

DEZBATERI PARLAMENTARE

Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XX-a

SESIUNEA a III-a ORDINARĂ – DECEMBRIE 2015

Ședința din ziua de 2 decembrie 2015

(STENOGRAMA)

SUMAR

1. Declararea ședinței ca fiind deliberativă. (*Onorarea Drapelului de Stat al Republicii Moldova.*) 2
2. Dezbateră și aprobarea propunerii privind desfășurarea audierilor parlamentare privind fraudă din sistemul bancar al Republicii Moldova și măsurile întreprinse pentru elucidarea acestei situații în cadrul ședinței plenare cu caracter închis. 2–6
3. Desfășurarea audierilor parlamentare privind fraudă din sistemul bancar al Republicii Moldova și măsurile întreprinse pentru elucidarea acestei situații în cadrul ședinței plenare a Parlamentului cu **caracter închis**. 7
4. Continuarea desfășurării audierilor parlamentare privind fraudă din sistemul bancar al Republicii Moldova și măsurile întreprinse pentru elucidarea acestei situații în cadrul ședinței plenare a Parlamentului cu **caracter public**:
Raportori:
 - Viorel Chetragu, directorul Centrului Național Anticorupție; 7–40
 - Anatol Arapu, ministrul finanțelor în exercițiu; 41–69
 - Dorin Drăguțanu, Guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei; 69–105
 - Mihai Balan, directorul Serviciul de Informații și Securitate. 105–136
5. Luări de cuvânt. 136–145

Ședința începe la ora 12.06.

Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președintele Parlamentului, asistat de doamna Liliana Palihovici și de domnul Vladimir Vitiuc, vicepreședinți ai Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Bună ziua, dragi colegi.

Vă rog frumos să vă luați locul.

Secretariatul Parlamentului rugăm să ne anunțe prezența în sală.

Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună ziua.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totalul celor 100 de deputați, și-au înregistrat prezența 86 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Bacalu Elena, Bodnarencu Elena, Ghilețchi Valeriu, Lucinschi Chiril, Nețuța Andrei – deplasare; Dolință Alla; Domentii Oxana, Grama Octavian, Pistrinciuc Vadim, Răducan Marcel.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Se vor înregistra ulterior și, bineînțeles, va fi completată lista deputaților.

Dragi colegi,

Declar ședința deschisă. Avem cvorumul. Să onorăm Drapelul de Stat. (*Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.*)

Vă mulțumesc.

Dragi colegi,

Astfel cum a fost decis săptămîna trecută, astăzi, 2 decembrie, avem o ședință specială ce ține de ancheta, investigația privind elucidarea situației pe piața financiară în Republica Moldova și măsurile întreprinse pentru stabilizarea situației și tot ceea ce e legat de fraudă din sistemul bancar.

Ca și invitați în plen îi avem astăzi pe domnul Corneliu Gurin – Procuror General al Republicii Moldova, domnul Viorel Chetraru – director al Centrului Național Anticorupție, domnul Anatol Arapu – ministru al finanțelor, domnul Dorin Drăguțanu – Guvernator al Băncii Naționale a Moldovei și domnul Mihai Balan – director al Serviciului de Informații și Securitate.

Biroul permanent, ieri, în ședința sa a aprobat și propune plenului un scenariu al acestei ședințe, luînd în considerare că Regulamentul Parlamentului mai puțin reglementează astfel de audieri. Propunerea este ca fiecare raportor invitat astăzi în plen să își țină prezentarea sau raportul pînă în 30 de minute, ulterior sesiunea de întrebări-răspunsuri – pînă în 60 de minute și ulterior, la finele ședinței, din partea fracțiunilor parlamentare declarațiile sau luările de cuvînt.

Înainte de a discuta despre caracterul acestei ședințe închis sau deschis, vă rog frumos pe marginea acestui scenariu să vă expuneți fracțiunile parlamentare. Dacă nu aveți nimic împotriva, atunci să aprobăm acest regulament, mini regulament al ședinței de astăzi.

Cine este pentru aprobarea acestuia, vă rog frumos să vă expuneți prin vot.

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, văd două intervenții, bănuiesc, de procedură.

Domnule Voronin,

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

Da. Referitor la Regulament, 60 de minute pentru toate rapoartele sau la fiecare raport 60 de minute? O precizare.

Domnul Andrian Candu:

Fiecare raportor pînă în 30 de minute raportul și imediat lui 60 de minute... pînă în 60 de minute sesiunea de întrebări-răspunsuri. La fiecare dintre ei cîte o oră. Sînt cinci – cinci ore.

Domnul Vladimir Voronin:

Da. Am înțeles. Și doi. Referitor la procesul cum o să meargă această a noastră astăzi discuție și aceste raporturi, noi propunem să fie ședința închisă. Pentru că Codul de procedură penală nu le permite persoanelor invitate și raportorilor să deschidă mai multe paranteze.

Noi am făcut și data trecută și n-am înțeles nimic și astăzi o să fie același miting în rezultatul căruia n-o să înțelegem iarăși nimic ce se întîmplă pe chestiunile care sînt invitați domnii raportori.

Domnul Andrian Candu:

Da, permiteți-mi să-l întreb în mod special pe domnul Gurin, domnul Chetru, pe toți cei care sînt implicați în investigație, ce ar putea să ne spună cu referire la subiectul ședinței închisă, deschisă și informațiile care urmează să fie transmise plenului?

Domnule Gurin,
Vă rog frumos.

Domnul Corneliu Gurin – Procurorul General al Republicii Moldova:

Stimați deputați,

Evident că în cadrul ședinței deschise pot fi oferite informațiile cu accesibilitatea publică și de aceea informația va fi mai puțin completă decît propriu-zis ce se întîmplă în cadrul anchetei bancare, în cadrul anchetei pe respectivele fraude. Noi sîntem pregătiți pentru ambele opțiuni, dar dacă se dorește o discuție serioasă și o discuție cu fapte mai multe, sigur că caracterul închis este preferabil.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, din partea fracțiunilor opinii la acest subiect.

Vă rog frumos, domnule Dodon.

Domnul Igor Dodon:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

De fapt, noi am inițiat aceste audieri și am inițiat cu două scopuri. Primul scop este să aflăm mai multe detalii despre furtul de miliarde. Și al doilea scop este evident ca opinia publică să fie informată despre ceea ce se întîmplă.

În caz dacă vor avea loc audieri închise, doar parțial va fi atins scopul acestor audieri. De aceea, propunerea noastră este, totuși, să avem audieri deschise pe marea majoritate a subiectelor, iar dacă pe unele elemente înguste Procuratura sau CNA nu poate să se expună public, să ne dea această informație într-o manieră cum consideră ei că le permite legislația. Dar audierile noi propunem să fie deschise. Asta este prima ce am vrut să spun, domnule Președinte.

A doua. Ar fi logic ca audierile să se finalizeze cu ceva. Noi am înaintat, pe parcursul ultimelor luni, proiecte de hotărîre de demisie atât a Procurorului General, conducerii CNA, Băncii Naționale și conducerii SIS-lui. Noi propunem și insistăm ca astăzi la sfîrșitul audierilor aceste proiecte să fie incluse în ordinea de zi.

În ceea ce ține de caracterul închis sau deschis, de fapt, articolul 99 al Regulamentului presupune că caracterul ședințelor Parlamentului este public și sînt și unele excepții atunci cînd vin din partea unor fracțiuni sau din partea la cinci deputați.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

Într-adevăr, o să mergem strict conform Regulamentului. Deja avem o propunere din partea unei fracțiuni ca această ședință să aibă caracterul închis și fracțiunea dumneavoastră ați propus-o închis.

Domnule Lupu,

Vă rog frumos din partea Fracriunii Partidului Democrat.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu am ascultat pozițiile expuse pînă acum de către colegii care reprezintă alte fracțiuni parlamentare și voi încerca să propun următoarea variantă. Noi avem cinci invitați și nu toți, probabil, în rapoartele lor vor atinge informații care fac parte din dosarele penale în derulare. Înțelegerea mea este că, într-adevăr, dacă datele și elementele unor dosare penale vor fi prezentate aici în această sală, raportorii potențiali au spus că nu vor putea să ofere aceste detalii, fiindcă nu au dreptul să le divulge.

În acest sens, ca și concluzie, poate să examinăm varianta fiind noi aici, în plenul Parlamentului, interesați să aflăm cît mai multe detalii, nu-i așa? Noi doar am vorbit că aici nu facem, adică nu că nu facem, aici menirea acestei ședințe nu a fost de show, menirea a fost noi să ne documentăm foarte clar și să înțelegem cum sînt derulate anchetele.

În acest caz, propunerea este spre examinarea colegilor, acei din raportori care au tangență cu detaliile din dosarele penale, domnul ... Păi, da, eu generalizez propunerile și din stînga, și din dreapta care au venit, să le audiem în regim închis în modul în care ei să nu fie constrînși în prezentarea tuturor detaliilor dosarelor penale. Pentru ceilalți raportori, nu spre exemplu, eu nu știu, SIS-ul în ce măsură o să facă referință la dosarele penale, nu prea cred, sau Banca Națională. Deci haideți

să vedem și așa o variantă: unul, doi sau trei, sau câți raportori considerăm să ne raporteze în regim închis cu maxim detalii, dar așa să înțelegem foarte bine: cifre, oameni, familii, tot, de sus pînă jos, iar cei care nu au tangență cu elementele închise să o facă în regim deschis.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

În continuare, domnul Deliu din partea Frapeciei Partidului Liberal Democrat.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Fracieunea Partidului Liberal Democrat din Moldova crede că noi nu avem ce ascunde de cetățeanul Republicii Moldova. Cu atît mai mult că, în ultimul timp, noi asistăm la o justiție televizată, cînd au fost date presei mai multe mijloace de probe din diferite dosare și au fost divulgate datele urmării penale de către persoane care efectuează urmărirea penală. De aceea, eu cred că astăzi noi nu avem ce ascunde și optăm pentru ședința deschisă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult, domnul Deliu.

În continuare, domnul Ghimpu.

Vă rog frumos, să vă expuneți pe marginea acestor propuneri.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Haideți să vedem ce dorim noi. Nici societatea să nu dispună și nici Parlamentul? E o variantă.

Și a doua: deputații care, dacă cunosc informația, merg în teritoriu, discută cu lumea și pot să aducă la cunoștință, aici trebuie să vedem.

Eu cred că, într-o situație de felul acesta, raportul e prezentat Parlamentului, nu societății. Și noi i-am chemat să informeze Parlamentul. Și eu cred că cea mai bună soluție este ca să nu fim și noi, ca și cetățenii, departe de adevăr, de lipsă de informație, e corect să fie o ședință închisă.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

În continuare, la același subiect, ca replică.

Domnul Voronin,

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

Nu, nu-i de mirare, Marian Lupu este în «амплуа» a lui, nici încolo, nici încoace totdeauna. Eu nu înțeleg ce o să înțelegem noi, unul raportează așa. Și de unde ai luat-o mata că SIS-ul n-are ce vorbi despre aceasta? Poate mai mult decât atît are. Unde s-a dus el? Ești, da?

Poate mai mult că SIS-ul are ce vorbi mai mult. Nu, noi vrem show ori vrem adevăr să aflăm odată și odată ce se face în țara asta?

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Dodon,

Haideți să încheiem, să supunem votului plenului.

Domnul Igor Dodon:

Noi încă o dată reiterăm poziția noastră, noi considerăm că audierile trebuie să fie deschise. În caz dacă Procurorul sau SIS-ul, sau CNA-ul o să aibă careva detalii în raportul său, careva elemente, acelea pot să nu le expună și mai târziu vedem, revenim la unele detalii. Dar discuțiile trebuie să fie deschise.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, voi supune votului caracterul ședinței.

Domnul Batrîncea,

Am văzut că aveți la alt subiect. Bine, alt subiect pe ziua de astăzi nu mai este.

Propunerile au fost două.

Cine este pentru ca ședința de astăzi să aibă caracterul închis al ședinței, vă rog frumos să vă expuneți prin vot.

Vă rog frumos, numărătorii să ne dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4. (*Rumoare în sală.*)

Sectorul nr.2 – 35.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.3,

Gheorghe Mocanu.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 13.

Domnul Andrian Candu:

Cu 52 de voturi, decizia plenului este de a organiza ședința închisă. Iată de ce, o să rugăm Secretariatul Parlamentului să asigure caracterul închis al ședinței,

rugînd toți cei care nu sînt deputați și invitați speciali pentru audieri să plece din sală, cu tot regretul și respectul față de ei.

De asemenea, vă anunț că tehnicienii, potrivit caracterului închis al ședinței, vor porni sistemele de securitate și de bruieră a semnalului în sala de ședință.
(*Gălăgie în sală.*)

De asemenea, Secretariatul Parlamentului și serviciile specializate să verifice permanent transmisiunile eventuale care există, streaming-uri care sînt organizate. Toți cei, rămîn în sală doar deputații și persoanele autorizate să rămînă pentru a asigura ședința închisă, organizarea ședinței închise.

2–3 minute, dragi colegi, de organizare și revenim foarte curînd.

P A U Z Ă

*

* * *

(*Se desfășoară ședința plenară cu caracter închis al Parlamentului*)

D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Vă propun să luăm loc, deoarece sîntem toți în așteptarea următorului raportor. În două-trei minute să începem. Vă rog frumos să anunțați Secretariatul Parlamentului și restul deputaților.

Colegi,

Vă rog frumos să luați loc.

În continuare, astfel cum a fost decis, continuăm ședința cu caracter deschis al ei și următorul raportor la tribuna principală este domnul Chetragu, directorul Centrului Național Anticorupție.

Aveți la dispoziție pînă în 30 de minute, ca ulterior sesiunea de întrebări-răspunsuri – 60 de minute.

Puteti să începeți. Pofțiți.

Domnul Viorel Chetragu – director al Centrului Național Anticorupție:

Vă mulțumesc.

Onorat Parlament,

Reieșind din această modificare și caracterul public al ședinței, voi încerca să-mi adaptez raportul acestei modificări. Elementele care sînt incluse în raport în mare parte vor conține date care au fost raportate și de către domnul Procuror General. Cu toate acestea, le voi menționa din nou pe unele din ele, iar pe parcursul raportului voi ține cont de cîteva elemente importante din punctul de vedere al meu.

Voi începe prin a spune că Centrul Național Anticorupție, în mare parte, pe lîngă activitățile pe care le desfășoară propriu-zis în ceea ce privește desfășurarea

urmăririi penale în mai multe cauze penale care vizează BEM-ul, este implicat în acordarea suportului procesual penal, logistic, procurorilor anticorupție care și duc greul urmăririi penale și pe umerii lor în final este pusă sarcina de a susține acuzarea în instanțele de judecată pe acest caz.

În total, Centrul Național Anticorupție a pornit pe acest mare caz, îl voi numi BEM în continuare, 44 de dosare penale. Din acestea au fost expediate în instanțe de judecată 20 de dosare penale, toate 20 în privința ex-membrilor Consiliului de administrare al Băncii de Economii și în privința agenților economici, directorilor în mod special care au beneficiat de aceste credite.

Primul dosar penal datează cu 28 iunie 2012. Ultimul din acestea datează cu ziua de luni. În total, în gestiunea Centrului Național Anticorupție, pentru moment sînt 24 de dosare penale.

Din acestea: obținerea creditului prin înșelăciune – 11 dosare, însușirea bunurilor în proporții deosebit de mari – 1 dosar, încălcarea regulilor de creditare – 3 dosare, abuz în serviciu – 1 dosar, spălarea de bani – 3 dosare și gestionarea defectuoasă a BEM și Banca Socială – 4 dosare care vizează abuzul în serviciu al factorului de decizie al acestor bănci la eliberarea creditelor și vizează, totodată, neraportarea tranzacțiilor obligatorii care erau supuse regimului special de raportare, obstrucționarea supravegherii bancare – 1 dosar penal.

În total, de către Centrul Național Anticorupție, sînt investigate 54 de mari credite.

Aici vreau să fac o precizare. Centrul Național Anticorupție, indiferent de situația care a fost discutată, de evoluția evenimentelor pe acest domeniu, a pornit urmărirea penală doar atunci cînd cei care au fost prejudiciați, în mod special băncile, iar din numele acestora administratorii speciali care au fost instituți prin procedură specială de către Banca Națională au depus acțiunile civile corespunzătoare către autorități în urma evaluării tuturor creditelor care au fost eliberate agenților economici și calificării acestora ca frauduloase sau nefrauduloase, ca credite care pot fi recuperate sau credite care nu pot fi recuperate, fiindcă nu putem califica toate creditele eliberate pe parcursul ultimilor ani de către toate aceste 3 bănci ca credite frauduloase. Fiindcă pe o bună parte din acestea există gajuri, există grafice valabile de plată a dobînzilor ș.a.m.d. și reieșind din situația constatată de administratorii băncilor, administratorii iau decizia de a înainta acțiune civilă sau nu.

În raportul domnului Procuror General dumneavoastră s-a făcut referirea la valoarea totală a prejudiciului care este apreciată pentru astăzi de către procurori în cadrul dosarelor penale care le au în procedură – 13,5 miliarde lei.

Noi, în cadrul urmăririlor penale pe aceste 44 de dosare penale, avem acțiuni civile din partea băncilor care au făcut evaluarea generală a tuturor creditelor care au fost eliberate în următoarea valoare și anume pe aceste 54 de credite în total este înaintată acțiune civilă pe 2 miliarde 272 de milioane 522 912 lei, 34 de milioane 952 mii 169 de dolari, 45 de milioane 214 mii 517 euro. Acesta este prejudiciul care este fixat, stabilit în cadrul urmăririlor penale pe aceste 44 de dosare care se află pentru moment în procedura Centrului Național Anticorupție.

Trebuie să fac mențiunea că administratorii băncilor încă nu au finisat ... proces de evaluare totală a tuturor creditelor. Acest proces încă continuă, fiindcă avem credite în privința cărora încă nu am ajuns la termenul de returnare a acestora, iar administratorii băncilor înaintează aceste acțiuni în funcție de situația concretă pe fiecare credit.

Pe aceste dosare penale, care sînt în procedura Centrului, au fost aplicate sechestre în valoare de 28 de milioane 205 mii de lei și a fost aplicat bani pe conturi și 44 de bunuri mobile și imobile, terenuri agricole, tehnică, echipament agricol, echipament industrial, valoarea cărora se estimează pentru moment și încă nu pot s-o raportez.

Totodată, există sechestrul aplicat pe bunuri și pe bani în cadrul dosarelor penale care se află în procedura procurorilor anticorupție.

Eu acum vă raportez doar cifrele care sînt în procedura Centrului Național Anticorupție și de care sîntem responsabili.

Pe aceste dosare penale a fost înaintată învinuirea în privința a 14 persoane. Datorită caracterului public n-o să vă dau numele acestor persoane, prezumția nevinovăției.

Totodată, în instanța de judecată, după cum v-am spus, sînt 8 inculpați în privința cărora procesele penale sînt în proces de derulare. Chiar ieri am avut proces pe cazul BEM.

Trebuie să recunosc că în judecată aceste procese decurg destul de anevoios. Spre exemplu, primul dosar care a fost trimis în instanță deja are o istorie de peste un an și jumătate.

Totodată, pot să vă raportez că în cadrul acestor cauze penale au fost desfășurate mai multe acțiuni. Au fost audiate 386 de persoane. Au fost efectuate 111 percheziții, 56 de ridicări. Sînt dispuse 36 de expertize.

Totodată, au fost expediate 49 de solicitări de asistență în afara țării, solicitări care, în mare parte, vizează circuitul banilor și au ca obiect identificarea activelor bunurilor care pot fi obiect al unor eventuale acțiuni de recuperare care vor fi inițiate după ce vom avea răspuns de la colegii noștri de peste hotare.

În cadrul activităților desfășurate de către Centrul Național Anticorupție au fost desfășurate activități nu doar în cadrul penal, pe dosarele penale care le avem în procedură, dar au fost inițiate și desfășurate activități în afara cadrului penal, în baza Legii privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și în baza acordurilor de cooperare pe care le avem noi încheiate cu colegii noștri din afara țării.

Trebuie să menționez că creditele eliberate de către aceste 3 bănci din momentul preluării pachetului de control în 2013 au devenit obiect al unor examinări atente din partea autorităților.

La sfîrșitul anului 2013 au fost inițiate proceduri speciale de monitorizare care au fost supravegheate inclusiv pe platforma Comitetului Național de Stabilitate Financiară. Și ca semnal pentru inițierea acestor acțiuni au servit informațiile privind atribuirea creditelor doar anumitor grupuri care erau afiliate managementului băncii, așa zisul grupul Shor.

În urma activităților inițiate, noi am solicitat la acel moment calificări din partea administratorilor băncilor care se fac responsabili de gestionarea propriu-zisă a activității ce o au în responsabilitate. Aceste calificări nu le-am obținut.

Din acest motiv, pe platforma comitetului, a fost solicitată evaluarea din afară a situației, în special în Banca de Economii. Iar prin dispoziția Primului-ministru și ministrului finanțelor, la insistența dumnealor, a fost atrasă din afară de către Banca Națională o companie de evaluare, dacă nu greșesc, este vorba de KPMG din România, care a inițiat această evaluare la începutul anului 2014 și a finisat-o în ziua de ... dacă nu greșesc, 24 august 2014.

De ce a fost necesară evaluarea din afară a situației? Din simplul motiv că pentru înaintarea acțiunilor, am avut... acțiunilor penale și acțiunilor concrete în aceste 3 bănci, am avut nevoie de acțiuni care să stabilească ce s-a furat, de către cine și acțiunea din partea persoanei care a avut de pățimit de pe urma acestor fapte adresate procurorilor. Lucrul care nu s-a întâmplat pe parcursul nici în 2013, nici în 2014. Abia în iulie, dacă nu greșesc, domnule Procuror, 2015 noi am obținut prima acțiune din partea administratorilor băncilor pe creditele care au început să fie calificate de către dumnealor...

Iar în Centrul Național Anticorupție și în Procuratură au parvenit acțiuni civile, adresări doar de către cei care au preluat pachetul de control al statului, așa-zisul Grupul Roseau Alliance gestionat de către Shor care a calificat câteva credite eliberate de administrația precedentă și le-a calificat ca frauduloase.

Iar în baza acestor acțiuni și au fost pornite acele dosare penale care vizează factorii de decizie din Banca de Economii care au gestionat banca pînă la momentul preluării pachetului de control al statului.

De ce nu s-a intervenit la acel moment, este deja o întrebare la care urmează să răspundă procurorii. În cadrul dosarului penal care se află în exercitare în procedura procurorilor anticorupție, așa-zisa investigație extinsă pe care a făcut raport domnul Procuror General, iar procurorii vor da calificări tuturor responsabililor: Guvernului, Ministerului Economiei, Ministerului Finanțelor, Băncii Naționale, Centrului Național Anticorupție, altor autorități, Comisiei Naționale a Pieței Financiare, altor autorități care au avut sau nu au avut responsabilități în acest domeniu.

Care au fost circumstanțele ce au făcut ca lucrurile să deruleze anume în acest mod, la fel, vor fi investigate de către procurori în cadrul dosarului penal care se află în exercitarea dumnealor.

În ceea ce ne privește pe noi. În lipsa unor reacții din partea persoanelor vătămate și prejudiciate ca urmare a acestor tranzacții și lipsa unui temei juridic de inițiere a măsurilor procesuale din partea organelor de drept, aceste cauze penale, chiar dacă au fost înregistrate materiale, nu au fost pornite din lipsa acestui prejudiciu.

Trebuie să menționez că sursa acestor creditări constituiau creditele interbancare care, în temeiul Legii privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, nu sînt pasibile monitorizării și raportării și nu constituie obiect al prezentării acestor rapoarte către autoritățile care se fac responsabile.

Totodată, trebuie să menționez că în perioada 25 – 26... 2014 a avut loc faza finală a acestor creditări, așa-zise creditări carusel, fiindcă în mare parte aceeași sumă era eliberată, ulterior, recuperată, eliberată altui agent economic, iarăși recuperată, eliberată aceluiași agent economic și o sumă mai mică era folosită pentru a umfla o datorie mai mare care, ulterior, să fie pusă în povara acestor bănci.

Această creditare masivă manifestată prin concentrarea sumei totale de credite neperformante din toată perioada anilor 2011 – 2014 în diverse valute este echivalentul a 13,5 miliarde de lei despre care a vorbit domnul Procuror General la cele 3 bănci.

Toată această procedură a fost, utilizând formule contabile și cesiuni, fără careva implicare a mijloacelor bănești care să fie transferate și care să meargă un circuit financiar firesc pentru tranzacții financiare. Nu avem nici mesaje SWIFT, nu avem nici confirmări în contabilitățile băncilor. Cu atât mai mult, nu există confirmări nici de la colegii noștri din afara țării privind evaluarea exactă a acestui flux de mijloace bănești.

La solicitarea administratorilor Băncii Naționale au fost formate grupuri în toate aceste 3 bănci în componența cărora au fost incluși și procurori, și ofițeri ai Centrului Național Anticorupție, care au intervenit începând cu 2 decembrie 2014 în sediile tuturor acestor 3 bănci și au fost inițiate deja toate procedurile care sînt cunoscute.

A doua zi, în ziua de 3 decembrie, de către serviciu au fost inițiate toate măsurile care țin de identificarea activelor în afara țării, stabilirea circuitului financiar. Pe linia de colaborare pe care o avem instituită în cadrul Centrului Național Anticorupție am efectuat mai multe deplasări urgente ale efectivului în 47 de jurisdicții, inclusiv Marea Britanie, Letonia, Panama, Cipru, Federația Rusă, fiind solicitat suportul inclusiv al colegilor din FBI al colegilor din Agenția de Combatere a Criminalității în Marea Britanie, al colegilor din Letonia, Federația Rusă ș.a.m.d.

Trebuie să menționez că pentru moment în colaborarea cu serviciile similare din alte state avem stabilit circuitul creditelor care au fost oferite, cum ele au fost scoase pe parcursul acestei perioade și au fost identificați beneficiarii efectivi pentru 200 de milioane de dolari. Acești bani au fost transferați prin intermediari în Elveția, Letonia, Germania, Federația Rusă, Cipru, Estonia, China și au diferite destinații: rambursarea și acordarea împrumuturilor, investiții în afaceri, achitarea serviciilor etc.

Este de menționat că sistemul național de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului este construit, în principiu, conform unor standarde internaționale care sînt evaluate periodic. Dar cel mai important element care stă la baza acestui sistem este buna-credință a celor care trebuie să fie interesați alături de autorități de a elimina factorii de risc în ceea ce privește furturile și legalizările ilegale ale banilor care sînt furați printr-un mecanism sau prin altul. Lucru care nu s-a întîmplat, fiindcă pentru moment însăși autoritatea responsabilă de monitorizarea acestui proces, băncile care trebuiau să raporteze conform cadrului legal nu au făcut acest lucru, fie făcîndu-l selectiv, iar aceasta a

făcut imposibilă monitorizarea exactă a tuturor elementelor, a schemelor pe care eu le-am descris pentru moment, existînd o problemă la acest capitol care urmează să fie clarificată.

În ceea ce privește prejudiciul care poate fi recuperat, noi avem convingerea că dacă vom obține confirmările informațiilor operative obținute pe canalele noastre de comunicare operativă, dacă vom obține această confirmare pe bunurile identificate, pe activele care au fost procurate, inclusiv imobile ș.a.m.d. în afara țării, vom avea o bună-credință în executarea acelor comisii rogatorii, pe care noi le-am remis în diferite jurisdicții. Există o perspectivă, din punctul meu de vedere, bună de recuperare a unei bune părți din banii care au fost scoși.

Trebuie să menționez că pentru moment este în proces de derulare expertiza, la care a făcut referire și domnul Procuror General, expertiza care este efectuată de către Institutul Național al Justiției, care urmează să confirme sau să infirme mai multe versiuni care sînt examinate de către procurori, de către ofițerii de urmărire penală. Avem o colaborare cu ... în limita admisibilității, o colaborare cu cei care efectuează evaluările la comanda Băncii Naționale, mă refer la cei din Compania „Kroll”. Cu siguranță concluziile dumnealor vor fi folosite de către procurori în acțiunile de recuperare și de construire a învinuirilor.

Astea fiind spuse, sînt la dispoziția dumneavoastră și dacă nu am reușit să cuprind toate problemele, sînt gata să vă răspund.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

E 14.50. În continuare începem sesiunea de întrebări-răspunsuri.

Prima întrebare, vă rog frumos, domnule Zagorodnîi, poftiți.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule director,

Eu fiind în calitate de membru al Comisiei de anchetă parlamentară care am examinat unele acțiuni ale ... conform hotărîrii Parlamentului, unele acțiuni care au fost întreprinse sau n-au fost întreprinse de Banca Națională, țineți minte această comisie, în adresa acestei comisii au parvenit mai multe documente, demersuri la solicitarea membrilor comisiei și vreau să vă zic că eu dispun de copiile acestor documente care prevăd mai multe adresări din partea dumneavoastră la instituțiile statului, cum sînt: Procuratura Generală, Prim-ministrul, pe atunci domnul Leancă, Președintele Țării, domnul Timofti, prin care dumneavoastră încă din 2013, 27 iulie, dacă nu greșesc, ați sesizat și ați informat cu tentă de îngrijorare, că în sistemul bancar au loc mai multe procese și se promovează niște scheme frauduloase cu riscul ca aceste bănci să ajungă în faliment. Chiar ați folosit acest cuvînt în demersul adresat domnului Prim-ministru la 28 august 2014, Prim-ministru de atunci Leancă, sau din 11 decembrie 2013. Concluzie: Banca este, practic, în proces de faliment. Și informația reflectă cele trei bănci: Banca Socială, Banca de Economii și „Unibank”.

Vreau să vă întreb: dacă ați avut careva răspunsuri, reacții la aceste demersuri? Fiindcă am auzit astăzi aici că domnul Procuror General spunea că nu a avut careva sesizări pentru a interveni în situațiile respective. Ba mai mult, chiar Centrul Național Anticorupție în 2013 în data de 12 septembrie în urma declarațiilor publice făcute de către domnul Ioniță Veaceslav, dumneavoastră deja la 23 septembrie l-ați invitat pe domnul Ioniță, care a făcut declarații în sensul unor scheme frauduloase care au loc la Banca de Economii. Iar pe 14 octombrie 2014, Procurorul General spunea într-un interviu acordat unei publicații, să spunem așa, din mass-media despre cazul BEM: nu există plângeri că s-a furat ceva.

Domnul Andrian Candu:

Continuați, vă rog frumos. Da, 10 secunde.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da. Deci vreau, totuși, să vă întreb, dacă se intervenea la timp, atunci când dumneavoastră ați încercat sau, mai bine-zis, ați sesizat Procuratura Generală solicitînd formarea unui grup din reprezentanții instituțiilor statului, așa cum ați menționat în demers, pe diferite domenii, cum ar fi: Banca Națională, MAI, CNA, CNPF, SIS cu monitorizarea periodică a activității grupului de către Guvern ș.a.m.d., urma să se contracareze aceste fraude care au avut loc în sistemul bancar sau, cel puțin, stoparea acestor furturi, mai bine-zis?

Pentru că în urma acestor fraude a suferit toată societatea, toți am suferit. Că 13 miliarde și jumătate de lei pentru Republica Moldova este o sumă enormă de bani. Iar, pînă în prezent, o mare parte din cei care se fac vinovați încă nu sînt pedepsiți.

Mulțumesc.

Domnul Viorel Chetraru:

O să răspund, în principiu, prin ceea ce am mai spus. Da, noi am făcut aceste sesizări tocmai din dorința de a vedea care este situația în aceste instituții, de a confirma suspiciunile pe care le avem prin acțiuni concrete din partea reprezentanților statului în mod special, care trebuiau să asigure protejarea intereselor statului în consiliile de administrare, însă nu înseamnă că au fost lăsate fără acțiuni aceste solicitări.

Imediat pe platforma Comitetului Național de Stabilitate Financiară au fost lansate discuții și drept urmare a acestor discuții, dezbateri, unde nu toată lumea a avut întotdeauna păreri unanime, a fost inițiată această campanie de evaluare a situației din partea unei autorități din afară, cum ar fi KPMG-ul. Și KPMG-ul trebuia să ne răspundă se fură sau nu se fură în Banca de Economii prin aceste credite. Însă KPMG-ul în 2014 ne-a oferit un răspuns: că situația, în principiu, nu trezește suspiciuni, fiindcă aceste credite sînt garantate cu plasările pe care le are Banca de Economii în Federația Rusă, plasări care nu au putut fi verificate pe viu, nu au putut fi constatate de către Banca Națională a Moldovei, de către noi, de către alte autorități, că ele există, fiind prezentat KPMG-ului un... o scrisoare de

confirmare din partea unui reprezentant al unei bănci, unde erau plasați acești bani, precum că ar exista un asemenea depozit.

Iar acest depozit era garantul acestor credite care erau oferite acestui grup Shor, în mare parte. Și era iarăși pe principiul de suveică: se dădea credit pe un an de zile, după care se dădea credit altei companii care acoperea creditul anterior și tot așa. Iar acest lucru a făcut imposibilă intervenția prin măsuri procesuale penale din partea procurorilor, fiindcă nu a existat prejudiciu evaluat, prejudiciu care să fie confirmat de către cei de la care au fost furati acești bani, de către Banca de Economii în mod special.

Aceasta a fost problema de bază cu care ne-am confruntat, iar următoarele acțiuni au fost, în mare parte, ghidate de acest lucru.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Precizare, domnul Zagorodnîi, sau a doua întrebare.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da, eu a doua întrebare nu am. Este clar, pentru că ceea ce spuneți dumneavoastră că a intervenit, noi puteam la nivel legislativ dacă este o problemă din punct de vedere al legislației că nu vă permite efectuarea unor acțiuni, urma ca Parlamentul să vină cu modificări la legislație pentru ca să aveți acces sau, mai bine zis, să aveți împuterniciri legale pentru a investiga aceste cazuri, fiindcă pînă la urmă, cum am mai zis mai sus, este vorba de o delapidare foarte și foarte importantă.

De aceea cred eu că, nu știu, dar am impresia că în urma evenimentelor care au avut loc în Republica Moldova mai mult politicul a influențat asupra acestor nereacții adecvate la momentul respectiv. Fiindcă dacă se reacționa, oricum, cred că nu ajungeam la situația care este.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

În continuare, domnul Nae-Simion Pleșca.

Vă rog frumos.

Domnul Nae-Simion Pleșca:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule director,

Vreau să vă pun doar o singură întrebare. În această sală și în ședința de astăzi și în cele precedente mai mulți colegi de-ai mei au încercat să aibă răspuns la întrebarea întrebărilor. Pe noi, fiecare în parte și pe cetățeanul din Republica Moldova îi interesează unde-s banii, unde-i miliardul și cine l-a furat.

Presupun, stimați colegi, că fiecare din noi dorește să afle acest adevăr, fiindcă la ziua de astăzi, așa precum a zis un coleg, se creează o senzație greșită că „Caravita” numai a beneficiat de aceste credite neperformante.

Vreau să vă rog foarte mult pe dumneavoastră, împreună cu colegii de la Procuratură și de la SIS, să pregătiți o notă în scris și în termene restrânse să ne informați pe fiecare în parte despre lista tuturor firmelor care au beneficiat de aceste credite neperformante... (*Voce nedeslușită din sală.*) Se presupune de tot, integral, da, domnule Președinte, vă rog, dar și deputați. Vă mulțumesc că mă sprijiniți.

Și în aceste condiții, vreau să punem punct și să limpezim odată pentru totdeauna cine a furat, cât a furat, un miliard sau 13,5 milioane, miliarde de lei și atunci cred că am înceta aceste ping-pong-uri și suspiciuni între instituțiile statului, între Guvern, Președinte ș.a.m.d.

Presupun că colegii mei o să fie de acord și pe această cale, dacă doriți să comentați, cu mare drag vreau să văd ce-o să ne spuneți.

Domnul Andrian Candu:

Poftiți, domnule General.

Domnul Viorel Chetaru:

Stimate domnule deputat,

Am luat act de această...

Domnul Andrian Candu:

Porniți microfonul la tribună, vă rog frumos.

Domnul Viorel Chetaru:

Am luat act de această solicitare. Vom iniția procedura de acumulare a tuturor informațiilor care pot fi oferite dumneavoastră prin consultare cu colegii din Procuratură, o să vă prezentăm ceea ce avem pentru moment. V-am spus că nu avem cifrele definitive, lucrul ăsta încă continuă, administratorii băncilor încă fac evaluarea acestor credite. Noi vom oferi tot ce avem pentru moment, lista tuturor celor care au beneficiat de credite în funcție de investigațiile pe care le-am desfășurat și pe care avem un rezultat, dosare trimise în judecată ș.a.m.d.

În ceea ce privește discuțiile pe marginea acestor subiecte, nu cred că dumneavoastră ați văzut undeva ca directorul CNA-ului să facă vreo declarație pe marginea vreunui credit. Nu cred că o s-o găsiți...

Domnul Andrian Candu:

Da. În continuare, domnul Pleșca, precizare.

Domnul Nae-Simion Pleșca:

Domnule director,

Aveți dreptate. Societatea, cetățeanul, de fapt, a aflat despre aceste fraude, despre desfacerea acestui troc și marele jaf al secolului, furtul miliardului, din presă și de la bloggeri. Noi ne minunăm că instituțiile statului, Președintele, Guvernul au fost informate de nenumărate ori. Îmi amintesc și despre cele 13 note informative de la SIS că ăsta-i Președintele țării și Guvern, și alte instituții, iar cei

de la BEM, cu mâinile în șolduri, furau banii. Furau banii și cu sacii și parcă eram lipsiți de orice posibilitate de a opri acest mare jaf.

Domnul Viorel Chetragu:

Stimate domnule deputat,

Procurorii în cadrul dosarului privind investigațiile extinse tocmai vizează acțiunile tuturor factorilor de decizie, care au întreprins sau nu au întreprins acțiuni care le sînt impuse de cadrul legal, de... job description-ul lor care-l au.

Domnul Andrian Căndu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Untila.

Vă rog frumos.

Domnul Veaceslav Untila:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule director,

Stăm cu gîndul și noi ce a stat la baza acestei fraude, acestui furt de miliarde și vreau să vă întreb, ca un bun specialist în combaterea crimei organizate și a corupției, dacă nu cumva s-a început acest lucru atunci cînd a fost modificat articolul 251 din Codul penal, a fost exclus cuvîntul „gaj” și din acest moment nu mai purtăm răspundere penală pentru tăinuirea gajului. Care este părerea dumneavoastră?

Domnul Viorel Chetragu:

Din punctul meu de vedere este un impediment, însă nu pot spune dacă este o legătură între cei care au promovat aceste modificări și creditarea neperformantă din cadrul BEM-ului. Fiindcă, în principiu, într-o lume civilizată unde există reguli, unde se prezumă că din bănci nu poți să furi, se prezumă că cei care oferă credite, o fac cu bună-credință și cei care iau credite, la fel, o fac cu bună-credință. Și există un contract civil între părți și de aceea nu este loc de răspundere penală. Aceasta a fost logica care a stat la bază, filosofia aceluia pachet, acelor modificări care au fost înaintate în anul 2012, 2013, dacă nu greșesc.

Însă noi am găsit posibilitate de a califica aceste acțiuni sub alte prevederi ale Codului penal. Există însușire a creditelor prin înșelăciune, există sustragere propriu-zisă, există abuz. Deci vreau să vă asigur că nici o acțiune abuzivă din partea factorilor de decizie care a fost identificată deja de către procurori și nici o acțiune din partea celor care au beneficiat de credite și nu le-au... le-au sustras, cu intenție le-au sustras din start.

Fiindcă nu putem califica ca toate creditele furate din intenție, este o bună parte din agenții economici care chiar s-au confruntat cu probleme datorită crizei, datorită mai multor circumstanțe specifice regiunii, probleme economice, de altă natură, care s-au pomenit în situația de a nu avea posibilitatea să recupereze aceste credite. Și aici trebuie de făcut diferență dintre cei care sînt de bună-credință și care

au întreprins toate măsurile de negociere cu banca, și-au asumat niște grafice de recuperare ș.a.m.d.

Însă, în mare parte, toți cei care sînt vizați în anchetele noastre pe cele 54 de credite au fost examinați foarte atent de către procurori, de către ofițerii de urmărire penală și au fost puși sub învinuire pentru infracțiunile pe care vi le-am raportat anterior.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Untila,
Precizare sau a doua întrebare

Domnul Veaceslav Untila:

Eu vă mulțumesc.

Această lege a fost modificată în 2008 și cred ușor putem să ghicim cine era atunci la guvernare în Republica Moldova.

Eu mai am o întrebare la dumneavoastră. În documentele care ni s-au prezentat de Procurorul General, în momentul în care am ridicat imunitatea unui deputat se vorbea despre o înțelegere, ca Ilan Shor să devină consul onorific al Republicii Moldova în Federația Rusă.

Întrebarea mea ar fi următoarea: a izbutit Ilan Shor să dețină pașaport diplomatic și plăci diplomatice la automobil?

Mulțumesc.

Domnul Viorel Chetaru:

Această situație este examinată pentru moment. Noi avem remisă o comisie rogatorie în Federația Rusă. Primul răspuns pe care l-am avut din partea autorităților ruse a ținut de trimiterea la prevederile Convenției de la Geneva și nu am obținut răspuns.

Am mai făcut o solicitare repetată și așteptăm să avem răspuns cît mai curînd.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Mudreac.

Vă rugăm frumos.

Mudreac,

Vă rog frumos. O clipă.

Domnul Mudreac.

Domnul Radu Mudreac:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Director,

Eu, ca atare, am vrut să adresez această întrebare domnului Procuror General, dar sper că o să puteți să-mi răspundeți dumneavoastră. În caz contrar o să rugăm Procurorul General.

Din raportul dumnealui a reieșit că a fost stabilită o listă a unor întreprinderi care au beneficiat pe parcursul anilor de credite neperformante, inclusiv o listă a celor întreprinderi care au participat la spălarea banilor.

Spuneți-mi, vă rog, dacă în această listă pe o poziție sau pe altă poziție figurează Firma „Bioagroprotect”? Și...

Domnul Viorel Chetaru:

Ce firmă?

Domnul Radu Mudreac:

„Bioagroprotect”, proprietarul căreia este domnul Streleț. Și dacă... inclusiv a fost spus că au participat și unii foști ex-prim-miniștri, dacă figurează și dumnealui într-această listă?

Domnul Viorel Chetaru:

Pentru moment, în lista acțiunilor civile înaintate de către administratorii băncilor: Banca de Economii, Banca Socială sau „Unibank”, nu figurează această întreprindere.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Precizare, a doua întrebare, domnul Mudreac.

Domnul Viorel Chetaru:

Ceea ce are CNA. Nu pot să răspund de alte...

Domnul Radu Mudreac:

Puteți să ne spuneți dacă din sursele care au fost furate de către aceste întreprinderi pînă la urmă au fost sau este stabilit, s-a constatat că au fost finanțate așa întreprinderi sau, să spunem, instituții mass-media, cum ar fi: Unimedia, site-ul ava.md și alte instituții mass-media.

Domnul Viorel Chetaru:

Dosarul acesta nu este în procedura Centrului. Nu este în procedura Centrului acest dosar.

Domnul Radu Mudreac:

Am înțeles.

Domnul Andrian Candu:

Da, întrebările la procuratură.

Vă mulțumim, domnul Mudreac.

În continuare, domnul Voronin.

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

Noi discutăm, clar lucru, ceea ce s-a întâmplat. Este important că trebuie de făcut tot ceea ce este posibil, și Parlamentul, și toate instituțiile statale, de recuperat ceea ce se poate de recuperat, inclusiv sursele financiare, imobilele, inclusiv acel din Karlovy Vary. Totul de recuperat și de ... dacă este procurat, sînt procurate nelegitim prin aceste credite neperformante, prin acest gaj neexistent.

Dar eu aici doresc, doresc sau nu doresc, dar o să-l susțin pe deputatul Pleșca și pe deputatul Untila, pentru că așa lucruri nu puteau să fie făcute, exercitate fără ca să fie un centru, ca să fie o grupare criminal-mafiotică care s-a ocupat cu aceste lucruri. Și nu numai cînd iau banii și-i împărțesc, dar și la momentul în care s-a planificat acest lucru.

Noi am analizat și am văzut, mai mult de 10 legi au fost performante, au... prefăcute, au fost adăugate, au fost anulate ș.a.m.d. ca să fie posibil să se ocupe de aceste chestii. Nimic mai mult, au organizat totul ce putea fi făcut ... Mai mult decît atît, credeau toți că n-au să fie trași la răspundere nici o dată. Și uitați-vă la concret ce-i.

Domnul Candu,

Vă rog să-mi dați 30 de secunde suplimentar.

Fostul Prim-ministru Leancă a motivat decizia sa din luna noiembrie 2014 de a semna garanțiile Guvernului în sumă de 13,4 miliarde de lei ca o necesitate stringentă de a salva depozitele persoanelor fizice din BEM, „Unibank” și Banca Socială.

Însă la acel moment în acel noiembrie 2014, fiți atenți, stimați colegi, volumul total al depozitelor persoanelor fizice din acest BEM a constituit nu mai mult de 2,7 miliarde, dar nu 13,4 cît a semnat domnul Leancă.

Împreună cu „Unibank” și Banca Socială, dacă-i acumulăm pe toți împreună, de exemplu, avea grijă tare mare de băncile comerciale domnul Leancă, acest parametru nu a depășit. Adică BEM, „Unibank” și Banca Socială n-au depășit, toți acei care erau acolo depozitari nu au depășit 4 miliarde de lei.

Destinația, domnule Director al Centrului, destinația restului sumei de garanție a Guvernului de peste 9 miliarde de lei unde s-a dus, unde a fost? Cine știe cine poate să răspundă astăzi? Vă rog.

Înseamnă prima parte a întrebării. Gruparea criminală organizată care și prin intermediul Parlamentului, și prin alte surse au modificat legile ca să poată face aceste afaceri de milioane.

Și doi. Unde s-au dus aceste 9 miliarde după ce a fost semnată această decizie?

Domnul Viorel Chetaru:

Stimate domnule Președinte,

Răspuns la prima întrebare sînt convins că îl vom avea după ce vom avea rezultatele anchetei pe dosarul investigației extinse, care vizează acțiunile factorului de decizie nu doar din momentul propriu-zis de adoptare a acestor decizii care au avut ca consecință prejudiciere, dacă vom avea prejudiciere, dacă acest credit nu va fi recuperat ulterior din cadrul... de pe urma acțiunilor care vor fi

întreprinse în urma acestor 3 bănci, fiindcă sigur că o bună parte nu va fi recuperat din perspectiva care o avem. Va exista un prejudiciu care urmează să fie evaluat la acel moment.

Dar răspuns la această întrebare îl vom avea, cu siguranță, după ce procurorii vor reuși să analizeze, din punct de vedere al cadrului procesual penal care-l avem, din punctul de vedere al consecințelor acțiunilor sau inacțiunilor și atunci vom putea vorbi despre rolul fiecărui reprezentant al statului sau altor grupuri de interese care au promovat anumite proiecte, inclusiv prin intermediul Parlamentului.

Fiindcă putem să începem că această acțiune s-a pornit încă din momentul în care Parlamentul a adoptat hotărârile respective, două, la care a făcut referire domnul Reidman, cu Aeroportul și cu BEM. De acolo putem s-o începem. Putem să începem încă și mai de demult, din 1996, când s-a început creditarea frauduloasă.

Deja e sarcina procurorilor să stabilească momentul de când a început procesul propriu-zis de devalizare a acestor bănci.

Pe acțiunile privind faptul de ce sau anume această sumă, Banca Națională la acel moment avea niște evaluări. Bănuiesc că domnul Guvernator va face referire la aceste cifre. Eu nu sînt gata să vă spun, fiindcă nu sînt în procedura noastră.

Domnul Andrian Candu:

Da, o să rugăm Guvernatorul Băncii Naționale.

Domnul Viorel Chetragu:

Dar deci... poate păstrăm dreptul de a da răspuns la această... la concretizări pe sume Băncii Naționale care a avut în responsabilitate, fiindcă, din cîte cunosc, acestea au fost sumele pe care s-a construit hotărîrea de asumare de Guvern, au fost sumele care au fost raportate de către Banca Națională. Nimic mai mult. Deci dacă nu greșesc, domnule...

Domnul Andrian Candu:

Da, vă mulțumim frumos.

Într-adevăr, au fost mai multe.

Domnul Viorel Chetragu:

...răspundă domnul Guvernator.

Domnul Andrian Candu:

...întrebări și la Banca Națională și atunci...

Domnul Viorel Chetragu:

Nu am cum să...

Domnul Andrian Candu:

... cînd o să raporteze să se refere și la aceste întrebări.

Între timp, domnul Procuror General Gurin, a doua întrebare... al doilea microfon, dacă aveți ceva de completat. Al doilea microfon din loja Guvernului.

Vă rog frumos, tehnicienii, conectați.

Vă mulțumesc.

Domnul Corneliu Gurin:

Da. Referitor la corectitudinea utilizării mijloacelor bănești acordate prin hotărîrile de Guvern sigur că este în cadrul investigației Procuraturii.

Dar din momentul în care a fost instituit moratoriul la cele 3 instituții financiare alocarea mijloacelor financiare din creditele de urgență se făcea doar în baza unor ședințe și hotărîri ale comisiilor de lucru instituite din reprezentați ai CNA, SIS, Ministerului Finanțelor și BNM și doar în urma verificării dacă acel solicitant cade sub incidența prevederilor care erau în hotărîrea respectivă de Guvern.

Deci la această etapă nu putem spune că mai multe miliarde ar fi mers în altă parte, nu au fost restituite, pentru că au existat și depozite ale persoanelor juridice sau bani ale persoanelor juridice în BEM și de acolo... acelea tot au fost întoarse.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Voronin,

Vă rog frumos, ultima precizare.

Domnul Vladimir Voronin:

Eu îmi cer scuze.

Domnule Procuror General,

Mai bine lăsați întrebarea să răspundă Guvernatorul, ea ține de... Iar ceea ce spui mata «поможет как мертвому примочки». Noi cam ne imaginăm ce o să fie rambursat statului, cîți bani o să se întoarcă înapoi.

Eu... în calitate de precizare și în calitate de solicitare. Trebuie de elaborat un mecanism foarte serios pe baza tuturor acestor aventuri, că dacă noi lăsăm lucrurile mai departe așa, o să moară totul: și băncile comerciale, și inițiativa noastră de a institui o altă bancă de stat urgent în țară, și multe lucruri, dacă noi nu o să tragem lecții din aceea ce s-a întîmplat. Și mai departe să nu poată nimeni umbla cu așa fel de variante, cine nu ar fi, ce nu s-ar întîmpla, ce majoritate parlamentară nu s-ar crea și cine nu ar fi la guvernare, Prim-ministru sau alți șefi de stat. Eu rog foarte mult.

Paralel cu aceasta dumneavoastră instrumentați cazuri care au fost greșelile cele mai importante, cele mai serioase și în legislație, și în activitățile instituțiilor de stat, inclusiv ale dumneavoastră, că nu ați monitorizat la timp, și Procuratura Generală, și Banca Națională, și toți, toți împreună.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.
În continuare – domnul Nichiforciuc.
Poftiți. Prima întrebare.

Domnul Eugeniu Nichiforciuc:

Domnule Președinte,
Vă mulțumesc.
Stimate domnule director,
Prima întrebare. Dacă ați putea să ne spuneți, deținerea în stare de arest prelungită a ex-premierului Filat este o presiune sau este o necesitate a anchetei?

Domnul Viorel Chetragu:

Nu este în procedura CNA acest dosar.

Domnul Eugeniu Nichiforciuc:

Dacă Procurorul General ar putea să ne răspundă?

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog frumos.
Domnule Gurin,
Poftiți.

Domnul Corneliu Gurin:

Deci această solicitare a procurorilor se bazează pe probele care au fost acumulate la etapa respectivă, inițială pentru arest. Instanța de judecată prima dată le-a apreciat ca pertinente și a menținut acest arest. Ulterior, a fost contestat de către avocați la Curtea de Apel. De asemenea, a fost menținut acest arest.

Chiar instanța de judecată spune că, având în vedere faptul, dacă îmi aduc aminte bine, că chiar și deputații în Parlament au confirmat că domnul Filat deține funcția de... a deținut funcția de Prim-ministru, funcția de Președinte al partidului și desigur că el a delegat anumite persoane în cadrul Guvernului și mai continue să păstreze o anumită influență asupra lor, evident că se impune această măsură de izolare și de interzicere a contactelor cu foștii colegi sau cu alte persoane pe care le poate influența.

Aceleași lucruri au fost reiterate și a doua oară când a fost prelungit mandatul de arest, inclusiv de către instanța de judecată pînă la Curtea de Apel. Sînt decizii care sînt argumentate de către instanțe și nicidecum nu pot fi apreciate ca presiune.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.
Domnule Nichiforciuc,
Dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Eugeniu Nichiforciuc:

A doua întrebare.

Deci în autodenunțul domnului Shor se vorbește despre o schemă prin care anumite firme au primit credite pentru unele companii, beneficiarii cărora au fost persoane din anturajul domnului Filat.

Aș vrea să ne spuneți într-un limbaj mai simplu care a fost schema delapidărilor de la BEM în perioada octombrie 2013 – septembrie 2014, unde au plecat acești bani și cine sînt beneficiarii finali ai acestor bani, și dacă cu beneficiarii acestor sume de bani a avut tangență domnul Filat, și dacă a avut, sumele care la moment sînt demonstrate. Este o sumă?

Vă mulțumesc.

Domnul Viorel Chetraru:

Domnul Procuror.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Chetraru,

Aveți o astfel de informație?

Domnule Gurin,

Vă rog frumos, succint.

Domnul Corneliu Gurin:

Deci să vă descriu schemele? (*Rumoare, rîsete în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Dacă aveți nevoie de o tablă, un creion, vă punem la dispoziție.

Domnul Corneliu Gurin:

Deci diferite metode se aplicau, inclusiv credite luate care, de fapt, nu puteau fi întoarse de către firmele beneficiare. Iar, ulterior, din alte transferuri sau din alte credite obținute fraudulos alte companii acopereau aceste credite acordate unor companii afiliate sau apropiate persoanelor despre care am vorbit anterior, inclusiv persoane afiliate ex-premierului Vladimir Filat.

Alte metode erau contracte fictive, deci diferite... acoperirea diferitor tranzacții fictive, cumpărări de diferite bunuri, mijloace ș.a.m.d. peste hotare, achitări pentru contracte de prestări servicii, lucruri care, de fapt, nu se întîmplau, însă pentru care erau transferați bani în instituțiile financiare din străinătate, iar, ulterior, pe conturi ale unor companii cu regim privilegiat sau din jurisdicție off-shore.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare – domnul Leancă.

Vă rog frumos. Aveți și dreptul la replică sau, cel puțin, că ați fost menționat, precum și întrebările respective.

Domnul Iurie Leancă:

Domnule Președinte,

Eu doar cu dreptul la replică. Eu constat că colegul domnul Voronin mereu are grijă de mine, bănuiesc că îmi poartă dragoste deosebită încă din perioada mișcărilor de cenzură.

Și, iată, și de data aceasta m-a pomenit că uite am eliberat atunci, Guvernul pe care am avut onoarea să-l conduc și care, după mine, a făcut o treabă bună de altfel, domnule Voronin, garanții, zicea inițial de 13 miliarde, după aceea de 9 miliarde, vine cu datele lui.

Deci vreau să vă aduc încă o dată aminte și sper domnul Guvernator va confirma acest lucru. Decizia Guvernului a fost luată în baza solicitărilor și calculelor făcute de Banca Națională. Nu a fost decizie arbitrară. Noi nu aveam informația respectivă ca să putem analiza și judeca din alte surse.

Și în încheiere. Aș avea o rugămintă foarte mare, sînteți om în vîrstă, domnule Voronin, nu mai moralizați pe alții, nu ne mai dați lecții cum să se comporte, uitați-vă în propria curte. Cred că este mult mai corect așa și va fi mult mai responsabil.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, întrebări.

Domnule Ghimpu,

Vă rog frumos. Aveți prima întrebare.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Chetragu,

Două întrebări. Pe rînd. Prima. Ce spune ancheta la ziua de astăzi, dacă ați stabilit cine îi totuși nașul acestor scheme de a fura miliardul? Și dacă schema aceasta continuă și astăzi în alte bănci? Știți că este un roman „Nașul”.

Domnul Viorel Chetragu:

Ați vrut ședință publică? Nu pot să vă spun.

Domnul Mihai Ghimpu:

Dar de ce? Dar ce de? Dacă îi Ghimpu, spuneți că-i Ghimpu, care-i problema? Sau spuneți cine-i. Dar ce îi aici? Doar este... eu am în vedere că este dosar penal, nu, ancheta se desfășoară. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Viorel Chetragu:

Tocmai de aceea că se desfășoară ancheta. Se desfășoară ancheta pentru moment și cînd v-om finisa-o vă spunem.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ghimpu,

Vă rog frumos. Precizare sau a doua întrebare.

Domnul Mihai Ghimpu:

Dar dumneavoastră știți cine este nașul?

Domnul Viorel Chetragu:

Sigur că da.

Domnul Mihai Ghimpu:

Nu, înseamnă că o să aflăm și noi.

Mulțumesc. Dar, de fapt, îl știm și noi.

Întrebarea a doua. De ce Shor încă e în libertate odată ce cu toții cunoaștem că anume dumnealui era președintele Consiliului de administrație al băncii când a dispărut suma principală din... de la Banca de Economii, Banca Socială și „Unibank”?

Mulțumesc.

Domnul Viorel Chetragu:

Mulțumesc.

Domnule deputat,

Shor are un statut procesual bine definit. Domnul Procuror General a făcut referire la aceasta. Dacă...

Domnule Procuror,

Dacă mai aveți ceva de... în privința de ce nu-i închis Shor?

Domnul Andrian Candu:

Domnule Gurin,

Vă rog frumos.

Domnul Corneliu Gurin:

Deci, așa cum am menționat în raport, pe cauza penală intentată inițial la 4 decembrie, toți membrii Consiliului de administrație al BEM, inclusiv cetățeanul Ilan Shor, sînt învinuiți și au fost prezentați instanței de judecată pentru aplicarea arestului preventiv.

Instanța le-a aplicat, inițial, arest la domiciliu, iar ulterior a modificat această măsură preventivă în control judiciar. Deciziile au fost contestate pînă la Curtea de Apel de către procurori, însă au fost menținute deciziile inițiale ale primei instanțe, ale judecătorului de instrucție.

În același timp, pe de-o parte, faptul că colaborează cu ancheta trebuie remarcat aparte, nu că îl laudăm foarte mult, dar, de exemplu, actele care le solicităm sau am putea să le obținem, sau le cerem prin comisii rogatorii deja de jumătate de an de zile, unele dintre ele au putut fi obținute prin acțiunile sau prin

ceea ce a întreprins respectivul cetățean. Deci faptul că are o colaborare și prezintă anumite acte trebuie luat și el în considerare.

Pe de altă parte, asta nu înseamnă că el este scutit de careva răspundere pentru ceea ce a făcut. Așa cum am zis, el continue mai departe să aibă statut de învinuit și el va urma să poartă răspundere pentru faptele sale.

Domnul Andrian Candu:

O ultimă precizare, domnule Ghimpu, vă rog frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

Domnule Procuror,

Dar n-au apărut alte circumstanțe prin care să vă adresați din nou la instanța de judecată să-i schimbați ... sau din nou să fie, va să zică, reținut? Fiindcă, totuși, e vorba de miliard.

Și o concretizare. Poate dumneavoastră ne spuneți, totuși, cine-i nașul? Sînt cîteva nume despre care se vorbește în Chișinău: ori Ghimpu, ori Lupu, ori Plahotniuc, ori Filat, ori Voronin, ori Dodon. Noi sîntem președinți de partide parlamentare. Spuneți din aceștia cinci, cine-i?

Domnul Corneliu Gurin:

Deci în privința arestării repetate pe aceleași fapte, legislația procesuală nu permite. Alte fapte trebuie probate, pe alte fapte trebuie un alt dosar, trebuie investigate suplimentar și trebuie să avem probe pentru ele, dați-ne aceste fapte. Dacă cunoașteți ceva mai mult, ușile Procuraturii sînt deschise.

În privința cine stă. Noi nu avem la această etapă sau nu avem la acest moment certitudinea că a stat o singură persoană în spatele acestor acțiuni sau acestor delapidări.

Așa cum am zis, anumite aspecte legate de creditele neperformante au fost și administrația anterioară, și curentă. Ceea ce s-a întîmplat în zilele... la final de luna noiembrie 2014, urmează să stabilim, de ce s-a produs această cesiune de creanță? Care au fost argumentele ei? A fost ea reală? Urmează să se întoarcă în genere înapoi? Poate banii respectivi se poate ajunge la aceea că se vor întoarce înapoi prin cesiunea respectivă de creanță. Toate lucrurile respective trebuie clarificate. La această etapă nici ucrainenii nu ne-au oferit mai multă informație despre ședința care a avut loc la Consiliul de administrație în Ucraina ș.a.m.d.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, Gheorghe Mocanu.

Poftiți.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Mai întâi de procedură. De la 12 au trecut 3 ore jumătate și niciodată nu mi s-a conectat microfonul dintr-un simplu motiv că atunci când anunț rezultatele el se deconectează de fiecare dată.

Domnul Andrian Candu:

Nu vă faceți grijă, domnule Mocanu. Eu pe lângă evidența electronică am și evidența mea manuală și cuvântul este oferit în mod proporțional. Și la sfârșitul ședinței, dacă sînteți interesat, o să vă și raportez cum au fost date întrebările.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Vroiam să atenționez asupra acestui lucru.

Și acum întrebarea. Deci sînt două etape în epopeea sistemului bancar din Republica Moldova din ultimii ani. Deci pînă în 2013 o primă Comisie a noastră de anchetă a stabilit delapidări, suma exactă – credite acordate de 1,3 miliarde de lei devenite neperformante. Și cea de a doua, care s-a anunțat astăzi, prin implicarea Băncii de Economii, Băncii Sociale și „Unibank” – 13,5 miliarde. Așa s-a anunțat prejudiciul potențial.

Domnul Viorel Chetraru:

Asta-i total. Per sistem pe toți anii.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Acum întrebarea mea este următoarea, deci o parte din acești bani au ieșit din țară sub formă de transferuri, o altă parte, așa cum s-a spus de mai multe ori, de fapt, au fost folosiți după principiul „suveică”, deci aceiași bani înregistrați în înregistrări contabile fictive doar pentru a acoperi anumite minusuri.

Întrebarea mea este: care este, totuși, suma, din acel miliard de dolari despre care noi vorbim, deci care a părăsit Republica Moldova? Și care parte, de fapt, a fost fictivă, doar niște înregistrări contabile? Și cum a putut Oficiul Național... Oficiul de Combatere a Spălării Banilor să nu vadă ieșirile de bani din țară?

Domnul Viorel Chetraru:

Deci v-am spus, în mare parte au fost utilizate formule contabile de cesiuni, fără rulaj corespunzător care să fie transferat propriu-zis. Din acest motiv el nu a fost raportat.

În al doilea rînd, înseși băncile nu au raportat, mai ales ultimele tranzacții. Deci băncile au obligația să califice tranzacțiile după două principii: ca tranzacții suspecte, ele se raportează în 24 de ore, și tranzacții limitate, ele se raportează o dată în lună, la data de 15 a următoarei luni. Băncile nu au calificat nicicum aceste tranzacții și nu le-au raportat deloc, ca ele să poată fi monitorizate. Ele, ulterior, au fost cunoscute după ce s-a intervenit fizic în instituția financiar-bancară și am luat serverele lor, am început să le analizăm ș.a.m.d.

Prejudiciul estimat și sumele propriu-zise de transferuri vor fi stabilite exact în cadrul acestei expertize, care este dispusă pentru moment în cadrul acestui

dosar, investigațiilor extinse, în cadrul Institutului Național de Expertiză Judiciară. Noi avem sumele reieșind din acțiunile civile propriu-zise înaintate de către bănci și am putut să vi le raportez.

Sumele pe creditele care au fost oferite și au fost temei pentru acțiuni civile, fiind calificate ca prejudiciu cauzat băncii, sînt de: 2,2 și 3 aproape miliarde de lei, 34 milioane 35 aproape milioane de dolari, 45,2 milioane de euro. Asta este prejudiciul la care putem face referire.

Nu putem califica toate sumele care au ieșit din aceste trei bănci, care au părăsit teritoriul Republicii Moldova să le punem în același coș. Fiindcă au fost agenți economici care au activitate firească, mari producători, mari importatori de mărfuri, servicii, nu poți pe toți să-i pui în aceeași găleată.

De aceea, expertiza și urmează să facă diferență, să ne spună exact valoarea prejudiciului. Noi calificăm prejudiciul reieșind din suma banilor care a fost oferită de către Guvern Băncii Naționale a Moldovei ca ea să fie oferită, ulterior, acestor trei bănci.

Dacă această sumă nu va fi returnată Guvernului, ea va fi datorie de stat. Înseamnă că aceasta e prejudiciu. Acesta este prejudiciul de la care noi pornim. Deja în detalii noi vorbim despre acțiunile civile care le avem în urma activității lor de administrare a băncilor.

Închipuiți-vă pentru moment că atunci cînd va veni termenul de rambursare a creditelor de către acea furtună care a preluat această datorie de 13,5 miliarde, aceștia vin și întorc banii înapoi ipotetic. Tot ce facem noi acum este nulitate juridică. Dobînda a plătit-o deja. 28 de milioane de euro au fost plătiți în momentul preluării.

De aceea, trebuie să avem o abordare sistemică, complexă și ne stabilim, cum noi calificăm această tranzacție ca furt sau o calificăm ca o tranzacție? Fiindcă nimeni încă nu a dat calificare acelei tranzacții.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim frumos.

Domnul Gheorghe Mocanu,

Vă rog frumos precizare sau a doua întrebare.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Deci am înțeles că calculînd în euro aproximativ, pînă astăzi, avem 170 de milioane de euro, de fapt. Despre suma asta este vorba.

Domnul Viorel Chetraru:

Cam asta este prejudiciul care noi îl estimăm.

Domnul Gheorghe Mocanu:

OK. A doua întrebare. Revenim la noiembrie anul 2014. Pe 25, 26, 27 noiembrie Banca de Economii încheie contracte de depozit interbancar cu Banca Socială în valoare de 10 miliarde de lei, pe 28 noiembrie expiră acest contract și tot pe 28 noiembrie Banca Națională deschide linia de creditare pentru

Banca de Economii. Următorul expiră la 1 decembrie, deci e vorba de câteva zile. Și tot pe 1 decembrie, Banca Națională deschide linia de creditare pentru Banca Socială.

Întrebarea mea este legată de aceste date, deci cum a fost posibil ca Banca Națională să fie pregătită pentru aceste transferuri? Și a avut dreptul să facă ... nu aceste transferuri, dar aceste credite, a avut dreptul în baza unei hotărâri de Guvern, votată, de fapt, pe 13 noiembrie. Mai mult decât atât, decizia sau propunerea inițială a fost pe 7 noiembrie la Consiliul Național de Stabilitate Financiară.

Domnul Viorel Chetaru:

Deci o să vă răspund simplu. Răspunsul încadrat într-o haină de evaluare juridică penală a acțiunilor tuturor acestor factori decizionali va fi dat de către procurori în cadrul acestui dosar de investigație extinsă. Dar vă recomandă să vă uitați în calendar și să vedeți ce a urmat după 26, 27, a venit data de 30. Și aduceți-vă aminte ce a fost pe 30 și o să vă fie clar de ce a mers procesul acesta atât de repede și atât de operativ.

Domnul Andrian Candu:

Precizare, vă rog frumos, domnul Mocanu.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Cred că nu a fost înțeleasă întrebarea, probabil. Pentru că pe 25 s-au dat, s-a plasat, Banca de Economii a plasat banii, deci, a avut un contract de depozit interbancar cu Banca Socială de 10 miliarde, dar decizia de a acorda banii Băncii de Economii, Băncii Sociale și „Unibank” a fost încă de pe data de 13 noiembrie.

Domnul Viorel Chetaru:

Da, dar banii încă nu erau. Banii au venit abia pe... mai târziu oleacă. (*Voci nedeslășite din sală.*)

Nu se dă în aceeași zi când e adoptată hotărârea. Pînă vin, ajung hîrțile de la Guvern la Ministerul Finanțelor...

Domnul Gheorghe Mocanu:

Păi, Banca Națională a știut că urmează să fie acest depozit interbancar?

Domnul Viorel Chetaru:

Procurorii o să ne răspundă. Au știut, n-au știut, o să dea calificări.

Domnul Andrian Candu:

La fel și Banca Națională urmează să ne dea mai multe răspunsuri.

Vă mulțumim frumos. (*Rumoare în sală.*)

În continuare, domnul Lebedinschi,

Vă rog frumos.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Vă mulțumesc.

Domnule director,

Aici, în partea asta. Ne cunoaștem de mai mulți ani. Vă cunosc ca un specialist destul de bun și nu cred că dumneavoastră n-ați observat ceea ce se întâmplă în sistemul bancar. Vreau să vă întreb așa situație: în fostul Centru pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției ați avut un serviciu foarte puternic de revizori. Credeți dumneavoastră că efectul de la raportul „Kroll”, cum l-ați numit dumneavoastră „beletristică”, are o valoare atât de mare? Procesual eu înțeleg că absolut nici o valoare nu are.

Domnul Viorel Chetragu:

Nici o valoare.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Pentru dumneavoastră, are careva valoare? Care a fost necesitatea să cheltuiască statul și pentru prima etapă, și pentru a doua etapă atâția bani pentru ca, ulterior, noi să ajungem tot la aceeași expertiză judiciară care ați menționat-o dumneavoastră? Și, de asemenea, dumneavoastră ați menționat pe 7 mai că știți unde se află 13,3 miliarde de lei și că o parte, majoritatea din ei, se află pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv în Aeroport ș.a.m.d.

Din declarațiile lui Shor se primește că Filat a primit 250 de milioane de dolari, restul 800, domnul Procuror n-a putut calcula, calculez eu, la cursul care era la acel moment, mai rămân încă 800 de milioane de dolari. Unde sînt ei, totuși?

Domnul Viorel Chetragu:

Deci vizavi de revizori. Revizorii fostului CCCEC nu au cum să dea răspuns acestor întrebări, fiindcă, la fel, e nevoie de experții Institutului Național de Expertiză Judiciară, cunoașteți acest lucru, ca anchetator. Tocmai din acest motiv, nu cred că erau să ne fie de mare folos concluziile acestor revizori, fiindcă noi avem aceleași... putem beneficia de aceleași acțiuni din partea revizorilor Ministerului Finanțelor, Inspekția Financiară unde au fost transferați acești revizori, nu cred că este o problemă principială.

Propriu-zis, raportul „Kroll” pentru noi a fost informativ, nu a avut valoare procesuală, dar a fost informativ pentru a înțelege mai bine întregul tablou, fiindcă au fost unele... ei au avut acces direct la unele documente la care nu am avut acces noi în cadrul Băncii Naționale. Și dacă a fost el necesar sau nu, bine, informativ este OK. Poate costă prea mult acest lux.

Dar din punct de vedere procesual, penal, el este doar... are caracter informativ pentru a ghida anumite acțiuni ale procurorilor într-o direcție sau alta. Și, sînt convins, și aceste acțiuni în faza a doua care este desfășurată, la fel, vor fi benefice pentru noi pentru a vedea în ce jurisdicție mai sînt careva bunuri, active, fiindcă pe raport... a doua misiune este în mare parte axată pe recuperare, asta este obiectivul principal care-l urmăresc. Obiectiv pe care sîntem... *(Voce nedeslușită din sală.)* Lucrează.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnul Lebedinschi,

Vă rog frumos, precizare sau a doua întrebare.

Domnul Viorel Chetragu:

Vizavi de bani. Cu Aeroport ș.a.m.d. Eu pot... eu în continuare îmi mențin poziția că o bună parte din bani s-au întors înapoi în țară, inclusiv în același Aeroport. Eu nu am renunțat la aceste afirmații și în continuare am convingerea mea profesională care este bazată nu doar pe intuiție, dar și pe anumite informații operative, de altă natură și pentru confirmarea acestora și au fost pornite aceste procese.

În cadrul CNA-ului este pornită o procedură penală care a servit temei pentru comisiile rogatorii care au fost remise în afara țării pentru a obține confirmarea exactă a acelor presupuneri, care le avem noi, privind investițiile care au fost făcute inclusiv în diferite, nu numai în Aeroport, în diferite domenii a... din sectorul economic de la noi din țară și așteptăm concluziile, rezultatele acestor comisii rogatorii care ne vor permite nouă să punem sub învinuire persoanele care se fac vinovate.

Întregul flux financiar noi l-am stabilit informativ. Noi avem 49 de jurisdicții unde ele... țări, unde ele erau prin toată lumea, întregul flux este încheiat. În baza acestor informații care noi le-am acumulat operativ, noi am întocmit aceste comisii rogatorii și când aceste comisii rogatorii vor veni, noi vom desfășura deja acțiunea a doua de recuperare, după caz, dacă vor fi identificate...

Domnul Andrian Candu:

Domnul Lebedinschi,

Vă rog frumos, precizare.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Da, în calitate de precizare. Din aceea ce am înțeles eu, de fapt, revizorii noștri, indiferent erau CCCEC sau Ministerul Finanțelor, aveau să facă același lucru care l-a făcut „Kroll”. Pur și simplu aveau să facă în baza salariului care l-au avut... care-l au și-l dețin în prezent. Dar nu excludeți dumneavoastră că necesitatea implicării anume a Companiei „Kroll” are legătură cu actualul ministru al economiei domnul Brică și, respectiv, cu privire la ceea ce ați declarat dumneavoastră cu privire la Aeroport?

Poate oare informația care o dețineți dumneavoastră servi ca temei pentru, să spunem așa, a anula contractul de cesiune a Aeroportului? (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Viorel Chetragu:

Vizavi de apartenența Companiei „Kroll” cărorva grupuri de interese din sectorul public de la noi nu am asemenea informații. Dacă dumneavoastră le aveți, puteți să veniți la procurori, să le depuneți, dumnealor să examineze sub aspect de conflict de interese. Dacă există careva elemente, ele pot fi examinate.

În ceea ce privește ... vă rog să-mi aduceți aminte... (*Voci nedesluite din sală.*)

Domnul Adrian Lebedinski:

Rezilierea contractului cu Aeroportul.

Domnul Viorel Chetaru:

De rezilierea contractului se ocupă Guvernul. Dacă există temeiuri sau nu, din punctul meu de vedere, contractul a fost încheiat... e greu să găsim un termen, fiindcă cum n-am încerca să reziliem, o să plătim prejudicii. (*Rumoare în sală.*) Și trebuie să vedem și o să avem pierderi în detrimentul statului, asta ar fi un termen mai bun. Și reziliere, sigur că juridică, ne asumăm niște consecințe pentru stat și trebuie să ne clarificăm cu cei care au încheiat acest raport, în ce condiții ș.a.m.d. (*Voce nedeslăuită din sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul ...

Domnul Viorel Chetaru:

S-a pronunțat Curtea...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Gorilă.

Vă rog frumos.

Domnul Anatolie Gorilă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule director,

Două întrebări. Prima. Ați ridicat astăzi niște probleme legate de aceste 3 bănci, ați raportat că băncile la timp nu raportau informația necesară, că se ascundea informația, că conducerea băncilor amăgea. Dar este așa o activitate a serviciilor speciale, în limba rusă se numește «агентурно-оперативная деятельность». Spuneți, vă rog, chiar Centrul Național Anticorupție în plan operativ n-a putut la timp primi așa informație?

Data trecută, cer scuze, data trecută Procurorul General a raportat aici că banii se scoteau ziua cu sacii. Și acum, vă rog, dacă puteți să răspundeți la prima mea întrebare.

Domnul Viorel Chetaru:

Noi pe unele segmente am avut informații. De aceea și am... ele au stat temei la acele... informații care au fost prezentate conducerii țării, Comitetului Național de Stabilitate Financiară și, într-un fel sau altul, noi am obținut o anumită categorie de informații. Altfel că informația era obținută mai târziu decât putea fi obținută pe

căi normale de raport, care sînt stabilite de lege, în cazul tranzacțiilor suspecte – în 24 de ore, în cazul tranzacțiilor limitate – o dată în lună. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Anatolie Gorilă:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos. A doua întrebare sau precizare?

Domnul Viorel Chetragu:

Păi este recuperat. A BEM-ului.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Gorilă,

Vă rog frumos.

Domnul Anatolie Gorilă:

Da, domnule director,

A doua întrebare. Dumneavoastră ați numit numărul dosarelor, dacă nu greșesc, 44. Spuneți, vă rog, în cadrul acestor dosare cîte învinuiri au fost înaintate în adresa deputaților în Parlament actuali și foștilor deputați, membrilor Guvernului actuali și foștilor membri ai Guvernului? Dacă nu puteți să numiți familiile, nu trebuie, numiți cifra.

Domnul Viorel Chetragu:

Dosarele penale la care am făcut referire, aceste 44, nu vizează acțiunile factorilor de decizie sau celor care dețin înalte funcții în stat. Aceste dosare și investigații sînt concentrate în Procuratura Anticorupție.

Aici noi vizăm factorii de decizie din cadrul acestor 3 bănci și factorii de decizie ai agenților economici care au beneficiat de credite.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Precizare, domnul Gorilă.

Domnul Anatolie Gorilă:

O precizare. Procurorul General poate să răspundă.

Domnul Procuror General.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Gurin,

Vă rog.

Domnul Anatolie Gorilă:

Cifra. Familiile nu trebuie.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos.

Domnul Corneliu Gurin:

Cifra persoanelor? În cadrul raportului eu am menționat. Dacă aveți o secundă răbdare, pot să vă repet câte persoane sînt. La momentul actual sînt 3 persoane bănuite în cadrul investigațiilor extinse.

Sînt 10 persoane puse sub învinuire, deci membrii consiliilor de administrație ale Băncii Sociale și Băncii de Economii. În dosarele vizînd creditele neperformante, dobîndiri prin înșelăciune, însușire ș.a.m.d. sînt... deci ele sînt în gestiunea CNA, 10 învinuiți, 3 bănuți, 3 persoane în căutare, inclusiv cu mandate de arest internațional, 3 arestați la accesată situație și un reținut ieri.

Domnul Viorel Chetragu:

Dacă sînt miniștri sau deputați.

Domnul Andrian Candu:

Dacă sînt demnitari.

Domnul Viorel Chetragu:

Demnitari.

Domnul Corneliu Gurin:

Miniștri, deputați dacă au calitatea procesuală. Ei știu dacă au calitatea respectivă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Cobzac.

Vă rog frumos.

Domnul Grigore Cobzac:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule director,

Eu mă strădui să prietenesc cu logica. Eu sper că și ancheta are același obiectiv. Eu am în față denunțul lui Shor. Dumnealui denunță că i-a dat domnului Filat aproximativ 250 de milioane de dolari pentru a obține următoarele favoruri, să-i spunem așa.

Primul. Să devină consul a ... în Federația Rusă consul onorific.

Doi. Să obțină dreptul de a comercializa produse petroliere în zona vamală.

Trei. Să obțină pentru aceasta un teren de pămînt pentru început.

Și patru. Să se înceteze presiunile în... pe linia Dufremol-ului.

Din toate aceste facilități solicitate de domnul Shor de la domnul Filat nu s-a îndeplinit practic nici una, dar el totuși a plătit 250 de milioane de dolari sau euro.

Spuneți-mi, vă rog, sînt și alte facilități care le-a solicitat dumnealui de la Filat sau nu și dacă sînt, de ce ele nu sînt în denunț?

Dumnealui înseamnă că nu este sincer cu ancheta și el furnizează informație numai care este favorabilă lui sau celor care gestionează aceste informații.

Aștept un răspuns.

Domnul Corneliu Gurin:

O să răspund eu.

Dumneavoastră, domnul...

Domnul Andrian Candu:

Numai puțin, domnul Gurin, dacă... (*Rumoare în sală.*)

Vă rog frumos.

Domnule Chetragu,

Dacă aveți dumneavoastră...

Domnul Viorel Chetragu:

La procedura procurorilor...

Domnul Andrian Candu:

OK.

Vă rugăm frumos domnul Gurin.

Vă rog frumos.

Domnul Corneliu Gurin:

O să vă dezamăgesc. Dumneavoastră nu aveți denunțul domnului Shor, domnule Cobzac.

Nu, este procesul-verbal de audiere, probabil. O copie de pe undeva ați obținut-o. Sînt lucruri diferite. (*Rumoare în sală.*)

Sînt lucruri diferite. Nu. Nu a fost prezentat autodenunțul. A fost procesul-verbal de audiere. Autodenunțul și procesul-verbal sînt lucruri diferite. Asta-i una.

A doua. S-a confirmat deja, la această etapă putem să spunem că s-a confirmat exercitarea influenței, solicitarea exercitării acestei influențe pentru asigurarea emisiei suplimentare de acțiuni la BEM și pentru neparticiparea statului la această emisie, una din componentele care a fost în cadrul respectivului denunț sau respectivului autodenunț.

S-a confirmat la această etapă, dumneavoastră parcă n-ați fost atenți în ședința închisă ce am informat eu, s-a confirmat la această etapă că a fost încercarea de a-i acorda titlul de consul onorific domnului Shor.

Altele. S-a mai confirmat obținerea diferitor bunuri, cadouri, beneficii ș.a.m.d. S-au confirmat transferuri de sume către companii, beneficiar al cărora este fie de facto domnul ex-prim-ministru Vladimir Filat, fie persoane interpușe afiliate acestuia, inclusiv prin depozitiile care le-au dat ei chiar în instanța de judecată că au confirmat că ar fi asemenea... ei ar fi beneficiari.

Sumele care au fost eu le-am anunțat în cadrul raportului prezentat în ședința respectivă, ele depășesc suma de 100... la această etapă depășesc suma de 176 de milioane de dolari.

Asta e o sumă prealabilă. Poate fi și mai mult, poate fi și...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Cobzac,

Vă rog frumos, precizare sau a doua întrebare.

Domnul Grigore Cobzac:

Precizare. Eu vreau să continui șirul logic. Totuși ca să dai o mită de 250 de milioane euro sau dolari, cifrele se încurcă în aceste noțiuni, trebuie să fie cred că un venit ceva de... mult mai mare, de 10 ori, de 20 de ori ș.a.m.d.

Înseamnă că el l-a avut și acest martor care a avut un beneficiu, să-i spunem, de 10 ori mai mare decât 250 de milioane de dolari și care a dat mită la timpul său acum este în libertate.

Spuneți-mi, poate el să influențeze ancheta, cei care desfășoară ancheta sau martorii având la dispoziția sa asemenea sume?

Domnul Andrian Candu:

Vă rugăm frumos, domnul Procuror General, mai confirmați o dată ceea ce a spus...

Domnul Corneliu Gurin:

Reformulez întrebarea dumneavoastră, întrebați de unde banii? V-am răspuns în cadrul ședinței închise: din bănci. Nu au fost banii lui personali. A utilizat banii din bănci pentru a acorda respectivele beneficii ș.a.m.d.

Situația a degradat la momentul, probabil, când nu a mai putut rezista, a ajuns la fraudele care au fost comise.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Cobzac,

A doua întrebare.

Domnul Grigore Cobzac:

Da și a doua întrebare cu precizare iarăși la prima. Înseamnă că totuși în comisia... eu am documentul care a fost în Comisia juridică, numiri și imunități. Înseamnă că în Comisia juridică, numiri și imunități s-a examinat ca și probă denunțul lui sau procesul-verbal al altui... altceva s-a examinat?

Domnul Andrian Candu:

Confirmați.

Domnul Corneliu Gurin:

Ce aveți dumneavoastră în mână, de unde l-ați obținut, cum se întitulează ș.a.m.d.

Domnul Grigore Cobzac:

Bine. Și a doua întrebare, vă rog să... foarte scurtă este și la temă. Spuneți-mi, vă rog, domnule director și domnule Procuror General, dacă au fost imixtiuni din partea politicului în timpul desfășurării anchetei de la deschiderea dosarului penal de la 4 și pînă la ziua de astăzi?

Domnul Viorel Chetragu:

O să vă răspund simplu, din punctul meu de vedere... inclusiv audierile de astăzi sînt imixtiuni.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Procuror General.

Domnul Corneliu Gurin:

Eu voi spune așa.

Domnul Viorel Chetragu:

Nu-i treaba deputaților ce fac procurorii pe dosar.

Domnul Corneliu Gurin:

Sînt de acord cu ceea ce a spus domnul Chetragu. Pot spune și altceva.

Încercările de demitere tot sînt imixtiune. Mitingurile organizate, diferite campanii în presă, diferite critici care sînt aduse, ele pot fi calificate drept imixtiuni, însă eu sînt sigur că procurorii știu să se apere de ele și atunci cînd ele vor căpăta forma unui abuz, vor ști cum să răspundă față de ele.

Noi nu ne temem de aceste încercări de a influența într-un fel sau altul. Sigur că ar fi mai ușor dacă ele nu ar exista și poate că ne-ar permite să ne dedicăm mai mult lucrurilor propriu-zise de investigații decît să ne... așa, să ne apărăm de atacuri inutile și uneori chiar aberante. Dar, mă rog, face parte din situația actuală.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, timpul expiră, dar luînd în considerare că au fost trimiteri la Procurorul General dacă e cazul să mai prelungim cu vreo 10 minute.

Domnul Bolea,

Vă rog frumos.

Domnul Batrîncea,

Vă rog frumos.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, mulțumesc frumos, domnule Președinte.

Ca o mică remarcă. Dacă nu ar exista populația, opinia publică, presa, mitinguri și chestii, nu am afla noi, nici societatea despre aceste situații cu miliarde. Că atunci când în premieră am venit cu aceste informații, cineva și în această sală spunea că nu sîntem profesioniști, chestii și acei, apropo, care au insistat ca ședința să fie una închisă, acei care au tergiversat astăzi sînt cei mai activi în luare de cuvînt la rampă.

Domnule director Chetragu,

Știm și am observat că dumneavoastră aveți capacitatea să fiți foarte și foarte hotărîți atunci cînd este dorință, voință și aveți capacitatea să întreprindeți acțiuni ferme în vederea reținerii unor persoane ș.a.m.d.

În opinia noastră, a socialiștilor, toate acele situații și crime care s-au comis în sectorul bancar nu sînt posibile fără acoperirea de către principala instituție de stat din domeniu, fără Banca Națională.

Avem o întrebare și către dumneavoastră, domnule director, și către domnul Procuror General. De ce pînă astăzi la banca acuzaților nu se află încă un nepot al domnului Ghimpu, domnul Dorin Drăguțanu? Persoana care în toți acești ani, în toată această perioadă nu a întreprins absolut nimic în vederea ordinii în sectorul bancar.

Și mai mult, persoana care poate fi atrasă, cel puțin, în două episoade. Primul, abuz de putere, deoarece s-au comis mai multe speculații în sectorul bancar, pe piața valutară și au fost dobîndite venituri ilegale.

Și doi. Pentru, cel puțin, neîndeplinirea atribuțiilor de serviciu, deoarece nu au făcut absolut nimic pentru asigurarea ordinii în sectorul bancar. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, inițial răspunsurile și după aceea, dreptul la replică, evident.

Domnul Viorel Chetragu:

Acțiunile factorilor de decizie din cadrul autorităților responsabile vor fi și sînt evaluate de către procurori. În cadrul dosarului penal la care a făcut referire domnul Procuror General în cadrul raportului cunosc că o bună parte din responsabili din diferite autorități au fost deja audiați.

Dacă nu greșesc, domnule Procuror General, inclusiv din Banca Națională au avut loc audieri, inclusiv domnul Guvernator a fost audiat.

Atunci cînd procurorii vor avea întregul tablou încheiat și vor fi pregătiți să construiască o învinuire plauzibilă, care stă bine pe picioare, eu cred că ei o vor face.

Domnule Procuror General,

Dacă am spus ceva...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Procuror General,

Dacă aveți ceva de răspuns la acest subiect.

Domnul Corneliu Gurin:

Da. La ceea ce se referea la mitinguri. Eu nu vorbeam de mitingurile care sînt legale de cître cetățeni în stradă ș.a.m.d., dar de mitingurile care se fac în fața instanțelor de judecată și care... la care se insistă sau se încearcă a pune presiune pe procurori și organele de urmărire penală sau pe judecători. Au fost și asemenea mitinguri.

În privința, într-adevăr, a factorilor de decizie fac obiectul investigațiilor extinse. La situația actuală s-au evaluat acțiunile care au fost întreprinse în baza legislației care exista pînă la o anumită perioadă, adică pînă la vara 2014, ce a existat după vara 2014, modificările care au fost aplicate în legislație, inclusiv introducerea unor componente noi de infracțiune, care puteau să ne ducă pe o pistă greșită. Dar acestea sînt lucruri care s-au produs nu la... să zicem așa, nu Banca Națională le-a adoptat, poate chiar doar le-a promovat. Urmează.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Înainte de a adresa a doua întrebare, aș vrea să întreb sala dacă sînt nepoți ai domnului Ghimpu cineva care ar vrea să dea replică? Nu sînt.

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Batrîncea,

Aveți a doua întrebare? (*Rumoare, rîsete în sală.*)

Numai puțin.

Vă rog eu frumos, dacă am putea să continuăm, fiindcă nu e de glume.

O să vină domnul Ghimpu și o să-i permitem să dea replică.

Vă rog frumos, domnul Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, vă mulțumesc, domnule Președinte.

Eu chiar aș sugera la unii colegi, dacă pretindem că sîntem obiectivi, haideți să fim obiectivi, că într-o lună de zile venim în Piața Marii Adunări Naționale cu 5 camioane pe care sînt desenate miliarde. După aceasta intrăm în alianță, tăcem, iar am uitat despre ceva. Știți bine că societatea deja știe ce prezintă astăzi Partidul Liberal.

Într-adevăr, fracțiunea noastră insistă, las să vină... (*Rumoare în sală.*)
Domnule Președinte, las să vină și cu replică, ține de dînșii.

Într-adevăr, domnule director, într-adevăr, domnule Procuror General, noi chiar cu mare atenție urmărim tot ceea ce se face și cu toții ne dăm seama că fiecare instituție în stat are, mă rog, capacitățile sale, are competențele sale, însă în toate aceste afaceri, fărădelegi unde a fost Banca Națională?

Și de ce atunci cînd am preîntîmpinat opinia publică că se fac speculații pe piața valutară, cînd cineva a sustras și a primit, a dobîndit dividende în formă de miliarde de lei din aceste speculații... ca urmare au crescut tarife, ca urmare au crescut prețuri, ca urmare astăzi cetățenii Republicii Moldova plătesc, plătesc practic și din buzunarele lor și întorc aceste miliarde.

De aceea, fără ca să catalogăm aceasta ca o imixiune politică, chiar foarte respectuos, domnule Procuror General, domnule Chetragu, vă rugăm frumos să examinați încă o dată rolul în aceste scheme frauduloase a domnului Dorin Drăguțanu.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, domnule Chetragu, dacă aveți de comentat?

Domnule Gurin,

Dacă aveți de comentat?

Nu sînt de comentat.

Și acum, domnul Ghimpu, ați fost vizat și nepoții dumneavoastră, la fel. Dacă... aveți dreptul la replică. Două minute. Și, la fel, și Frațiunea Partidului Liberal. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Mihai Ghimpu:

Da. E greu să vorbești cu norii.

Dar, domnule Procuror General, considerați că fac acum... ceea ce spun este o plîngere în scris. Vă rog deschideți dosar penal pe domnul Batrîncea pentru trafic de influență, că-mi mărește numărul nepoților. (*Rumoare în sală.*) Acesta îi trafic de influență.

Încă o dată repet, domnule Batrîncea și Frațiunea Partidului Socialiștilor, voi sînteți nepoții lui Lenin, dar Drăguțanu nu-i nepotul meu. (*Rumoare în sală.*)

Da. Ce, domnule Batrîncea, ce parcă de acum ți-a căzut părul din cap? Chiar pînă acum nu ai înțeles și nu știi care sînt neamurile mele, a-a-a? Nu ce îți place ție glume de prost gust de felul acesta? (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

S-a încheiat sesiunea de întrebări-răspunsuri.

Vă mulțumim frumos, domnule Chetragu.

Vă mulțumim.

Luînd în considerare că sînt două ore, două ore...

Dragi colegi, (*Rumoare în sală.*)

Dragi colegi,

Dați-mi voie să vă fac un mic raport în privința întrebărilor, ca să nu mai existe suspiciuni.

La domnul... în ședința sau în sesiunea de întrebări-răspunsuri către domnul Gurin: Partidul Socialiștilor – 3 persoane, Partidul Comuniștilor – 3 persoane, Partidul Democrat – 2 persoane, Partidul Liberal Democrat – 2 persoane, Partidul Liberal – 2 persoane și neafiliații – o persoană.

În sesiunea de întrebări-răspunsuri către domnul Chetragu: Partidul Socialiștilor – 3 persoane, Partidul Comuniștilor – 3 persoane, Partidul Liberal Democrat – 3 persoane, Partidul Liberal – 2 persoane, Partidul Democrat – o persoană și o persoană neafiliată.

Iată de ce, vă rog frumos, fără obiecții de proporționalitate.

În continuare, o întrebare. Dacă e cazul să luăm o pauză de vreo 20 de minute, 15 minute? (*Rumoare în sală.*) Nu.

Fracțiunile, vă rog frumos.

Domnule Batrîncea,

Din partea Fracriunii Partidului Socialiștilor.

Domnul Vlad Batrîncea:

Fracțiunea Partidului Socialiștilor solicită o pauză de 20 de minute.

Domnul Andrian Candu:

Fracțiunea Partidului Democrat?

De fapt, este solicitarea din partea unei fracțiuni. Haideți să luăm, într-adevăr, o pauză de 25 de minute.

Revenim la 4 și 30 cu următorii raportori.

Vă mulțumesc frumos.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

A fost anunțat că avem cvorumul în sală, putem continua.

În continuare, potrivit listei noastre magice, îl invităm la tribuna principală pe domnul Anatol Arapu, ministrul finanțelor.

Poftiți, domnule Arapu.

Domnul Anatol Arapu – ministrul finanțelor în exercițiu:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Onorat Parlament,

În raportul meu voi relata acțiunile Ministerului Finanțelor în perioada după instaurarea administrației speciale la băncile de economii: „Unibank” și Banca Socială și la executarea Hotărîrii Parlamentului nr. 41 din 24 martie 2015.

În temeiul Hotărîrii Guvernului nr. 938 din 13 noiembrie 2014 cu privire la asigurarea stabilității macroeconomice în contextul conjuncturii regionale și Hotărîrii Guvernului nr. 124 din 30 martie 2015 cu privire la asigurarea stabilității în sistemul bancar din Republica Moldova, precum și în conformitate cu prevederile Legii nr.419 din 22 decembrie 2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, Ministerul Finanțelor, în numele Guvernului, a emis garanții de stat pentru garantarea creditelor de urgență, acordate de Banca Națională a Moldovei Băncii de Economii, Bancii Sociale și „Unibank”

în sumă totală de ... nr.807 din 17 noiembrie 2014, în sumă de 9 miliarde 500 de milioane lei și garanția nr.101 din 1 aprilie 2015 în sumă totală de 5 miliarde 340 de milioane lei, suma totală acordată fiind de 14 miliarde 840 de milioane lei.

La situația din 16 octombrie 2015, soldul creditelor de urgență cu garanție de stat a constituit 14 miliarde 121 milioane de lei, iar soldul dobânzilor calculate și neachitate a constituit 8,8 milioane lei.

Potrivit informației Băncii Naționale a Moldovei, la data de 20 noiembrie 2015, Banca Socială și, la data de 20 noiembrie 2015, „Unibank” au rambursat parțial creditul de urgență în sumă de 60 și, respectiv, de 140 de milioane lei și integral dobânda aferentă creditelor.

La situația din 24 noiembrie 2015, soldul creditelor de urgență restant constituie 13 miliarde 921 de milioane de lei. Banca de Economii – 9 miliarde 273, iar suma dobânzii restante ... 8 milioane.

Conform punctului 3 din Hotărârea Guvernului nr.938 din 13 noiembrie 2014, garanția de stat urmează a fi substituită cu valori mobiliare de stat emise de Ministerul Finanțelor în termenul stabilit de comun acord cu Banca Națională a Moldovei. Acest termen se negociază acum împreună cu experții Fondului Monetar Internațional, deoarece are influență majoră asupra datoriei de stat interne a statului atât referitor la perioada de rambursare, cât și la dobânda aferentă.

Totodată, punctul 7 al Hotărârii Guvernului din 13 noiembrie cu privire la asigurarea stabilității macroeconomice în contextul conjuncturii regionale prevede instituirea unei comisii speciale în vederea analizei soldurilor din conturile persoanelor fizice și juridice cu capital privat, inclusiv ale societăților comerciale în care statul deține sub 25% din capitalul social, deschise în bănci, cu excepția instituțiilor financiare rezidente, a persoanelor juridice și a întreprinderilor, cu peste 500 mii de lei, pentru a stabili lista persoanelor fizice, persoanelor juridice și a întreprinderilor individuale, care sînt persoane afiliate băncii, în conformitate cu definiția din articolul 3 al Legii instituțiilor financiare, precum și conformarea acestora cu prevederile legislației cu privire la prevenirea, combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Comisia specială prenotată a fost constituită din reprezentanții Băncii Naționale a Moldovei, Centrului Național Anticorupție, Serviciului de Informații și Securitate, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Finanțelor, Ministerului Economiei, Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și Inspecției Financiare.

Comisia specială s-a întrunit în 27 de ședințe, în cadrul cărora s-au examinat informațiile prezentate de către administratorii speciali ai Băncii de Economii, Banca specială și „Unibank”, numiți de Banca Națională a Moldovei. Concomitent, în perioada desfășurării activității sale, precum și urmare a examinării informațiilor prezentate de către administratorii speciali ai celor trei bănci, Comisia specială a sesizat organele de drept și autoritățile, precum: Centrul Național Anticorupție, Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție, Inspectoratul General de Poliție și Banca Națională a Moldovei.

Totodată, în temeiul prevederilor Hotărârii Guvernului nr.938, precum și în baza informației prezentate de către administratorii băncilor, Comisia specială a remis, la data de 10 martie 2015, lista persoanelor fizice și juridice afiliate Băncii

de Economii, Băncii Sociale și „Unibank” Guvernului. Pe lângă aceasta, referitor la unele persoane fizice și juridice, subiecți ai informațiilor prezentate de către administratorii speciali ai acelor bănci, Comisia specială a instituit moratoriu pe motivul suspectării existenței relațiilor de afiliere cu băncile vizate, cu privire la subiectul dat fiind informat Guvernul în 10 martie 2015.

Suplimentar, la data de 24 martie 2015, a fost adoptată Hotărârea Parlamentului cu privire la raportul Comisiei de anchetă privind elucidarea situației de pe piața financiară și valutară în Republica Moldova, măsurile întreprinse pentru stabilizarea cursului de schimb al leului moldovenesc în raport cu valutele internaționale și în privința Băncii de Economii, Băncii Sociale și „Unibank”, care prevăd realizarea unor anumite acțiuni de către Guvernul Republicii Moldova și Banca Națională a Moldovei.

Astfel, la articolul 2 litera a), cu referire la inițierea modificării legislației bancare în vederea perfecționării cadrului de reglementare și supraveghere în conformitate cu principiile BAZEL3, Banca Națională este în proces de modificare și completare a actelor sale normative, unele modificări fiind deja aprobate în acest sens.

Cu privire la articolul 2 litera b). Referitor la propunerea Parlamentului de examinare a inițiativei cu privire la modificarea legislației bancare în vederea fortificării responsabilității Băncii Naționale a Moldovei, privind instituirea Consiliului de Supraveghere, menționez că prin Legea nr. 147 din 30 iulie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative au fost aprobate modificările de rigoare în Legea Băncii Naționale a Moldovei.

În partea ce ține de articolul 2 litera c) cu privire la perfecționarea cadrului legal privind introducerea răspunderii civile pentru evaluarea neobiectivă sau neprofesionistă a bunurilor gajate, precum pentru neasigurarea integrității valorilor bunurilor gajate în vederea recuperării daunelor survenite, conform informației Ministerului Justiției, legislația în vigoare reglementează deja mecanisme de răspundere civilă, care să asigure repararea prejudiciului cauzat prin evaluarea neobiectivă sau neprofesionistă și/sau prin neasigurarea integrității și valorii bunurilor gajate. Acestea fiind prevăzute în Legea nr. 989 din 18 aprilie 2002.

Referitor la articolul 2 litera e) al hotărârii, cu privire la examinarea posibilității de creștere a pragului minim de garantare a depozitelor în sistemul bancar, Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar a elaborat un plan de acțiuni care prevede realizarea acțiunii date de rînd cu alte recomandări, a unui studiu efectuat în Republica Moldova de către specialiștii Fondului Monetar Internațional și ai Băncii Mondiale, studiul sectorului financiar din Republica Moldova.

Cu referire la articolul 3 al Hotărârii Parlamentului nr.41, menționez că, în temeiul prevederilor articolului 18 din Legea cu privire la secretul de stat, toate hotărârile aferente garanțiilor emise de către Guvern au fost desecretizate.

De asemenea, țin să comunic că la data de 12 august 2015 a fost aprobată Hotărârea Guvernului privind achitarea prestațiilor sociale care prevede ca toate prestațiile sociale care au fost achitate prin intermediul Băncii de Economii, Băncii

Sociale, începînd cu 1 septembrie, urmează și sînt achitate prin intermediul „Poștei Moldovei”.

Totodată, Ministerul Finanțelor a transferat conturile trezoreriale, deservirea acestora efectuîndu-se la Banca Comercială „Moldova-Agroindbank”, începînd cu 1 octombrie 2015 ca rezultat al desfășurării concursului de selectare a prestatorului de servicii financiare.

Asta-i tot, domnule Președinte.
Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim.

În continuare, e 16.58, 17.00, avem o oră la dispoziție, întrebări-răspunsuri în adresa domnului ministru Arapu. Prima întrebare din partea domnului Apostol.

Vă rog frumos.

Domnul Ion Apostol:

Mulțumesc mult.

Domnule Președinte,

Mai întîi..., pe procedură. Cu toată stima și respectul, cum spun moldovenii, dar dumneavoastră astăzi cam nu-i acordați prea multă atenție Partidului Liberal, mai mult vă uitați la colegii dumneavoastră din stînga. Și aș dori să nu numesc, să nu dau dreptul la replică. Dar, vă rog frumos, fiindcă la noi, cînd microfonul stă în stînga, înseamnă că întrebarea se referă la cei din stînga, cînd în dreapta, tot important, îi vizați pe cei din dreapta. Și acum întrebarea.

Domnule ministru,

Se vorbește, și pe bună dreptate, chiar de unii, chiar și aici în Parlament, că o parte din banii furați de la Banca de Economii au fost transferați unor miniștri, demnitari, chiar și deputați din această sală, sub formă de credite cu 0,5% sau mai puțin, în scopul procurării apartamentelor, caselor și în scop de business. Dacă este adevărat acest lucru, aș dori și solicit numele acestor deputați, lista, numele lor și care sînt acțiunile pentru recuperarea acestor bani?

Domnul Anatol Arapu:

Stimate domnule deputat,

Ministerul Finanțelor nu are cum și Guvernul nu are cum avea așa gen de informație. Deoarece, în primul rînd, este secret bancar, în al doilea rînd, este subiect al investigației și numai procurorii au acces la genul ăsta de date.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnule Apostol,

Dacă aveți a doua întrebare sau precizare la prima?

Vă rog frumos, precizare.

Domnul Ion Apostol:

O precizare. Poate cei din sală au curajul să iasă și să recunoască. (*Rumoare în sală.*) Nu sînt, da? Toți îs cinstiți, bravo! (*Voci nedeslușite din sală.*)
Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare nu mai aveți?
Vă mulțumesc frumos.
În continuare, Serghei Sîrbu,
Vă rog frumos.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.
Stimate domnule ministru,

Întrebarea este către dumneavoastră, dar nu numai către dumneavoastră, dar în general către conducerea Ministerului Finanțelor. Cunoaștem că situația de la Banca de Economii a început să se înrăutățească începînd cu anul 2009 înapoi. Au confirmat acest lucru și reprezentanții organelor de drept, care au spus că există dosare penale și chiar persoane reținute din fosta conducere a BEM pentru creditare frauduloasă pînă în anul 2013.

Cunoaștem că, pînă în 2013, Banca de Economii era condusă de către stat, în speță de către reprezentanții Ministerului Finanțelor. După 2013 reprezentanții Ministerului Finanțelor erau în Consiliul de Administrare și, evident, aveau pîrghii de supraveghere.

În acest sens, întrebarea este: dacă cunoașteți, începînd cu 2009 înapoi, cîte sesizări, cîte rapoarte, cîte informații către organele de stat, organele de drept au făcut acești reprezentanți ai Ministerului Finanțelor atunci cînd trebuiau să cunoască despre acele fraude și acele credite neperformante și acea diminuare, acele probleme care erau la Banca de Economii.

Dacă le-au făcut, unde, cînd, la cine? Dacă nu le-au făcut, de ce nu le-au făcut? Cine este responsabil pentru această inacțiune și ce măsuri trebuiau să facă acei reprezentanți ca să nu admită înrăutățirea situației la BEM, începînd cu anul 2009.

Vă mulțumesc.

Domnul Anatol Arapu:

Mulțumesc de întrebare.
Stimate domnule deputat,

Eu nu am făcut așa o investigație, Ministerul Finanțelor referitor la cînd, cum și cine la ce s-a adresat. Cunosc și eu ca și dumneavoastră din acele informații care au fost făcute publice de diferiți reprezentanți, participanți la acest proces. Dar, după cît cunosc, și astăzi a fost menționat pe parcursul dezbaterilor, în Parlament au fost de nenumărate ori discuții care nu au durat o zi, dar au durat luni asupra acestui subiect și este normal că aceste informații veneau de undeva.

Referitor la situația Băncii de Economii, ca instituție controlată de stat, și nu numai Băncii de Economii. Noi am fost, ca țară, notificați începând cu 2005 în toate rapoartele Fondului Monetar despre riscurile existente în sistemul bancar din Republica Moldova și mai ales la Banca de Economii.

La toate absolut analizele, conform articolului 4 a FMI-ului, se menționa repetat că nu s-au făcut măsuri în acea perioadă. Pentru mine este greu să mă expun în ce privește perioada de după preluarea sau de după pierderea controlului de către stat al majorității acțiunilor. Reprezentanții Ministerului Finanțelor care au fost acolo au primit indicațiile de rigoare, care nu pot să vi le spun aici public, luînd în considerație cele relatate de domnul Procuror General.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Sîrbu,

Dacă aveți o precizare la acest subiect sau a doua întrebare?

Domnul Serghei Sîrbu:

O a doua întrebare, evident, de precizare, reieșind din prima. Cum considerați, domnule ministru, reieșind din aptitudinile dumneavoastră ca un profesionist, ca un specialist în domeniu, trebuiau reprezentanții Ministerului Finanțelor, în tot acel răstimp cît erau în Consiliul de Administrare al Băncii de Economii, să fie responsabili de tot ce se întîmplă și, la orice încălcare, să sesizeze organele și să îndeplinească măsuri eficiente pentru a nu admite degenerarea situației?

Mulțumesc.

Domnul Anatol Arapu:

Stimate domnule deputat,

Atîta timp cît reprezentanții statului în orice întreprindere de-ar fi de-a statului sau Banca de Economii aveau acces la informațiile despre ceea ce făceau managerii zi de zi, sigur că trebuiau să raporteze, să intervină în posibilitatea legală de a lua aceste măsuri.

Cu părere de rău, ceea ce s-a făcut în Banca de Economii, după cum înțelegem noi, dar investigația va arăta clar, s-a făcut fără intervenția nemijlocită a Consiliului de Administrație, s-au făcut lucruri în general cu încălcarea tuturor regulilor de executare a administrării acestei instituții.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Dacă nu mai sînt întrebări, în continuare domnul Furculiță.

Vă rog frumos, prima întrebare.

Domnul Corneliu Furculiță:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

Ca contribuabil, vreau să știu care va fi rata dobânzii pentru împrumutul acordat BNM, care, ulterior, urmează să-l plătească statul? Și dacă puteți să-mi spuneți cifra, care vor fi dobânzile pe parcursul unui an. Și cine va plăti aceste cheltuieli?

Domnul Anatol Arapu:

Stimați, stimabile domnule deputat,

Mulțumesc de întrebare. Întrebarea este destul de complicată. Noi negociem, nu-i complicată din punct de vedere tehnic, ea este legată direct de capitalizarea Băncii Centrale a Republicii Moldova, Băncii Naționale a Moldovei. Pentru că sînt țări în care genul ăsta de datorii le mută pe lungă durată, pentru că la dînzii nu este necesară legislația și ca băncile centrale să aibă capitaluri mari, cu altfel de resurse și reglementări.

Iar în cazul nostru, înscrierea datoriei Guvernului față de Banca Națională, care este auditată fix în aceeași formă de către un auditor independent, pentru a nu fi calificată ca o datorie și a forma provizioane asupra acestor datorii, trebuie să fie la o rată de dobîndă, care ar corespunde unei medii anuale a inflației pe o perioadă medie luată.

Pentru moment, această cifră, care noi o negociem de comun cu creditorii noștri, Fondul Monetar Internațional fiind principalul la Banca Națională, s-a convenit cu o dobîndă, pentru anul viitor, la nivel de 5 la sută, care va avea un cost anual în mediu de 650, 680 milioane de lei în dependență de care va fi suma finală, de faptul cum se vor recupera sau nu se vor recupera pe parcurs aceste dobînzi ori vor scădea în dependență de media inflației.

Acesta este un mecanism inițial care poate fi implementat, iar acum Guvernul nu are dreptul să vină cu acest proiect de lege în Parlament din cauza că este în demisie, dar următorul Guvern trebuie să vină cu un așa proiect de lege care să prevadă preluarea acestei datorii către datoria de stat publică.

Domnul Andrian Candu:

Ce perioadă?

Domnul Anatol Arapu:

Perioada iarăși este un subiect în dependență de capitalizarea și capacitățile financiare ale Băncii Centrale. Dacă ea este capitalizată corect, perioada poate să fie mai lungă.

Iarăși, este un subiect de discuție, pentru că noi nu am avut experiență de acest gen în țara noastră. Unele țări au fixat perioade de peste 30 de ani la astfel de datorii, alte țări au pus mai scurte, în dependență de situația economică, fiecare economie în general.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Precizare sau a doua întrebare.

Vă rog frumos, domnule Furculiță.

Domnul Corneliu Furculiță:

Deci, dacă eu am înțeles corect, 5% pentru anul viitor vor constitui 700 de milioane de lei. Mie îmi vine greu să pronunț. Este suma care, practic, ar acoperi necesarul subvențiilor pentru agricultori pentru un an. Este aproximativ bugetul pentru plata pensiilor și asigurărilor sociale pe o lună, în decurs de o lună probabil. Da?

Și spuneți-mi, vă rog, de ce 5% dacă, pare-mi-se, băncilor li s-a acordat cu 0,1, nu?

Domnul Anatol Arapu:

Stimate domnule deputat,

Băncilor li se putea fi acordate orice procente. La momentul când statul a intervenit, ele deja erau falimentare toate trei.

Să calculezi procent care nu va fi plătit niciodată ..., era clar de la bun început că ele nu aveau lichidități, erau bănci falimentare, care partenerii noștri ne recomandau de mulți ani să le închidem pentru a nu genera datorii noi. Din cauza asta eu sînt de acord cu dumneavoastră că suma este foarte serioasă în condițiile când, pentru moment, Republica Moldova nu are această asistență financiară, care ar putea să ne fie de ajutor la plăți, dar și să avem grijă nu numai de bănci ci de buget.

Banca Națională face o politică antiinflaționistă și de menținere a cursului de care depinde toată țara, nu numai Guvernul și nu numai sectorul public.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare, domnule Furculiță.

Vă rog frumos.

Domnul Corneliu Furculiță:

Vă rog frumos.

Deci ca să fie clar, bugetul de stat, noi, cetățenii, vor avea obligația să întoarcă datoria de bază, plus încă 5% care constituie 700 de milioane anual.

A doua întrebare. Dumneavoastră sînteți calificat ca un profesionist bun. Eu tot am activat ca finansist, aș vrea să vă întreb, mă chinuie întrebarea asta veșnic, raportul pe care noi îl analizăm în Parlament des, în principiu, ține de genul de activitate sau de activitatea a 3 bănci cu capital, două private, unul cu capital de stat parțial care s-a diminuat la un anumit moment. Problematika asta a acordat Shor credit, creditele au plecat în zona off-shore, s-au întors în careva firme, eu înțeleg că este important, dar dumneavoastră cum considerați personal, ca profesionist?

Deci dacă nu erau acordate aceste 14 miliarde acestor 3 bănci, care, în principiu, sînt niște subiecți privați, nu avea să fie un impact și un aspect mult mai mic asupra situației financiare în general?

Și dacă n-a fost aceasta o acțiune politică pentru a salva un balon de săpun care a explodat imediat după alegeri.

Domnul Anatol Arapu:

Stimate domnule deputat,

Eu am ferma convingere, ca economist și ca finansist, cum ați spus dumneavoastră, că, din punct de vedere a evitării colapsului sistemului bancar și credibilității populației în sistemul bancar în general, decizia a fost una corectă, deoarece în caz că statul nu intervenea... și n-am făcut-o noi primii sau ultimii. Începînd cu 2008, începînd cu cele mai mari economii ale lumii, toate țările au intervenit foarte mult. Și pot să vă numesc nu țări mici, țări foarte mari care au introdus bani și bănci mari. Prima bancă în lume după active azi este banca care aparține mamei sale Reginei Marii Britanii... după 2008, din cauza crizei bancare, pentru că riscurile și impactul economic în general pe țară puteau să fie cu mult, cu mult mai dramatice decît costurile pe care și le-a asumat statul.

Asta este opinia mea.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Precizare, vă rog frumos, domnule Furculiță.

Domnul Corneliu Furculiță:

Pentru a salva situația, cum spuneți dumneavoastră, era necesar doar de acoperit suma depozitelor persoanelor fizice care au fost în aceste bănci. În această sală s-a vorbit de multe ori că mergea vorba de 2 miliarde, 4 miliarde și nici într-un caz de 14 miliarde.

Ne dăm seama foarte bine că această decizie de acordare de 9 miliarde în noiembrie, în ajunul alegerilor, de 4 miliarde în martie a și fost fructul, cireșa de pe tortă cu care s-a terminat toată această afacere, această acțiune. Deci ea a fost o acțiune bine planificată care s-a finalizat în așa mod.

Dacă nu era acordată această sumă, bine, falimentau careva bănci particulare, private în care este capital privat ... ține de responsabilitatea lor cum își duc activitatea și acțiunile, și nu suferea atît de mult bugetul de stat. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul Ștefan Creangă.

Vă rog frumos.

Domnul Anatol Arapu:

Mult stimat...

Domnul Andrian Candu:

Cer scuze. Dacă aveți de comentat.

Domnul Anatol Arapu:

Stimate domnule deputat,

După cum a fost clar scris în hotărârea de Guvern de emiterea acestor garanții, de 3 ani în urmă, încă în 2012 ori 2011 a făcut ... prin care trezoreria Ministerului de Finanțe era deservită totalmente, pînă la 1 septembrie anul curent, în Banca de Economii, în Banca de Economii erau solduri de bani care aparțineau statului, în sumă de peste 2 miliarde de lei. Era aceeași situație și cu deponenții, erau soldurile întreprinderilor de stat, instituțiilor publice ș.a.m.d. Ele, a fost absolut necesar ca ele să fie acoperite prin intermediul acestor garanții.

Întreprinderile private care cunoșteau demult, pentru că în societate demult se discuta despre subiectul problematic al acestor 3 bănci, demult și-au retras conturile lor în alte instituții bancare și sumele care au fost, domnul Guvernator, în informația care va fi prezentată, poate să vă spună mai exact... persoanele private care aveau conturi în bănci.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnul Ștefan Creangă,

Vă rog frumos.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Prima întrebare. Avînd în vedere că nu am reușit să adresez antevorbitorilor întrebări, prima întrebare vreau s-o adresez către domnul Chetru, iar a doua către Procurorul General.

Conform informației prezentate de către Ministerul Finanțelor, suma creditelor de urgență folosită de aceste 3 bănci este de 13 miliarde 721 de milioane. Din informația prezentată de către Procuratura Generală se arată că 13 miliarde 500 fac obiectul unor eventuale infracțiuni.

Întrebare către directorul Centrului Combaterea Crimelor Economice. Dumneavoastră ați afirmat aici că foarte multe scheme de delapidare au fost folosite prin așa principiu „suveică”. Din aceste 13 miliarde 721 de milioane folosite din creditele de urgență, 2 miliarde 565 s-au dus la alte bănci decît Banca Socială și Unibank.

Spuneți-mi, vă rog, dacă în analiza efectuată de dumneavoastră, în investigația efectuată, nu cumva s-a găsit o legătură cauzală între așa-zisul principiu „suveică” cu aceste 2 miliarde 565 milioane de lei?

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă rugăm frumos, cine dintre invitații noștri?

Domnul Chetragaru, primul.

Vă rog frumos.

Domnul Viorel Chetragaru:

Răspunsul exact sigur că va fi dat de experții care sînt implicați plinar acum în executarea acelei sarcini a procurorilor, experți ai Institutului Național de Expertiză. Ei vor face o referire exactă la aceste sume. Eu nu sînt gata acum să vă spun exact cîte din aceste sume au fost folosite.

Dar, din punctul nostru de vedere, din versiunile pe care noi le investigăm, o bună parte din acești bani, ulterior, au fost de mai multe ori transferați, returnați, transferați, returnați, au fost bani care au fost inclusiv... care provin inclusiv din aceste bănci, din aceste împrumuturi. Așa considerăm noi, cel puțin. Și aceasta este versiunea care stă la baza investigațiilor în cadrul dosarelor penale.

Este așa, nu este așa, ne vor spune experții care sînt acum implicați în această procedură de expertiză. Dar aceasta este una din versiunile care se examinează în cadrul acestor dosare.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Și, domnule Gurin, dacă aveți dumneavoastră mai multă informație?

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Creangă,

Vă rog frumos, precizarea sau a doua întrebare.

Domnul Ștefan Creangă:

Da, în calitate de precizare. Mă bucur foarte mult că Centrul de Combatere a Crimei Economice a constatat acest fapt că 2 miliarde 500 de milioane... sînt posibil implicate și alte bănci din Republica Moldova în această schemă de delapidare.

Și a doua întrebare către domnul Procuror General.

Stimate domnule Procuror General,

Dumneavoastră ați menționat că în momentul cînd a fost cedat pachetul de acțiuni al statului s-a făcut o comisie guvernamentală. Trei dintre acești exponenți au calitatea de bănuț, dacă nu mă greșesc.

După cum noi cunoaștem această comisie guvernamentală formată la nivel de funcționari, de viceministri sau vicedirectori de instituții, de agenții a fost formată din mai multe persoane. Celelalte persoane care este calitatea dînșilor?

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Gurin,

Vă rog frumos.

Domnul Corneliu Gurin:

Deci dacă erau persoane care aveau o altă calitate pe dosar, aş fi comunicat acest lucru. Posibil unii dintre ei au calitate de martor, dar nu... trebuie să mă documentez suplimentar pentru ca să verific. Ceea ce am avut de comunicat am spus.

Domnul Andrian Candu:

Eventual, suplimentar dacă o să fie informație în scris, eventual, pentru domnul Ștefan Creangă.

În continuare, doamna...

Domnul Corneliu Gurin:

În scris nu o să oferim nimic. Noi refuzăm la asemenea...

Domnul Andrian Candu:

Am înțeles. În scris, nu.

Doamnă Domentii,

Vă rog frumos. Prima întrebare.

Doamna Oxana Domentii:

Mulțumesc.

Domnule ministru în exercițiu Arapu,

Eu vreau să vă întreb următoarele. În contextul evoluțiilor în jurul Băncii de Economii din anii 2014-2015, inclusiv situația actuală, rog să-mi spuneți dacă sînteți la fel de convins ca și în anul 2013, pentru că v-am pus această întrebare în 2013 aici, în Parlament, privind corectitudinea deciziei Guvernului de neparticipare a statului în procesul de răscumpărare a acțiunilor din emisiunea suplimentară din august 2013 în urma căruia statul a pierdut atunci pachetul de control.

Nu era, totuși, mai ieftin la acea etapă de mobilizat resurse financiare și de participat la majorarea capitalului băncii, de a stabili situația în bancă decît să împovărați ulterior datoria de stat cu garanțiile oferite pentru creditul de stabilizare financiară?

Calcululele noastre denotă că era mult mai ieftin și posibil atunci de intervenit, de prevenit marele furt și de păstrat banca într-o condiție relativ bună și cu perspectivă de dezvoltare.

Domnul Anatol Arapu:

Mulțumesc de întrebare.

Stimată doamnă deputat,

Eu nu am făcut parte în procesul de decizie a privatizării acestei bănci. Banca a trebuit să fie privatizată atunci cînd era cerere, cerere de capital străin să intre în țară, republică... capital străin adevărat. Probabil, decizia a fost motivată prin lipsă de bani. Una.

Două. Că totuși, va veni un investitor. Am auzit și eu că a fost aprobat ulterior un investitor de stat din Federația Rusă, o bancă foarte reputabilă ca deținător formal a 25% din această bancă.

Eu nu știu care au fost negocierile inițiale cu potențialii investitori, dar este clar că statul nu poate să administreze pe o perioadă de 23 de ani... ne-am trezit cu o bancă cum este acum.

Eu am afirmat și atunci, în 2013, că este mai bine..., dar, cu părere de rău, investitorii care au venit și care au fost selectați pentru majorarea capitalului și preluarea controlului au fost acei care au adus aceste prejudicii de facto băncii.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc mult.

Precizare sau a doua întrebare.

Doamna Domentî.

Doamna Oxana Domentî:

Deci recunoașteți că era mult mai ieftin și mai eficient atunci să intervină statul în emisiunea de acțiuni decît să împovăreze ulterior bugetul.

Și cea de-a doua întrebare pe care vreau să v-o ofer este să-mi spuneți foarte concret, la părerea dumneavoastră, cum influențează evenimentele în jurul Băncii de Economii situația actuală financiar-economică din Republica Moldova?

Dumneavoastră ați declarat cu anumite ocazii că există o legătură directă dintre acele evenimente. Vreau să ne punctați concret deci cum influențează și la ce parametri avem înrăutățiri legate de situația din jurul Băncii de Economii.

Mulțumesc.

Domnul Anatol Arapu:

Unele... una din consecințe majore ale ceea ce s-a întîmplat la noi în sectorul bancar este lipsa finanțării externe astăzi, din exterior pentru buget și numai pentru buget. Pentru că Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială au fost foarte fermi încă din anul trecut că, atîta timp cît nu facem regulă în acest sector prin introducerea anumitor legi, regulamente, ei nu se vor așeza cu noi la masa de negocieri. Aceasta este sigur o consecință majoră aceea ce avem astăzi la situația bugetară.

Alt factor sînt schimbările politice care au loc... destul de des la noi în țară, care tot este de neneglijat.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos.

Aveți o ultimă precizare?

Doamnă Domentî,

Vă mulțumesc. Dacă nu...

Doamna Oxana Domentii:

Da. Din... evident că impactul este mult mai complex și dumneavoastră ați venit aici doar, așa, cu un răspuns foarte scurt.

Totuși, dacă este să ne referim la finanțarea din partea FMI, probabil că trebuie să recunoașteți că una dintre condițiile Fondului Monetar Internațional a fost lichidarea Băncii de Economii.

Domnul Anatol Arapu:

Corect.

Doamna Oxana Domentii:

Și vreau să vă întreb: dacă dumnealor mâine o să vă pună condiții să închideți, nu știu, toată economia, toate întreprinderile de stat, tot așa veți urma sfaturile lor? Și unde sînt banii care vin din partea Fondului Monetar Internațional ca urmare a îndeplinirii acestei condiții? Aceasta a fost condiția.

Dumneavoastră nici pînă astăzi nu aveți finanțare. Care alte condiții nu ați îndeplinit pentru că nu aveți astăzi finanțarea? Dumneavoastră sînteți de vină de nedeschiderea finanțării și nu altcineva.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Anatol Arapu:

Stimată doamnă deputat,

Referitor la de ce nu avem finanțare pînă astăzi. Noi nici nu am început negocierile cu niciuna din misiunile Fondului Monetar Internațional. Au fost niște consultări inițiale pentru că ultimele două Guverne nu au supraviețuit.

Referitor la întrebarea dumneavoastră cu privire la consecințele mai majore și unde au fost banii Fondului Monetar Internațional. Eu sînt de acord cu dumneavoastră, cu unele recomandări ale acestei instituții numărul 1 în lume care dictează politicile economice nu numai pentru economia Moldovei, dar și pentru economia țărilor membre ale Uniunii Europene, în cazuri de criză, de exemplu, Grecia sau Italia, sau altele. Ele sînt bune, dar trebuie de acomodat la situații concrete din economia noastră.

Și unele recomandări care ni le dădeau în anii '92, pe care eu foarte bine le țin minte, s-au adeverit că nu au fost corecte. Astăzi noi avem alte politici ce țin de anumite domenii, nu ceea ce ne spuneau ei atunci.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

În continuare, domnul Vlas.

Vă rog frumos. Poftim, prima întrebare.

Domnul Ștefan Vlas:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule ministru,

Cum credeți, părerea dumneavoastră, etapa a doua a companiei „Kroll”, care urmează să-și prezinte raportul și care ar putea aduce noi nume și noi subiecți în schema de sustragere a miliardului din cele trei bănci, ar putea cauza ca dosarul BEM să ia o nouă anvergură? Ori deja sînt stabilite, adică, toate numele și toți subiecții care au participat în această fraudă?

Domnul Anatol Arapu:

Vă mulțumesc de întrebare.

Stimate domnule deputat,

Compania „Kroll” are un contract de servicii cu Banca Națională cu clauză foarte fermă de condiționalitate, de confidențialitate. Da, eu am fost la o întâlnire scurtă și despre rezultatele și opiniile acestor experți nu vă pot expune nimic. Asta-i una.

Referitor la consecințele dosarului. Despre aceste consecințe poate să ne spună numai acei care fac investigația și judecata.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nu vă faceți griji, se găsește cineva care să publice iar raportul „Kroll”.

În continuare, domnule Bolea, vă rog frumos.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule ministru,

O întrebare. Știți, există așa o vorbă în popor: „După ce au fost furăți caii, în zadar noi încuiem grajdul”. Caii au fost furăți, miliardele. Aici o întrebare. S-a vehiculat de suma prejudiciului de 13,5 miliarde de lei. Întrebarea: real, după părerea dumneavoastră, dacă aveți asemenea date, ce sumă ar putea fi recuperată, luînd în considerare acele gajuri care au fost, bunuri gajate la aceste trei bănci? Recuperate din gajuri, ce sume ar fi recuperate? Dacă cunoașteți informația.

Domnul Anatol Arapu:

Stimate domnule deputat,

Noi, ca Guvern și Minister al Finanțelor, nu avem acces la așa date.

Domnul Vasile Bolea:

Conlucrați cu Banca Națională.

Domnul Anatol Arapu:

Păi, da există secretul bancar. Chiar dacă ei administrează în ziua de astăzi...

Domnul Vasile Bolea:

Gajurile, domnule ministru. Care secret bancar?

Domnul Anatol Arapu:

Iată există legea, atîta timp cît ... (*Rumoare în sală.*) Noi nu cunoaştem structura împrumuturilor şi ce este gajat în bancă. Nu le cunoaştem la Ministerul Finanţelor. Pentru că anumite date le cunosc numai anchetatorii.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, precizare, domnule Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Arapu,

Ministerul Finanţelor, dacă eu nu greşesc, are reprezentant şi deţine cota în Banca de Economii. Este banca ... a fost banca statului, după asta era banca unde statul deţinea o parte anumită din acţiuni. Şi dumneavoastră acum spuneţi că nu puteţi să spuneţi concret care este cifra gajurilor depuse de către persoane fizice, juridice pentru creditele care au fost date din Banca de Economii? De exemplu ... bine, nu mă refer la trei bănci, la Banca de Economii, spuneţi vă rog. La Banca de Economii – 9,5 miliarde, dintre aceste 9,5 miliarde prin gajuri, real, care sînt costurile gajurilor la ziua de astăzi? Acele gajuri care pot fi recuperate, sumele care pot fi recuperate de către stat. Şi nu mai spuneţi că este secret de stat.

Domnul Anatol Arapu:

Eu nu v-am spus că este secret de stat, domnule deputat. Dar vreau să vă răspund că toate operaţiunile cu mişcări de credite de trei ori pe zi, de la o persoană juridică la a cincea, s-au făcut fraudulos de către administratorii băncii în ultimele luni de activitate a Băncii de Economii, fără ca reprezentanţii Ministerului Finanţelor să aibă acces la aceste date. Şi numai ce aţi citit atent în raportul Kroll referitor la descrierea operaţiunii, exact cît scrie acolo pot să vă spun şi eu.

Mulţumesc.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare, domnule Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

De fapt, este aceeaşi întrebare.

Domnule ministru,

Atunci cînd se instituie gaj, persoana care gajează vreun bun pleacă la notar şi există Registrul gajului. Registrul, dacă eu nu greşesc, este public şi pot să fie verificate aceste sume. Dumneavoastră acum spuneţi de nişte chestii, că trecea gajul dintr-o parte în alta. Concret spuneţi, care, la momentul actual, este valoarea gajurilor instituită pentru Banca de Economii, bunăoară? Nu pentru celelalte două bănci. Concret. 9 miliarde s-au dat credite, gajuri acum, la moment, cît noi putem să recuperăm bani?

Domnul Anatol Arapu:

Domnule deputat,

A fost menționată o cifră, astăzi dimineață, de domnul Procuror General. Domnul Procuror General poată să vă răspundă ce a fost menționat viabil din gajuri viabile, restul 9 miliarde n-au nimic legătură cu gajurile.

Domnul Andrian Candu:

Precizare. O ultima precizare, domnule Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Nu, hai, ajunge, dar e o întrebare tare care îi frământă pe cetățeni. Sechestrare s-au instituit pe 2 miliarde de lei, dar gajuri, valoarea gajurilor, vă rog mult, sau dumneavoastră, sau domnul Procuror General, spuneți concret, care este suma? Ca s-o cunoaștem.

Domnul Anatol Arapu:

La moment eu nu am răspuns pentru această întrebare. Trebuie să ne interesăm la administratorii Băncii Naționale în Banca de Economii, să primim datele corespunzătoare și vor fi prezentate.

Domnul Andrian Candu:

Să vedem informația de la Banca Națională, dacă există o astfel de informație.

În continuare, domnule Voronin, vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

Eu nu înțeleg ce v-ați legat voi de ministrul finanțelor. E om bun, uitați-vă la dânsul. (*Rumoare în sală.*) Eu îmi amintesc de ministrul finanțelor Vladimir Arpentev. El era invalid de război, numai cu un picior. De Arpentev, ministru al finanțelor, se temea Ivan Ivanovici Bodiul, se temea Piotr Andreevici Pascari. Toată Moldova, când auzea Arpentev, umblau toți, întorceau buzunarele pe dos fără Procuratură, fără Poliție, fără miliție, fără nimic, să arate ... Încă eu eram mic nacialnic atunci. (*Rumoare în sală.*) Da. Întorceau toți buzunarele pe dos să arate că ei sînt cinstiți.

El are merite, o distrus „Lucoil”-ul rusesc în România, acum distruge sistemul financiar în Moldova. Ce v-ați legat voi de dânsul? Ce aveți voi? Dați-i pace, măi.

Domnul Anatol Arapu:

Stimate domnule Voronin,

Dacă îmi permiteți să vă răspund. (*Rumoare în sală.*) Nu, dumneavoastră ați făcut o afirmație în adresa mea, în care sînt absolut în dezacord cu dumneavoastră. Eu vă știu foarte bine activitatea din anii Uniunii Sovietice. Nu, nu, nu. Pentru că eu am lucrat 28 de ani sub supravegherea anumitor servicii speciale. Așa mi-a fost

funcția. Și, și. (*Rumoare în sală.*) Și nimeni n-a îndrăznit să-mi facă așa afirmație ca dumneavoastră. Și eu știu ce înseamnă să faci greșeli de genul acesta.

Așa că, vă rog să vă cereți scuze sau să vă retrageți afirmațiile care le-ați făcut acum, pentru că nu este frumos absolut ceea ce spuneți dumneavoastră. Și eu știu ce vorbesc și pot să spun multe care nu trebuie să le fac public. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumesc frumos. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Ghimpu,

Aveți prioritate față de alți colegi din Frațiunea Partidului Liberal ca președinte, numai dacă nu vreți să-i oferiți domnului Untila.

O întrebare, domnule Ghimpu.

Da, vă rog frumos.

Porniți microfonul domnului Ghimpu, vă rog frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

Domnule ministru,

Scoateți acum în vileag, acum v-o găsit momentul, ce lăsați așa? Așa am înțeles că aveți așa informații că, cum a spus unul, explodează clasa politică. (*Rumoare în sală.*)

Domnule ministru,

Două întrebări am. Prima. Cam cu cât s-ar fi majorat pensiile dacă miliardul nu era furat și era alocat pentru aceste majorări? D-apoi e ministru de finanțe. Ei cu banii, dumnealui știe a număra banii. Sau salariile. Ce vi-i mai ușor să spuneți. Câte procente? 20, 30, 50.

Domnul Anatol Arapu:

În dependență de decizia pe care ar fi luat-o Parlamentul. Pentru că orice majorare de pensii sau salarii depinde de legea aprobată de Parlament.

Domnul Mihai Ghimpu:

Cu această sumă, cu cât se putea de majorat pensiile? Teoretic, aproximativ.

Domnul Anatol Arapu:

Nu am făcut așa calcule ca să vi le pot prezenta acum.

Domnul Mihai Ghimpu:

Vă rog să le faceți, data viitoare să le prezentați. (*Rumoare în sală.*)

Și a doua întrebare: de ce dumneavoastră încălcați legea și nu alocați banii care revin primăriei? Îi capitală, nu, primăria, capitala are nevoie de bani. Lumea cere condiții bune, curățenie, drumuri reparate, da primăria nu primește bani.

Domnul Anatol Arapu:

Stimate domnule deputat,

Exact așa cum capitala, exact așa are nevoie de bani și Dondușeniul, și Strășeniul, și Soroca, și Bălțiul. Noi facem transferurile în rezultatul disponibilităților bugetare la toți proporțional, ca să nu fie niciun fel de discriminare referitor la transferuri. Se transferă sută la sută la toți tot ce se numește salarizare, în rest, în dependență de veniturile disponibile.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

O precizare, domnul Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Ce servicii s-au inclus aici?

Domnule ministru,

Dumneavoastră ați venit în Parlament, noi am modificat bugetul, am redus, da, cheltuielile și în rest înseamnă că ne-ați convins că sînt bani, gata. Unde-s banii? (*Rumoare în sală.*)

Domnul Anatol Arapu:

Stimate domnule deputat,

Eu am menționat la apărarea și prezentarea bugetului, rectificări la bugetul de stat pentru anul curent, că aceasta depinde de anumite surse de finanțare calculate și aprobate în buget. Bugetul a fost aprobat încă în prima decadă a lunii octombrie în Guvern, care urma să fie din: creditul din partea Guvernului României, vînzarea licențelor pentru comunicații, finanțarea din partea... europene, care nu sînt pînă la moment. Toate la un loc, ele constituie peste 2 miliarde de lei.

Domnul Mihai Ghimpu:

Precizare. Cînd totuși o să dați măcar o parte de bani? E capitală, domnule ministru. Vine Crăciunul, vine Revelionul, vine Sfîntul Vasile.

Domnul Anatol Arapu:

Depinde cînd o să fie finanțarea suficientă pentru deficitul bugetului de stat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnule Pistrinciuc.

Vă rog frumos.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Vă mulțumesc.

Domnule ministru și, la fel, întrebarea e și către domnul Guvernator.

Din păcate, ne place nouă sau nu acest lucru, însă 8 din 10 cetățeni din Republica Moldova nu prea cred în instituțiile statului și în ceea ce generează ele.

De aceea foarte des noi apelăm la diferite rapoarte, cum a fost și-n cazul „Kroll”, sau diferite agenții internaționale care să ne prezinte anumite informații mai credibile și așa se întâmplă că și noi credem mai mult în ele.

Un instrument în acest sens este raportul pe care îl produce FMI-ul și se numește el „Raportul de evaluare a sistemului financiar”. Știm că în mai 2014 a fost făcut un astfel de raport. Sîntem siguri că de facerea publică a acestui raport nu sînt legate clauze de confidențialitate. Și aici sînt două, dacă doriți, întrebări:

Unu. Înainte acest tip de rapoarte se făceau publice, fiindcă ele descriau care este situația în sistemul bancar. De ce acest raport din 2014 nu a fost făcut public? Poate, inclusiv informațiile care sînt prezentate în el, ar fi permis prevenirea acestei fraude bancare și acestor evenimente care s-au produs.

Și doi. Dacă acest raport va fi făcut public?

Mersi mult.

Domnul Anatol Arapu:

Mulțumesc de întrebare.

Stimate domnule deputat,

În Republica Moldova acesta a fost al doilea raport al situației sistemului financiar. Cu părere de rău, problemele care le avem noi astăzi sînt rezultatul neaplicării recomandărilor a două rapoarte deja. Nici prin legi, nici prin hotărîri, nici prin multe altele. Prin... cei mai buni specialiști din lume și ne învață ce să facem și noi nu îi ascultăm. Iată cam asta se întâmplă.

Referitor la publicarea acestui raport. Recent, pare că o lună în urmă, după discuțiile și corectările interne care au fost făcute, Banca Națională și Ministerul Finanțelor au dat confirmare către FMI de a publica acest raport și este public.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

A doua întrebare, domnul Pistrinciuc.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Dacă este angajamentul că va fi făcut public, noi nu l-am văzut încă, pe celălalt anterior l-am văzut, dar o să-l căutăm. Vroiam să întreb, dacă în acest raport, inclusiv domnul Guvernator, s-au prevăzut mecanisme, recomandări care puteau preveni măcar parțial devalizarea sectorului bancar din Republica Moldova?

Domnul Anatol Arapu:

Să previi o crimă... poți să ai foarte bune legi, să ai o legislația perfectă cu privire la supravegherea bancară. Dar cînd se face crimă, crima nu ia în vigoare legile, ea încalcă, criminalul încalcă. În cazul dat, noi vorbim de crimă. Sigur că trebuie să spunem clar că dacă sistemul de supraveghere era mai dur, măsurile și puterea instituției de supraveghere erau mai mari, posibil că nu se făceau aceste

delapidări din sistem. Dar urmează să reparăm situația. Altcineva pentru noi nu o va face.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Guvernatorul Băncii Naționale, rugăm pe viitor, nu, în raport să vă referiți și la acest subiect ca să mergem în continuare cu întrebările și răspunsurile, dacă n-aveți nimic împotrivă, domnule Pistrinciuc?

Vă mulțumesc.

Domnule Padnevici,

Vă rog frumos, prima întrebare.

Domnul Corneliu Padnevici:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Multstimat domnule ministru de finanțe în exercițiu Arapu,

Ministerul Finanțelor, în calitatea sa de administrator al acțiunilor statului la Banca de Economii, cunoaște valoarea reală a patrimoniului care poate diminua pierderile statului și cu cât? Care este suma? Asta este prima întrebare.

Domnul Anatol Arapu:

Stimate domnule deputat,

Noi am spus că Ministerul Finanțelor va face acum acest lucru, pentru că valoarea reală a patrimoniului variază în timp, este valoare de piață, astăzi e... valoare, în momentul când îl vinzi în realitate și faci tranzacția de vânzare-cumpărare, atunci este valoarea reală.

Noi așteptăm, de comun acord cu Banca Națională, să se facă această analiză a tuturor activelor existente mobiliare și imobiliare pentru a le utiliza în beneficiul statului dacă ele nu vor putea fi vândute și obținute respectiv mijloace financiare.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

Și a doua întrebare, dacă aveți.

Domnul Corneliu Padnevici:

Și a doua întrebare. Câte active imobiliare există pe teritoriul Republicii Moldova și ce se va face cu ele?

Domnul Anatol Arapu:

În mod normal, există legea și regulamentele de lichidare a acestor instituții bancare. Lichidatorii pot organiza licitații corespunzătoare pentru a fi vândute. În caz că nu vor fi cumpărători pentru aceste active, noi deja am inițiat discuții cu Banca Națională de a utiliza o parte din aceste active ca oficii pentru instituțiile publice care au necesitate. În loc de a cheltui banii statului pentru construcții,

reparații și, mai știu eu, pentru diferite instituții ale statului, să fie utilizate aceste imobile care există.

De exemplu: Trezoreria are închiriate, inclusiv apartamente private, prin centre raionale unde este locat... Trezoreria sau fondul social, sau multe alte instituții ale statului din cauza indisponibilității spațiilor pentru a funcționa.... În cazul dat, dacă ele vor fi în aceste centre raionale, ne vom adresa către Banca Națională, prin anumite hotărâri inclusiv, posibil, va fi necesar un proiect de lege, să venim în Parlament și să spunem că, iată, o parte din aceste active să fie transmise Guvernului pentru a putea fi utilizate în scopurile respective.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

În continuare, domnule Sorocean.

Vă rog frumos.

Domnul Victor Sorocean:

Vă mulțumesc.

Domnule ministru,

Dacă puteți, spuneți cine este vinovat personal în pierderea pachetului majoritar în Banca de Economii?

Domnul Anatol Arapu:

Stimate domnule deputat,

Eu nu sînt procuror, nu sînt judecător, nu vă pot spune așa ceva.

Domnul Victor Sorocean:

Ca economist. Nu, eu nu întreb ca procuror.

Domnul Anatol Arapu:

Nu pot în public să spun presupuneri ca o persoană, indiferent dacă sînt ministru în exercițiu.

Mulțumesc.

Domnul Victor Sorocean:

Interesant, o precizare.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare. Da, precizare, vă rog frumos.

Domnul Victor Sorocean:

Da, se pierde pachetul majoritar, se fură banii și nimeni nu poate să spună nimic, absolut. Cine este vinovat, cine a stat la baza acestei decizii și de ce nu a participat Guvernul... Ministerului Finanțelor la această procedură? Interesant.

Spuneți-mi, vă rog, mai întîi...

Domnul Anatol Arapu:

Stimate domnule deputat,
Dumneavoastră ați spus un cuvânt care înseamnă mult.

Domnul Victor Sorocean:

Care?

Domnul Anatol Arapu:

Cine este vinovat? Vinovatul îl stabilește justiția. Restul, toți noi, sîntem amatori și presupunem.

Domnul Victor Sorocean:

Bine. Eu văd că sînteți foarte bine pregătit de a citi lecții deputaților.

Vă mulțumim foarte mult.

Dar totuși vrem să știm, noi așteptăm astăzi de la aceste audieri ceva concret, cine a făcut ceea ce este în țară. La 1 octombrie ați menționat singur că este un deficit bugetar, asta datorită datoriilor dintre instituțiile de stat... miliarde 300 de milioane. Acum cu cât s-a majorat la data de 1 decembrie? (*Rumoare în sală.*)

Sau tot aceeași sumă?

Domnul Anatol Arapu:

Suma nu s-a schimbat. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Victor Sorocean:

Restanțe. Restanțe la datoriile celea care... finanța. Acea ce a întrebat și domnul Ghimpu despre primăria Chișinău și altele. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

E clară întrebarea.

Domnul Arapu,

Aveți un răspuns sau comentarii? Să înțelegem că nu aveți.

Vă mulțumim frumos.

Precizare, da. Vă rog frumos, domnul Sorocean.

Domnul Victor Sorocean:

Îmi pare rău, domnul Arapu, eu Vă știu din 1998, ați fost tot ministrul finanțelor un scurt timp. Ați fost demisionat cu Guvernul, împreună cu Sturza.

Da, totuși, e interesant, de ce la întrebările simple nu dați răspuns?

Domnul Anatol Arapu:

La care întrebare?

Domnul Victor Sorocean:

La aceea pe care și acum am dat-o. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Anatol Arapu:

Eu, dumneavoastră ...

Domnul Victor Sorocean:

N-auziți deloc, nu. Ce să fac?

Mulțumesc.

Domnul Anatol Arapu:

Subiectul discuției este altul. Eu răspund la întrebările aferente discuției curente.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

În continuare, domnul Stati.

Vă rog frumos.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule ministru,

Este evident că fraudă care s-a comis acum... perioada care inclusiv... (acum dezbatem situația la acele 3 bănci falimentare), deci s-a întâmplat inclusiv cu participarea persoanelor cu funcții de răspundere, inclusiv de la Ministerul Finanțelor. Adică nu doresc, nu pot, să învinuiesc ministerul în general, dar evident că mai multe persoane din cadrul ministerului au participat la acest furt, inclusiv prin promovarea unor decizii absolut criminale, la refuzul de a participa în cadrul acțiunilor sau, mai bine zis, renunțarea la pachetul de acțiuni a statului în Banca de Economii ș.a.m.d.

În acest context, vreau să Vă întreb, domnule ministru, evident că cei care merită pușcărie sper că o să ajungă în pușcărie, dar dacă dumneavoastră în cadrul ministerului ați organizat niște investigații de serviciu pentru a depista situația și participarea funcționarilor ministerului la aceste scheme de spălare a banilor? Deci dat fiindcă există nu numai presupuneri, dar și convingerea că inclusiv persoane din ministerul dumneavoastră acum se află pe fugite, adică prin alte țări, așteaptă când o să-i invite la Chișinău ca să-i rețină sau să-i întrebe ș.a.m.d. Adică ei se simt deja cu musca pe căciulă.

Mulțumesc.

Domnul Anatol Arapu:

Stimate domnule deputat,

Referitor la colaboratorii sau foștii colaboratori ai Ministerului Finanțelor, care se află în diferite ipostaze în această investigație, eu nu pot să mă exprim: există Procurorul General. El a spus astăzi dimineață foarte clar; eu nu pot și nu am dreptul să o fac de la această tribună.

Referitor la executarea obligațiilor de servicii de către cei care au fost în perioadă cât eu funcționez la acest minister, oamenii și-au executat întocmai obligațiile, cum le-a fost cerut de lege.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

Aveți a doua întrebare, domnul Stati, sau o precizare?

Domnul Sergiu Stati:

O precizare, domnule Președinte,

Este stranie reacția dumneavoastră, din simplul motiv că au fost niște decizii criminale, cred eu. Poate, într-adevăr, au venit de la nivelul cel mai înalt, de la Prim-ministru, deci, dar care aduceau un prejudiciu statului, și de aceea îmi pare chiar foarte straniu că dumneavoastră pe interior, în cadrul ministerului, totuși n-ați inițiat această investigație de serviciu pînă la urmă, ca să clarificați care a fost meritul ministerului sau ce putea să facă ministerul în timpul acesta sau să nu facă, pentru a nu prejudicia statul.

Mulțumesc.

Domnul Anatol Arapu:

Stimate domnule deputat,

Vă răspund. Anul curent Curtea de Conturi a făcut o analiză specială, există un raport special al Curții de Conturi referitor la activitatea reprezentanților Ministerului de Finanțe în diferite întreprinderi de stat, inclusiv la Banca de Economii.

Acest raport foarte clar a ajuns la concluzii despre aceea cum au activat acești reprezentanți, ca noi să nu spunem o opinie subiectivă. Raportul a fost exact pe acest subiect – performanța reprezentanților statului în diferite întreprinderi, inclusiv la Banca de Economii, pe perioada respectivă.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Și a doua întrebare.

Domnul Sergiu Stati:

Nu, este numai un scurt comentariu. Noi știm cine este Urecheanu și pe cine el reprezintă la Curtea de Conturi, așa că mare încredere în Urecheanu eu cred că nu prea este.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

În continuare, domnul Agache.

Vă rog frumos.

Domnul Angel Agache:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Întrebarea mea este adresată domnului Procuror General. În pauză, un fruntaș al unei fracțiuni parlamentare le-a spus reprezentanților presei că un grup de deputați PLDM au dat depoziii pe cazul Filat.

Spuneți-mi, vă rog, dacă există așa ceva sau vorbește fantezia dînsului?

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rugăm frumos, domnul Gurin.

Domnul Corneliu Gurin:

N-o să confirm și nici n-o să infirm. Nu este vorba de un grup, este vorba de persoane care sînt afiliate sau au fost afiliate, sau au fost apropiate, în relații strînse ș.a.m.d. N-o să vă dau nume.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Agache,

Vă rog frumos, a doua întrebare sau precizare.

Domnul Angel Agache:

Precizare.

Domnule Procuror General,

V-am întrebat de deputații PLDM, dacă puteți să confirmați, să afirmați sau să infirmați acest ...

Domnul Andrian Candu:

Vă rugăm frumos, domnul Procuror General.

Domnul Corneliu Gurin:

Actuali, foști, viitori, despre care deputați întrebați?

Domnul Angel Agache:

Deputații PLDM, actuali.

Domnul Corneliu Gurin:

Păi, vă mai spun încă o dată.

Domnul Angel Agache:

Actuali.

Domnul Corneliu Gurin:

Despre actuali nu pot să vă dau pe moment nici un fel de informații. Despre foști, de asemenea, la moment nu pot să vă dau, dacă ei au statut de martor în dosarul respectiv.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Corneliu Gurin:

Dar fiți siguri că sînt.

Domnul Angel Agache:

Nu puteți să ne dați informația sau nu sînt astfel de deputați?

Domnul Andrian Candu:

Domnul Agache.

Vă rog frumos. (*Rumoare în sală.*) Înțelegeți că e vorba de procedură penală?

Vă rog frumos, a doua întrebare.

Domnul Angel Agache:

A doua întrebare. Conform Legii cu privire la instituțiile financiare, Banca Națională a Moldovei are posibilitatea să aplice mai multe măsuri pentru prevenirea fraudei bancare. Din aceste 8 măsuri au fost aplicate doar două, și acestea cu întârziere. Rog să-mi spuneți dacă managementul BNM a făcut intenționat acest lucru?

Domnul Andrian Candu:

Mă scuzați, domnule Agache, e o întrebare Guvernatorului?

Vă rugăm, domnule Guvernator, să menționați în raport și acest subiect, ca să nu ne reținem cu domnul Arapu.

În continuare, domnul Untila.

Vă rog frumos.

Domnul Veaceslav Untila:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Mult stimat domnule ministru,

Am o întrebare către dumneavoastră și poate către colegii care stau în tribună. Este vorba despre Aeroportul Chișinău. Azi, mai mulți dintre cei care au fost la tribuna centrală au vorbit despre fraudă care a avut loc la acest aeroport. S-a vorbit că o parte din bani, posibil, Shor i-a investit în aeroport.

Eu acum vreau să dezvălui niște lucruri și să vă întreb pe dumneavoastră dacă eu am dreptate. Acum cîțiva ani în urmă, Parlamentul sau Guvernul a luat o decizie, ca 9 euro de la fiecare bilet să fie îndreptate spre dezvoltarea aeroportului.

S-a negociat acel contract de concesiune, sau cum se mai zice, și s-a întâmplat, că acești 9 euro a început, în loc de dezvoltarea aeroportului, să-i primească Shor?

Eu personal, anul trecut, i-am dat domnului Shor 36 de euro. Îmi pare rău de chestia asta. În momentul când s-a negociat acest contract, a participat Ministerul Finanțelor? Și dacă acești 9 euro trebuiau să rămână în bugetul țării sau să meargă în altă parte sau să dispară? Să nu fraierim cetățenii Republicii Moldova și de la fiecare bilet să le luăm câte 9 euro.

Acum facem un calcul matematic. Anul trecut din Aeroportul Internațional Chișinău au plecat în diferite direcții în jur de un milion 600, un milion 700 de oameni. Dacă înmulțim la suma de 9 euro și mai punem încă și anul 2014, o să găsiți că au ieșit 36 de milioane de euro.

S-a investit în Aeroportul Chișinău de către cei care au câștigat concursul 32 de milioane de euro, altele 20 au fost împrumutate. Întrebarea mea este: s-a investit vreun ban în Aeroportul Chișinău? Cetățenii Republicii Moldova continuă să investească în dezvoltarea aeroportului?

Și o întrebare personal la Ministerul Finanțelor: dumneavoastră ați participat la acea echipă de negociere a concesiunii Aeroportului? Fiindcă mie mi se creează impresia că a fost o echipă de răuvoitori, din moment ce noi nu putem rezilia acest contract.

Vă mulțumim.

Domnul Anatol Arapu:

Stimate domnule deputat,

Eu nu pot să vă spun dacă a participat la negocieri reprezentantul ministerului, trebuie să precizez chestia aceasta.

Referitor la 9 euro. Nu vă pot spune dacă este sau nu parte a acordului dintre așa-numitul investitor care a existat la acel moment și cu ceea ce avem astăzi.

În ce privește investițiile. Investițiile s-au făcut parțial. Inspectia financiară, în conformitate cu porunca Guvernului, a făcut o investigație pe loc. Există executare, nu este totală în conformitate cu cerințele contractului și nu sînt demonstrate în nici o formă sursele de investiții că au intrat din exterior. Aceasta este informația pentru moment.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos.

Domnule Untila,

Precizare sau a doua întrebare.

Domnul Veaceslav Untila:

Vă mulțumesc, domnule ministru.

Nu o să pun a doua întrebare.

Eu aș vrea ca domnul Chetraru să încerce să ne dea explicații cu acești 9 euro, sau Procurorul General, sau directorul la SIS. Merg 9 euro de la fiecare

cețatean pentru bilet la Shor în buzunar sau nu merg? Dacă cunoașteți acest lucru, dacă nu – ne dați răspuns în scris. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Au menționat că în scris.

Domnul Veaceslav Untila: (*Nu vorbește la microfon.*)

Hai, cineva spune ori nu?

Domnul Andrian Candu:

Dacă... e cineva din instituțiile actuale?

Domnul Mihai Ghimpu: (*Nu vorbește la microfon.*)

Fiecare să ne spună.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Nu sînt răspunsuri la subiectul respectiv.

Dragi colegi,

A trecut o oră. Majoritatea...

Da, domnule Untila, vă rog frumos.

O ultimă precizare.

Domnul Veaceslav Untila:

Să nu vă supărați că sînt insistent. Eu aștept în termenii stabiliți de lege, socotiți că aceasta este o interpelare, aștept răspuns de la toți cei care astăzi au fost la tribuna centrală.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Perioada s-a scurs.

Mulțumim foarte mult domnului ministru Arapu.

Vă mulțumim frumos și Vă dorim succese în activitate.

În continuare, dați-mi voie să vă dau o informație cu privire la cei care au pus întrebări. Din partea Partidului Socialiștilor au fost 3 persoane care au pus întrebări, din partea Partidului Comuniștilor – 3 persoane, din partea Partidului Liberal Democrat – 3 persoane, din partea Partidului Democrat – 2 persoane și din partea Partidului Liberal – 4 persoane. Am discriminat pozitiv astăzi. Partidul Liberal este favorit. (*Rumoare în sală.*)

În continuare, rugăm frumos, domnul Drăguțanu.

Și începeți cu confirmarea sau infirmarea nepotismului.

Domnul Dorin Drăguțanu – *Guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei:*

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Nu mai înfirm și nu mai confirm. Eu exact la această tribună am jurat deja o dată că nu sînt rudă nici într-un fel cu nici un deputat în această sală, inclusiv cu domnul Ghimpu. (*Rumoare în sală.*) Da.

Așa că, cum spunea Eminescu, „E ușor a scrie versuri cînd nimic nu ai a spune.” Cînd începi a pune întrebări în căutarea adevărului nu trebuie să începi această întrebare cu un neadevăr. (*Rumoare în sală.*) Corect. Nu, ca să fie lucrurile clare.

Au fost cîteva întrebări la care nu au fost date răspunsurile. Pe parcursul alocuțiunii mele o să răspund, așa: a domnului Pistrinciuc, a domnului Golea și a domnului Agache.

Cum a fost menționat de la această onorată tribună, de la Banca de Economii s-au sustras mijloace bănești în permanență. Și aceasta este soarta oricărei întreprinderi de stat și, în special, a oricărei bănci de stat.

Din această cauză eu personal sînt categoric împotriva oricăror bănci de stat. Și sînt bucuros că în sfîrșit am rezolvat această problemă. Costisitor, desigur, dar s-a rezolvat în Republica Moldova. Recunosc, îmi costisitor.

Dar să ne referim la activitate și la aceea cum s-au derulat lucrurile. În Parlament au fost foarte multe dezbateri cu privire la sectorul bancar, în special cu privire la Banca de Economii. Au fost ședințe lungi. Au fost dezbateri și raportul Comisiei conduse de domnul deputat Reidman. A fost Comisia parlamentară condusă de domnul Răducan. Întotdeauna s-a vorbit despre creditele neperformante. Întotdeauna s-a vorbit ce este de făcut, cine trebuie să intervină și cum statul, ca proprietar, trebuie să reacționeze.

Volumul creditelor neperformante în 2009, la sfîrșitul anului 2009, la Banca de Economii a fost de 376 de milioane de lei. La sfîrșitul anului 2011 a fost de 913 de milioane de lei. Desigur, aceste 913 milioane de lei nu au fost create în acel an. Creditele devin performante în timp, se acordă creditul, se încalcă graficul de rambursare, nu se rambursează la timp și atunci, într-adevăr, banca poate constata că are un prejudiciu și trebuie să urmărească gajul.

La renumitele dezbateri în plen, tot așa, foarte îndelungate, din 2013, s-a discutat că volumul creditelor neperformante este de circa 1,4 miliarde de lei, s-au pomenit nume de companii, s-a vorbit care este rolul acționarilor și a managementului Băncii de Economii.

La acel moment, dacă vă aduceți aminte, eu am menționat că banca este în prag de faliment și avea nevoie de o injectare de capital de 700 de milioane de lei.

La sfîrșitul anului 2013 activele neperformante la Banca de Economii au scăzut la 862 de milioane de lei. Dar în acel an au fost efectuate 2 tranzacții, cum le spunem noi, magice. Au fost vîndute inițial 930 de milioane de lei de credite neperformante în martie 2013 și apoi în septembrie, octombrie, noiembrie 2013 încă 330 de milioane de lei credite neperformante către o companie off-shore Roseao Alliance.

Aceasta a fost soluția cu care a venit consiliul de administrație din acea vreme. Nu o să menționez ca să nu fiu părtinitor, dar încă la acea dată consiliul Băncii de Economii era controlat de către reprezentanții statului.

Acele tranzacții acum s-au adevărit fictive și false. Contractele au fost reziliate cu câteva zile înainte ca noi să reușim să intrăm în administrare specială. Toate aceste credite neperformante, în marea lor majoritate, s-au întors înapoi la Banca de Economii. Practic, pierderile s-au cristalizat.

Ceea ce vreau să spun e că atunci managementul băncii și Banca de Economii, inclusiv acționarii, au fost, au luat parte la o operațiune, ca să spunem așa, frauduloasă. Noi am dat informația respectivă la organele de anchetă ca să investigheze cine și cum din conducerea Băncii de Economii din 2013 a luat parte la acele tranzacții.

La sfârșitul anului 2014 volumul creditelor neperformante la Banca de Economii era și mai mic – 971 de milioane de lei, dar deja la sfârșitul anului 2014 noi știm că cea mai mare parte a creditelor rele, frauduloase, fictive au fost artificial închise prin cesiuni de creanțe și, în final, ele au aterizat sau s-au materializat într-o creanță a Băncii Sociale a fi încasată de la o firmă off-shore „Fortuna United Limited” 14 miliarde lei. Acesta este primul indiciu când noi spunem cam ce sumă de bani, de fapt, a dispărut din aceste bănci.

Desigur noi deja, dar, de fapt, imediat după ce am intrat în administrarea specială, în foarte scurt timp am identificat că și această operațiune de cesiune a creanțelor, a creditelor frauduloase acordate, de 14 miliarde lei, tot așa este o operațiune frauduloasă, bazată pe o Adunare generală a acționarilor Băncii Sociale inexistente. Și noi avem o hotărâre judecătorească deja definitivă, pe care a obținut-o Banca Națională, prin care am anulat acea Adunare generală extraordinară faimoasă din Ucraina.

Prin urmare, managementul Băncii Sociale la acea dată nu avea cum să nu știe că nu a avut loc nici un fel de Adunare generală, nu este nici un fel de aprobare, prin urmare și decizia Consiliului de Administrație al Băncii Sociale de a vinde la valoarea nominală credite de 14 miliarde lei către o companie off-shore este ilegală. Informația asta de asemenea este investigată de anchetatori.

Desigur, persoanele care efectuează sau planifică și implementează fraude încearcă să ascundă cât mai mult lucrurile. Și, de fapt, cu un an în urmă ce am găsit noi la Banca Socială? O creanță, adică o sumă de 14 miliarde, pe care Banca Socială trebuie s-o încaseze de la o firmă străină „Fortuna United Limited”. La acea dată nici o condiție a contractului de preluare a creditelor neperformante nu era încălcată, totul era conform graficului contractului. Contractul este foarte interesant, a fost foarte interesant gândit de Banca Socială sau de acei care au planificat aceste lucruri. Pentru că, practic, cea mai mare sumă de bani trebuie să fie ... totalitatea sumei, de fapt, trebuie să fie rambursată în termen de 5 ani, adică la finalul contractului de 5 ani.

Săptămîna trecută s-a mai întîmplat un eveniment, care ne arată încă o dată că este un contract fictiv. „Fortuna United Limited” săptămîna trecută a omis sau nu a plătit suma echivalentă a 4 milioane lei, conform acestui contract. Asta deja

este un indiciu că acest contract de la Banca Socială de 14 miliarde lei, de fapt, e neperformant. Și, probabil, că suma aceasta nu va fi încasată.

Vă dau pentru a vă arăta exemplul acesta nu doar modul în care pe ascuns se făceau lucrurile, dar și modul în care un credit devine performant în timp. Și nu poți să-ți dai seama sau de rare ori poți să-ți dai seama că un credit este neperformant. Doar în cazul în care nu se demonstrează că el a fost acordat fraudulos.

Dar acesta este trecutul și problema pe care noi o avem aici, într-adevăr, trebuie împărțită în două etape. Una: fraudă care a avut loc, personajele, persoanele, instituțiile care au fost implicate sub orice formă și persoanele din sistemul bancar care au fost implicate. Aceasta este obiectul investigațiilor de care deja a vorbit domnul Procuror General și domnul director al Centrului Național Anticorupție.

A doua parte este: ce facem cu problema aceasta? Ele, desigur, nu pot fi separate una de alta, dar ce facem noi cu ea? Noi am trecut, de fapt, anul acesta, probabil, prin cea mai mare criză bancară din istoria Republicii Moldova. Noi am fost la un pas de colaps total al sistemului bancar, noi am fost total aproape de colapsul întregii economii a Republicii Moldova. Și anume din această cauză au fost și discuțiile de la Comitetul Național de Stabilitate Financiară și în cadrul Guvernului, când s-au luat deciziile cu privire la garanțiile pentru credite, de urgență s-a luat în considerație ce-i de făcut, pentru a evita colapsul total al Republicii Moldova. Și atunci când se vorbește de garanții de 14 miliarde 840 milioane, nu se vorbește despre salvarea băncilor sau salvarea acționarilor.

Au fost salvați deponenții persoane fizice – 2 milioane de conturi, și au fost salvate sumele persoanelor juridice din conturile acestor bănci, 2 miliarde, de care a vorbit ministrul de finanțe, ale statului, deci lichiditățile instituțiilor publice și ale Trezoreriei, chiar și sume importante ale unor companii mari, inclusiv care sînt furnizoare de servicii comunale.

Cineva a spus: pentru ce au fost salvați agenții economici? Imaginați-vă o companie, cum ar fi „Apă-canal”, „Fenosa”, „Moldova-gaz”, „CFM”, „Air-Moldova” să fi pierdut peste noapte 80, 100 de milioane lei. Deci noi aruncam economia Republicii Moldova ... Încercînd să salvăm din costurile bugetare, aruncam economia Republicii Moldova în niște probleme economice și mai mari.

S-a vorbit foarte mult despre cum s-au folosit acești bani acordați sub creditele de urgență, sub garanția de stat. Un lucru foarte important, pe care aș dori să-l rețineți din discursul meu, este că Banca Națională a acordat credite de urgență numai după ce a intrat în administrare specială la aceste trei bănci. Deci, noi nu am acordat credite de miliarde și banii s-au dus undeva și apoi nu am intrat în administrație specială. Noi am preluat controlul băncilor, am intrat în administrare specială și doar după aceasta am acordat credite de urgență. Prima.

A doua. Creditele au fost acordate în două etape. La început, după cum știți, în luna noiembrie prin hotărîre de Guvern a fost emisă o garanție de stat în valoare de 9,5 miliarde lei și doar în luna martie a fost a doua hotărîre a Guvernului prin care s-a mai emis o garanție de 5 miliarde 340 milioane lei. De ce au fost două

garanții, nu vă pot spune. Probabil că la acea perioadă Guvernul nu a avut tăria să pună toată suma sau să recunoască că problema e așa de mare, să pună toată suma într-o garanție. Pentru că chiar la acel moment se știa că 9,5 miliarde lei nu vor fi suficienți pentru rambursarea depozitelor care au fost acoperite de garanția de stat, către persoane fizice, persoane juridice, întreprinderi de stat, instituții financiare internaționale, bănci rezidente ș.a.m.d., cu excepția persoanelor fizice și juridice afiliate băncii, adică care au o oarecare tangență cu această bancă.

Sumele au fost acordate gradual. Deci, Banca Națională a acordat sumele gradual, în funcție de viteza de retragere a depozitelor. Persoanele fizice veneau și își retrăgeau depozitele, în mediu era, dacă ne uităm acum, după 11 luni, cam un miliard de lei pe lună se retrăgea din aceste trei bănci. În special sau ceea ce este important a spune, cu anumită întârziere, se pare că cea mai mare parte din acești bani s-au întors în sistemul bancar ca depozite la alte bănci. Lucru foarte important pentru întregul sistem bancar. Și eu am să am, în sfârșit, câteva date statistice, dacă o să vă fie interesant. Dar, în principiu, banii care au fost salvați s-au întors în sistemul bancar. Lucru care a susținut în continuare buna funcționare a celorlalte 11 bănci din Republica Moldova.

Cum au fost folosiți acești bani? După cum a fost menționat, suma totală de credite de urgență a fost de 14 miliarde 121 milioane lei, cum a menționat domnul ministru Arapu. Sumele respective au fost utilizate în felul următor: depozite persoane fizice – 5 miliarde 844 milioane, depozite persoane juridice – 5 miliarde 204 milioane, depozitele băncilor comerciale – 2,6 miliarde, împrumuturi de la bănci comerciale – 165 milioane, împrumuturi de la instituțiile financiare internaționale – 91 milioane, alți creditori, cum ar fi directoratul liniilor de credit, împrumuturile venite din străinătate care sînt direcționate prin unitatea Ministerul de Finanțe către economie – 251 milioane și creditele Băncii Naționale, în principal creditele report și overnight – 119 milioane. În total, 14 miliarde 297 milioane lei au fost plătite, deși garanția este mai mică cu circa 170 de milioane lei.

S-a menționat, sau a fost o întrebare, de unde sumele respective? Domnul deputat Voronin. Doar la Banca de Economii s-au returnat depozite ale persoanelor fizice – 3,7 miliarde lei și ale persoanelor juridice – 2,9 miliarde lei. Adică, sumele erau mult mai mari decît s-a vehiculat.

Deja după ce pe 16 octombrie s-a retras licența acestor bănci, normal, alte credite nu se acordă, alți bani de la Banca Națională nu merg. Chiar dacă noi n-am folosit întreaga sumă a garanției. Deci, garanțiile erau de 14,8 miliarde, noi am dat 14,2 miliarde, deci, alți bani nu se duc.

Deja săptămîna trecută aceste 3 bănci au returnat 200 milioane lei, cum a fost menționat de către domnul Arapu. Săptămîna aceasta așteptăm încă 100 de milioane și în săptămînile următoare încă 140 de milioane lei. În total, în perioada respectivă, din suma de 14 miliarde 121 scădeți 440–450 milioane care sînt rambursate – suma se îndreaptă spre 13 miliarde și 600.

Întrebarea care se potrivește aici foarte bine, întrebarea de la domnul Golea... Și restul banilor cum o să fie returnați? Mai erau și niște întrebări destul de detaliate cu privire la situația respectivă. Noi estimăm că, în general, dacă ne uităm

la activele băncii, cînd vorbesc despre activele băncii, mă refer, în principal, la activele de valoare. Haideți să nu măsurăm mesele și calculatoarele, ele au valoare foarte mică și este foarte greu să le vinzi, în general, că-s uzate ș.a.m.d.

Dar să ne referim la credite, adică în primul rînd, la recuperarea creditelor: fie persoanele, debitorii rambursează creditele, fie aceste credite sînt vîndute la alte bănci, fie sînt executate gajurile și vîndute aceste gajuri. Din credite noi presupunem, estimăm, (o estimare destul de optimistă) vor fi încasate circa 870 milioane lei, inclusiv vînzarea gajului. Circa 80 la sută din creditele rămase în aceste bănci sînt neperformante, adică au deja întîrzieri. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Poftim? ...Aproximativ... 2 miliarde 200 de lei sînt neperformante. Neperformante nu înseamnă că deja-s pierdute, dar că le bate vîntul. Fie au întîrzieri de rambursări, fie nu iese la contact, fie apar probleme cu executarea gajului. Este foarte important care va fi și susținerea organelor abilitate din Republica Moldova pentru lichidatorii acestor 3 bănci, pentru că, de obicei, oamenii devin foarte hapsîni și șmecheri după ce o bancă dă faliment, în special, debitorii.

Se încep insolvența, falimentele organizate, modificările de contracte de gaj, nu știu cum le scot de la gaj. Lucrurile acestea, deci, astea-s lucruri penale care pot să se întîmple. De asemenea, recuperarea gajului, iarăși o procedură anevoioasă, prin instanțele judecătorești, dumneavoastră știți, durează cu anii, pînă să poți executa un gaj și apoi, iarăși încă cu lunile sau cîte jumătate de an să ... (*Voce nedeslușită din sală.*) funcții sau au „know-how”, sau acces la cei cu funcții, da, acces la acei cu funcții, nu neapărat să...

Din mijloace bănești, pentru că se spune că-s mijloace bănești și rețeaua Băncii de Economii, acesta este un mit. Banca de Economii, cea mai mare parte a rețelei o închiriază. Da, deci toate oficiile pe care le vedeți sînt închiriate.

Ca să vă dau exemple, la Banca de Economii în total sînt mijloace fixe de 215 milioane de lei. 215 milioane de lei – mijloace fixe, asta ceea ce noi am găsit acum. La „Unibank” – 20 de milioane de lei și la Banca Socială – 141 milioane lei. De cînd sîntem în administrare specială, nu s-a vîndut o clădire, să fie tuturor clar. Acum lichidatorii sînt ocupați cu vînzarea, cesionarea creditelor bune, adică a creditelor care alte bănci din Moldova care sînt interesate să le ia, și noi acum vindem creditele bune.

Cu activele fixe, cu sediile, evaluarea aproape că s-a terminat și aceste bunuri vor fi scoase strict la licitație. Ministrul finanțelor a dat o idee: dacă ele nu vor fi vîndute, să le dăm în buna folosință. Noi trebuie să le vindem, noi trebuie să scoatem fiecare 500 de mii, fiecare sută de mii din aceste active. Cu titlu de glumă, am primit de la o instituție a statului că ar dori să preia, cu titlu gratuit, de la Banca de Economii sediul de pe strada Pușkin. Adică asta-i perla Băncii de Economii și o instituție spune: „Dați-ne-o, vă rog, gratis”. Și noi spunem: „Noi nu putem să v-o dăm, pentru că avem de recuperat 13 miliarde și 700 de milioane lei”.

Deci, din mijloace fixe, probabil că vor fi recuperate, după estimările noastre, 209 milioane și alte active – 147 milioane, asta-s activele luate în posesie. Grosso neto..., circa 1,5 miliarde, în total, vor fi, cel mai probabil, recuperate. Din

active, eu vorbesc din ceea ce noi am găsit în bancă, plus-minus, și asta va dura în timp. (*Gălăgie în sală.*)

A doua parte a recuperării. Desigur, toată speranța e la rezultatele anchetelor interne a organelor abilitate și la investigația internațională a Companiei „Kroll”. Pentru că de acolo ar putea să apară, și eu sper, ar putea să apară date pozitive. Iarăși, asta va dura. Și aici, poate, fac o mică paranteză cu privire la contractul „Kroll” faza a doua. De foarte multe ori s-a vorbit în această sală, nu știu cu ce ocazie, în primul rând, nu este corect într-o sală așa de onorabilă să pui la îndoială reputația profesională a unei Companii de genul „Kroll”. Asta-i prima. Deci, pur și simplu, nu e bine.

Al doilea lucru: această companie își mănâncă pâinea din astfel de servicii și ei fac serviciile acestea peste tot în lume.

A treia: s-a vorbit că primul raport „Kroll” a fost beletristică. De la bun început s-a spus că primul raport „Kroll” sau prima misiune „Kroll” a fost pentru a avea o viziune independentă și calificată asupra celor ce s-a întâmplat. Deci, ei n-au făcut investigații detaliate, și anume din raportul „Kroll”, de fapt, întreaga lume a aflat toată povestea în toată splendoarea și urîțenia ei, în același timp.

A doua misiune sau al doilea contract cu Compania „Kroll” are cu totul alte obiective. În primul rând, ei trebuie să identifice individual, să individualizeze persoanele care au controlat aceste 3 bănci. Controlat, în sensul că au controlat activitatea acestor 3 bănci. Al doilea – ei trebuie să identifice care au fost persoanele care au organizat fraudele. Al treilea – care au fost persoanele care au implementat fraudele. Al patrulea – care sînt persoanele care au beneficiat de parcurs de fraude. Desigur, este posibil ca o persoană să se regăsească în aceste 4 categorii, s-ar putea să fie o persoană care să fie numai la început sau numai la sfîrșit. Acesta este primul bloc principal al activității Companiei „Kroll”.

Al doilea bloc este investigația, bineînțeles detaliată, a fluxurilor financiare internaționale, localizarea activelor sub orice formă: depozite bancare, vile, mașini, iahturi ș.a.m.d. și depunerea eforturilor pentru recuperarea acestora. Și, nu în ultimul rând, s-a atras o atenție deosebită la interacțiunea cît mai strînsă dintre „Kroll” și organele de anchetă, pentru a face cît mai ușor transferul de informații pe care le obțin ei pentru ancheta locală, care să fie inclusă în acțiunile procesuale din Republica Moldova, iar ulterior să fie folosită la urmărirea penală și în instanțele de judecată.

Desigur, acesta este un proces lung, în total contractul cu „Kroll” se va derula pe parcursul a 2 ani de zile, pentru că nimeni nu poate să aștepte identificarea și recuperarea activelor într-un termen...mai scurt sau mult mai scurt. N-o să vă dau sume cu privire la costul contractului, pentru că sînt strict confidențiale, ulterior o să fie anunțate aceste sume. Oricum, sumele finale sînt mult mai mici, decît cele vehiculate în presă sau sumele aruncate. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Ele sînt mult mai mici, de fapt, eu am anunțat și... cu altă ocazie, acele declarații neinspirate ale Prim-ministrului, de fapt, apăreau de parcă el vrea să facă... în orice mod să-i facă pe cei din „Kroll” să renunțe la Republica Moldova. Adică să spună: „Noi nu putem lucra în condițiile actuale”. Chiar și dacă mi-am dat

demisia pe 21 septembrie, eu am promis că contractul va fi semnat și contractul a fost semnat pe 5 octombrie. Chiar dacă și pe 21 septembrie mi-am depus demisia, eu am promis că noi o să închidem aceste 3 bănci și noi le-am închis, așa cum ne-am înțeles cu Guvernul pe 16 octombrie, adică lucrul se face.

În ceea ce privește... au fost de la domnul Agache întrebări cu privire la măsurile de remediere. Desigur, eu înțeleg că în această sală se face politică și se încearcă a nu găsi, în principal, adevărul, ci a găsi un țap ispășitor sau o țintă care este mai comună.

Dumneavoastră ați spus... mi se pare că-i plecat... Aha, domnul Agache a spus că Banca Națională nu a întreprins toate măsurile care îi sînt la dispoziție, ci doar două din ele și, probabil, se referea la administrarea specială și la lichidare, ceea ce este neadevărat, pentru că noi am întreprins măsuri suficiente, în conformitate cu legislația, pentru a ține situația sub control.

Măsurile de remediere a Băncii Naționale sînt adresate unor acționari rezonabili care înțeleg despre ce e vorba și... responsabilitatea lor în viabilitatea băncii... și-s adresate profesionalismului managementului acestor bănci, Consiliului de administrație și executiv ca să înțeleagă că noi nu scriem avertismente, sancțiuni, planuri de remediere, memorandumuri încheiate cu Banca de Economii de aceea că nu avem ce face.

Acestea sînt măsuri de remediere la care, dacă nu reacționează managementul, acționarul este obligat să reacționeze. Acționarul duce responsabilitatea principală pentru ceea ce se întîmplă acolo și eu nu cred că este corect să mi se spună mie, în calitate de Guvernator, de ce nu am dat peste mînă unor membri ai unui partid, că ei furau acolo.

În primul rînd, este acționarul. Statul trebuie să înțeleagă care este lucrul și informațiile au fost în permanență transmise, în scris. (*Rumoare în sală.*)

29 decembrie 2010 – Prim-ministru Filat, situația BEM credite noi dubioase.

2012 – Prim-ministru Filat, situația BEM credite... performanțe, sancțiuni aplicate.

2012, septembrie Minfin, Negruță, situație critică la BEM.

Octombrie 2012 – Prim-ministru Filat, măsuri de remediere la BEM.

Februarie 2013 – subcomitet al Comitetului Național de Stabilitate Financiară, recomandarea majorării capitalului social cu 700 milioane de lei.

Februarie 2013 – recomandare către Guvern din partea CNSF cu privire la majorarea capitalului social cu 700 milioane de lei.

2013 – scrisoare de răspuns la majorarea capitalului cu 80 milioane de lei.

Ianuarie 2014 – Prim-ministru Leancă, situația la BEM, plasamente neordinare la BEM.

Februarie 2014 – Prim-ministru Leancă, situația la BEM, plasamente ș.a.m.d.

Martie 2015 – Prim-ministru Gaburici, măsuri de remediere și de lichidare urgentă a băncilor. În general, discuții au fost foarte multe.

Cu domnul Prim-ministru Leancă, cînd era dumnealui Prim-ministru și președinte al Comitetului Național de Stabilitate Financiară, noi la un moment dat aveam întîlniri săptămînale, formale și neformale, în format restrîns și în format

larg. Măsurile trebuiau luate încă în ianuarie 2014. Legea trebuia să fie modificată încă în ianuarie 2014. Garanția de stat trebuia să fie emisă încă în ianuarie 2014.

Dacă lucrul acesta s-ar fi făcut, probabil, cel mai probabil, pierderile despre care vorbim noi acum – 14,1 miliarde, probabil, că ar fi fost cu cel puțin 6 miliarde mai mici.

Despre situația critică la Banca de Economii. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,
Urmează întrebările.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Guvernatorul Băncii Naționale poate să spună anumite lucruri la un anumit moment.

Domnul deputat Dodon,
Dumneavoastră știți foarte bine.

Eu dacă am să ies cu trompeta sau cu porta voce prin oraș sau am să bat toba că la o bancă e o problemă, banca aceea se închide a doua zi. Dezordonat se va închide. Noi la Banca Națională preferăm să lucrăm strict în conformitate cu legea, cu instrumentele pe care noi le avem și fără a pune, a crea probleme mult mai mari.

Ideea era, de la bun început, când s-au acordat aceste garanții de stat, ca aceste 3 bănci trebuie să fie lichidate cât mai repede. Era clar. Din păcate, iarăși multe decizii de la diferite instituții ale statului și doar în octombrie 2016, 2015 noi am reușit să pregătim aceste 3 bănci pentru lichidarea ordonată.

Au fost retrase licențele a 3 bănci odată. Sistemul bancar stă acolo unde este, deponenții stau acolo unde sînt. Nu avem panică în piață. Deci, stabilitatea financiară este păstrată.

Am văzut că s-a întors domnul deputat Pistrinciuc și a întrebat detalii cu privire la raportul FSAP de evaluare a sistemului bancar și dacă este făcut public sau nu este făcut public. Cum a menționat corect domnul ministru Arapu, Banca Națională și Ministerul de Finanțe și-au dat acordul pentru publicarea acestor rapoarte.

Eu am verificat chiar săptămîna trecută, împreună cu reprezentanții Fondului Monetar, și am înțeles că ei au o muncă de birou de a pregăti aceste rapoarte, de a publica. Dar ele nu sînt publicate. Au apărut? A, cel puțin ieri încă nu erau sau alaltăieri, când am văzut, dar nu-i asta a fost publicat sau n-a... Apropo, cu publicarea la tot pachetul care este acolo noi sîntem printre puținele țări care a publicat chiar tot.

Deci, nu este adevărat că totul se publică. Noi n-am publicat sau am publicat cu întârziere. Toată informația este acolo, și foarte puține țări sînt așa de transparente și deschise cum e Republica Moldova. Dar n-aș pune chestiunea că s-a publicat doar acum, iar raportul era din primăvara 2014 – s-a pierdut timp sau nu s-a întreprins, sau nu s-a știut ș.a.m.d.

Raportul acesta n-a fost adresat Băncii Naționale sau Ministerului de Finanțe, pentru că noi sîntem contraparte cu Fondul Monetar pentru ... și Banca

Mondială pentru publicare. Proiectul de raport a fost prezentat autorităților care negociază cu Banca Mondială și Fondul Monetar, deci Guvernul, Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Banca Națională și, la acea dată era și Cancelaria de stat, mi se pare că. Adică despre raport și despre recomandările din raport se cunoștea chiar din momentul când au apărut. Deci, noi știam ceea ce este scris acolo și totul ce a putut fi întreprins s-a întreprins. (*Rumoare în sală.*)

Asta... eu mai am informații, dacă vă interesează statistica sectorului bancar și altele, ori trecem la întrebări și răspunsuri. Eu o să fiu...

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă mulțumim frumos.

18 și 35, începem sesiunea de întrebări-răspunsuri.

În continuare, domnul Carpov.

Vă rog frumos.

Domnul Eugen Carpov:

Da, vă mulțumesc.

Stimate domnule Guvernator,

Am audiat raportul prezentat de dumneavoastră într-o manieră suficient de optimistă și chiar pozitivă, așa spune, pe alocuri. Eu voi face referire la câteva prevederi din legea care reglementează activitatea BNM, în mod special la articolele 5 și 44 care stipulează foarte exact că Banca Națională este unica instituție care licențiază, supraveghează și reglementează activitatea instituțiilor financiare.

Tot articolul 44 prevede care sînt atribuțiunile Băncii Naționale, iar la litera b) se menționează că Banca Națională efectuează controale și litera d) spune că Banca Națională impune sancțiuni.

Iar articolul 27 detaliază această procedură și spune că Comitetul executiv al Băncii Naționale examinează rezultatele controalelor efectuate la entitățile supravegheate de BNM și adoptă hotărîri aferente acestora.

Și aici întrebarea mea, prima întrebare. Spuneți-mi, vă rog, cît de des au fost efectuate în ultima perioadă controale la Banca de Economii, cînd a fost ultimul control și, respectiv, care au fost rezultatele după analiza rapoartelor și ce decizii s-au luat în baza acestor rapoarte ale controalelor?

Domnul Dorin Drăguțanu:

Mulțumesc.

Banca Națională, prin procedurile sale interne, vizitează în mod normal o bancă cu un control pe teren o dată pe an. Deci, în fiecare an noi verificăm activitatea unei bănci. Acestea sînt rapoarte, noi le numim rapoarte complexe de control. În orice moment noi putem să venim cu controale tematice, concentrîndu-ne pe aspecte specifice.

La Banca de Economii noi veneam într-o formă sau alta de cel puțin două ori pe an din 2009. Rezultatele acestor controale erau măsurile de remediere pe

care le-ați menționat, din Legea instituțiilor financiare, de la sancțiuni și avertismente pînă la măsuri de remediere, limitarea atribuțiilor sau micșorarea plafonului de decizie la nivelul managementului executiv și, bineînțeles, informarea acționarilor și a instituțiilor statului.

Toate măsurile care au stat la baza noastră, pentru noi, au fost îndeplinite. La un moment dat, în 2013, era întrebarea „ce se poate de făcut?”, întotdeauna era „ce putem face?”, „ce putem face? Și sînt persoane multe în sală care au asistat la aceste discuții. Dar eu am spus – unicul lucru ce poate opri furtul, fără a dinamita întregul sistem bancar, este administrarea specială, unicul lucru.

Dar dacă noi am fi intrat în administrarea specială fără posibilitatea legală de a acorda credite de urgență, noi am fi avut un faliment total al întregului sistem dezordonat. Deci scopul era de a obține acele instrumente, de a intra în administrarea specială fără a risca colapsul întregului sistem, ceea ce s-a făcut. Bine că s-a făcut așa cum s-a făcut.

Domnule Voronin,

O spun încă o dată, costul e mare, sînt de acord. Organele de anchetă trebuie să spună totul despre aceasta, inclusiv despre activitatea Băncii Naționale. Eu nu sînt împotriva investigațiilor cu privire la cum a acționat Banca Națională. Eu sînt ferm convins că noi am aplicat cu strictețe legea și instrumentele disponibile la acel moment.

Și, desigur, anterior, cum a menționat și domnul Președinte Candu, am înțeles că sîntem într-o fază... sau domnul Președinte este într-o fază avansată de discuții cu Fondul Monetar pentru determinarea caietului de sarcini și a... identificarea experților care să fie plătiți de Fondul Monetar pentru a avea o evaluare independentă a acțiunilor și a inacțiunilor Băncii Naționale în gestiunea crizei financiare.

Și eu am salutat această investigație, această evaluare din partea... susținută de Fondul Monetar. Susțin această investigație, această evaluare, și o să avem toată cooperarea pentru experții străini.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumesc foarte mult.

Aici, chiar, într-adevăr, ca o informație scurtă. Cu Fondul Monetar Internațional se duc discuții acum pentru ca ei să ne asiste pe noi, Parlamentul, la setarea aceluia caiet de sarcini și să ne recomande echipele care pot să facă o astfel de investigație în așa fel, încît la începutul anului 2016 Parlamentul Republicii Moldova să încheie un acord cu acea echipă.

Deci beneficiarul raportului pentru evaluarea Băncii Naționale să fie Parlamentul, dar, așa cum se practică în întreaga lume, banii o să-i plătească banca centrală.

Vă mulțumesc frumos.

Vă rog frumos, în continuare, domnul Carpov.

Precizare sau a doua întrebare.

Domnul Eugen Carpov:

Da. O precizare.

Domnule Guvernator,

Totuși, eu văd contradicții serioase în declarațiile dumneavoastră. Pe de o parte dumneavoastră spuneți că din 2010 ați informat diverse organe de stat despre situația din Banca de Economii, observați și monitorizați că erau nereguli. Mi-ați răspuns că ați efectuat controale în fiecare an, practic, la Banca de Economii.

Precizarea mea este: ce v-a încurcat în 2013, în 2014 să introduceți măcar o administrare specială în situația în care lucrurile degradau și ați ajuns la această decizie doar în noiembrie 2014, când lucrurile au ieșit de sub control total și miliardul a plecat din țară?

Domnul Dorin Drăguțanu:

Atunci când se introduce administrarea specială într-o bancă, efectele sînt, în principal, de două categorii: pozitive și negative. Pozitiv este că se opresc fărădelegile, fraudele și furturile. Și a doua, partea negativă, este că există, în mod inevitabil, riscul de retrageri masive de depozite.

Noi, la Banca Națională, pînă în septembrie 2015 nu aveam posibilitatea să oferim credite de urgență băncilor insolubile sau băncilor care nu aveau gaj. Aceasta înseamnă că noi, dacă am fi intervenit cu administrarea specială fără acest instrument, riscam un faliment dezordonat al Băncii de Economii care ar fi tras după sine întreg sistemul bancar.

Întregul an 2014, pardon, eu am spus... septembrie 2014, da, întregul an 2014 a fost... hai să spunem, în cea mai mare parte, s-a... s-au depus eforturi de modificare a legislației care să dea instrumente Băncii Naționale pentru a acorda credit de urgență băncilor insolubile, de importanță sistemică, sau băncilor care nu au gaj.

Aceste modificări s-au făcut prin doi pași, prin asumarea de răspundere a Guvernului, care deja vorbește despre ce situație era atunci. Garanția de stat a fost aprobată în mijlocul lunii noiembrie. Noi am intervenit, la sfîrșitul lunii noiembrie în Banca de Economii, Banca Socială și, la sfîrșitul lunii decembrie, în „Unibank”.

Așa cum am prognozat, așa cum am așteptat, imediat au început retrageri masive de depozite. Noi, cineva întreba „dar cum de s-au acordat credite de urgență?” Noi am intrat în administrarea specială a doua zi, noi eram pregătiți, noi așteptam garanția de stat de mult timp, noi aveam totul pregătit pentru acordarea creditelor de urgență.

Banii erau disponibili la bănci, clienții au văzut că bani sînt, ușor, ușor s-au liniștit și pe parcursul anului 2015, practic, așteptau scadența termenului depozitului, fiind convinși că banii nu o să fie pierduți, să-și ia dobînda fără panică și să se ducă la alte bănci. Practic, acest lucru a fost.

Prin urmare, noi... eu nu spun că nu puteam, noi puteam introduce administrarea specială și în 2013, dar noi riscam să pierdem complet situația de sub control. Adică noi nici nu puteam să știm ce, cît de rău putea să fie situația.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Precizare sau... da, vă rog frumos.

Domnul Carpov.

Domnul Eugen Carpov:

În 2013 noi riscam să pierdem depozitele, în 2014–2015 noi am pierdut toată banca și sistemul bancar.

Dar acum a doua întrebare. Spuneți-mi, vă rog, de câte ori v-ați adresat, ca și Banca Națională, atunci când ați constatat nereguli și plasamente dubioase și multe alte tranzacții care trezeau semne de întrebare, către organele Procuraturii, CNA sau alte organe de investigație?

Mulțumesc.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Stimate domnule deputat,

În sistemul bancar actual, acum, există soldul creditelor acordate de 40 de miliarde de lei. Circa 10 la sută din aceste credite sînt neperformante, nu înseamnă că sînt pierdute, dar au probleme la rambursare, la respectare. Deci circa 4... 3,8 miliarde de lei. Dacă noi am fi scris la Procuratură despre orice credit care are întârziere de 30 de zile, 60 de zile, nimeni pe noi nu ne-ar înțelege.

Eu aș reformula în alt punct de vedere. Noi... La Procuratură se duc persoanele cărora li se fură ceva. Și Ministerul de Finanțe, și Guvernul avea în permanență, din 2010, informația că de la voi se fură.

Și aceasta e întrebarea: de ce dumneavoastră mă întrebați pe mine de ce Banca Națională nu s-a dus la Procuratură cînd nouă nu ni s-a furat nimic cînd, de fapt, Ministerul de Finanțe sau statul, Guvernul, Cancelaria de Stat, nu știu, trebuia să... cum spuneți dumneavoastră, cu tobele, prin oraș: „nouă ni se fură”, „unde e Procuratura” ș.a.m.d.

Deci, păgubitul este statul. Noi, nouă nu ni s-a dat, noi și acum, cînd sîntem în investigația Kroll, noi avem o problemă. Kroll se va duce în instanțe, în procese civile în străinătate. Noi, ca Banca Națională, nu putem să mergem în proces cu Kroll, pentru că judecătorii o să ne întrebe: dar voi ce ați pierdut? Noi nu am pierdut nimic, a pierdut banca, adică merg lichidatorii să ceară.

Adică lucrurile trebuie... eu vă rog, întrebarea e pertinentă, dar lucrurile... la procuratură trebuie să meargă proprietarul. Și proprietarul avea informația din 2010, probabil, poate și înainte, despre ce se întîmplă acolo.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

O ultimă precizare, domnule Carpov.

Domnul Eugen Carpov:

O ultimă precizare. Noi cu dumneavoastră parcă vorbim despre situații diferite. Se discută lipsa unui miliard din banii publici sau a băncilor și

dumneavoastră spuneți că nu putem la fiecare credit neperformant să ne adresăm la Procuratură.

De fapt, este vorba despre o situație care... gravitatea căreia nu a mai existat în Moldova și, probabil, pe continentul european.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Domnule Carpov,

Eu vreau să vă spun că dumneavoastră, când ați făcut parte din Guvern, puteați să mergeți la Procuratură și să spuneți că se fură bani, pentru că dumneavoastră reprezentați proprietarul. Eu aceasta am vrut să spun.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnule Voronin,

Vă rog frumos, întrebările.

Domnul Vladimir Voronin:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

De fapt, domnule Candu, dumneavoastră special l-ați pus pe Guvernator ultimul în agendă, ca să ne obosiți pe noi... (*rumoare*), da cine mai este? Cu SIS noi nu avem nimic. Special, să ne obosiți și să nu putem reacționa la ura... patriotismul care îl demonstrează domnul Guvernator de la tribună.

Domnul Andrian Candu:

Domnule președinte,

Eu iau în considerare că deputații niciodată nu obosesc din punctul acesta de vedere.

Domnul Vladimir Voronin:

Asta e o apreciere pe care noi trebuie încă s-o merităm.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog frumos, domnule Voronin.

Am crezut că încheiem cu aprecierea.

Domnul Vladimir Voronin:

Eu într-o întrebare am să comasez toate două posibilități. Referitor la instituția „Kroll”. Avem uitați-vă câte organe respective, aceasta este ce ... demonstrăm o neîncredere în instituțiile statale? Atunci cu ce ocazie noi o zi întreagă ascultăm rapoarte, măsuri, propunem toți deputații, dacă noi nu avem încredere în aceste instituții statale și ne trebuie cineva de undeva? Și ei au să fie

cointeresați să găsească acele urme? Mai mult ca atât, ei nici nu știu microclimatul acesta care s-a creat în jurul acestor bănci și acestei situații. Dați să fim serioși.

Acum întrebarea. Dumneavoastră ați raportat foarte, așa, știți, isteț, că ați pus diferite demersuri în fața prim-miniștrilor foști, inclusiv și în noiembrie 2012. Însă eu personal v-am adresat o întrebare la 18 decembrie 2012, în care am vorbit despre aceea că situația din această bancă, din Banca de Economii, este foarte complicată și poate să avem probleme pe parcurs.

Dumneata, domnule Guvernator, mi-ai răspuns mie în felul următor, nu citesc tot textul, ați dat asigurări că, citez ce ați semnat dumneavoastră personal: „Situația financiară a Băncii de Economii și măsurile impuse Băncii sînt monitorizate zilnic”.

Întrebarea. Cum de s-a întâmplat că, în condițiile acestea, zilnice monitorizări, cota creditelor neperformante, adică a celor, vorbind pe șleau, furate în Banca de Economii, a crescut, fiți atenți, stimați colegi, anual de la 9,5% în 2010 la 62,5% în 2012 și pînă la 72,6% în 2014. De ce Banca Națională nu a întreprins la timp, în anii 2011 – 2013 și 2014, măsuri necesare, fiind operativ și pe deplin informată despre permanenta agravare a situației din BEM?

Ca concluzie, eu propun ca domnului Guvernator să-i fie deschis dosar penal pentru neglijență în serviciu, conform articolului respectiv, care prevede 6 ani de pușcărie. Poftim.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog frumos, domnule Guvernator.

Domnul Dorin Drăguțanu:

A fost o propunere, nu comentez.

Domnul Andrian Candu:

Nu, asta, da, dar celelalte ce țin de corespondență și de „Kroll”.

Domnul Dorin Drăguțanu:

„Kroll”... Nu, nu, la „Kroll” a fost comentariu. Și aici a fost comentariu și o propunere.

Domnul Andrian Candu:

Bine. Vă mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Dorin Drăguțanu:

Noi am spus, eu am transmis exact aceeași informație. Informația dumneavoastră e corectă, pentru că e statistica oficială. Eu am mai spus și mai repet, Banca Națională a îndeplinit totul ce trebuia să facă din punct de vedere legal. În al doilea rînd, atunci cînd stă în bancă acționarul și managementul și toată ziua se gîndește cum să facă un nou furt, supravegherea nu poate preveni acest lucru. Eu am spus că doar administrarea specială putea să oprească situația în aceste trei bănci. În rest eu comentarii nu am.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Ghimpu,

Vă rog frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Domnule Guvernator, (*rîsete în sală*)

Eu cred că ... îmi pare că e rudă cu Gribincea și el tot timpul bate cu Ghimpu, ca să nu afle lumea rudenia pe care o are Guvernatorul.

Domnul Andrian Candu:

Batrîncea.

Domnul Mihai Ghimpu:

Batrîncea? (*Rîsete în sală.*)

Mă scuzați. Eu credeam că-i Gribincea, pentru că Batrîncea mai grav sună. Batrîncea. Dar Gribincea încă e bun. Bătrîn, vă dați seama?

Domnule Guvernator,

E adevărat că, în toamna anului 2013, Banca Mondială și Fondul Monetar au propus închiderea Băncii de Economii, văzînd că merge spre faliment? Și dacă da, de ce? Cine s-a împotrivit ca să se înceapă lichidarea, închiderea Băncii încă în 2013? Prima întrebare.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Problemele în Banca de Economii și în celelalte două bănci au fost deschise și cu regularitate discutate și cu Banca Mondială, și cu Fondul Monetar, inclusiv discuțiile nu doar cu Banca Națională, Fondul a discutat aceasta și cu Guvernul, și, probabil, poate s-a întâlnit cu reprezentanți ai Parlamentului, nu pot să știu.

Fondul Monetar și Banca Mondială spuneau, la acea dată, că în bănci trebuie de intervenit. Eu nu-mi aduc aminte că în toamna lui 2013 se vorbea despre lichidare, dar se vorbea despre administrare specială și despre instrumentele care trebuie să fie date Băncii Naționale pentru a intra în administrare specială, fără a provoca falimentul întregului sistem bancar.

Despre lichidare deja se vorbea mai, hai să spunem așa, deschis pe la mijlocul anului 2014, deja cînd era clar că din situația actuală băncile n-o să iasă. Și, de fapt, ei... și într-un raport efectuat în primăvara lui 2014 a fost o analiză a sustenabilității datoriei publice a Republicii Moldova. Și acolo a fost un scenariu de stres, în care FMI a presupus o majorare a datoriei de stat cu 10 puncte procentuale, cu 10% din PIB ca intervenție în bănci.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare sau precizare la acest subiect?

Domnule Ghimpu,

Vă rog frumos, a doua întrebare.

Domnul Mihai Ghimpu:

Da. Mulțumesc.

A doua întrebare. Dumneavoastră ați spus aici că și în 2010, 2011, 2012, 2013, periodic ați informat și Consiliul Național sau Comitetul Național de Stabilitate, în fruntea căruia s-a aflat permanent pe Prim-ministrul, și Președintele, bănuiesc, conducerea statului, și pe speaker, și Prim-ministru, de ce, totuși, la ședința Comitetului Național de Stabilitate nu s-a luat decizia la timpul potrivit?

Domnul Dorin Drăguțanu:

Pot să spun....

Domnul Mihai Ghimpu:

Și am ajuns că statul, care era garantul acestor acțiuni și al banului acesta în Banca de Economii, a permis ca să se fure banul, statul. Dar statul sînt cei care erau în funcție.

Domnul Dorin Drăguțanu:

În primul rînd, în componența Comitetului Național de Stabilitate Financiară sînt mai mult persoane. În al doilea rînd, noi avem nevoie de modificare în legislație destul de serioasă.

Domnul Mihai Ghimpu:

Dar cine bloca modificarea asta?

Domnul Dorin Drăguțanu:

Eu nu fac politică, dar 2014 a fost un an destul de complex ca activitate parlamentară. De aceasta eu cred că s-a ajuns în două etape, Guvernul înțelegînd cît de importantă e situația să ia anumite decizii bune, din punctul meu de vedere, cel puțin, pentru a proteja întregul sistem bancar, deponenții, banii agenților economici, de a modifica legislația prin luarea, asumarea răspunderii în fața Parlamentului. Ideal, deci ideal era să fi fost dacă noi aveam și legislația, și garanția deja disponibile în ianuarie 2014. Eu lucrul acesta am mai spus și cu altă ocazie, pentru că noi am fi cîștigat timp și am fi economisit bani.

Domnul Andrian Candu:

Precizare, domnule Ghimpu, vă rog frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

Domnule Guvernator,

E adevărat că Fondul Monetar sau Banca Mondială, văzînd ce se întîmplă la Banca de Economii, că statul, care e garantul acestor acțiuni și gestionarea acestor bani, permite ca să fie furați banii prin credite neperformante, a propus ca președintele Comitetului Național de Stabilitate Financiară să nu fie Prim-ministrul?

Domnul Dorin Drăguțanu:

Este adevărat. De fapt, și eu am spus lucrul acesta. Atunci când în fruntea Comitetului Național de Stabilitate Financiară stă Prim-ministrul, discuțiile tind să fie mai mult politice decât profesionale. Și lucrul acesta, și însăși prin statutul Prim-ministrului, el cam inevitabil domină ședința și domină alți participanți.

Fondul Monetar a venit cu propunerea de a face Comitetul Național de Stabilitate Financiară mai funcțional, a fost foarte dificil, s-a găsit un fel de... sau Guvernul a acceptat un fel de artificiu în care în Comitetul Național de Stabilitate Financiară s-a creat subcomitetul de stabilitate financiară, un subcomitet în cadrul comitetului, adică din 8 membri. S-au dat de o parte 4 membri care, de fapt, din punctul meu de vedere, și trebuie să fie structura Comitetului Național de Stabilitate Financiară: ministrul finanțelor, Guvernatorul, ministrul economiei, președintele Comisiei Pieței Financiare. *(Voce nedeslușită din sală.)*

E adevărat, ceea ce spuneți dumneavoastră, e adevărat. În scris era, Comitetul Național funcționează prin Hotărâre de Guvern. Structura Comitetului – Hotărâre de Guvern.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare... *(Rumoare în sală.)*

Domnul Dorin Drăguțanu:

Poftim? *(Voce nedeslușită din sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos. Domnul Leancă...

Domnul Dorin Drăguțanu:

În ce an FMI a propus să fie creat subcomitetul?

Domnul Andrian Candu:

Domnule Drăguțanu,

Vă rog frumos, nu intrați în polemici cu deputații.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Eu o să vă dau raport.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Nu, discuțiile au început încă pe timpul când era Prim-ministru domnul Filat, dar au continuat când erau și alți prim-miniștri.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.
În continuare, domnul Dodon,
Vă rog frumos. Prima întrebare.

Domnul Igor Dodon:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.
Domnule Drăguțanu,

Vă ascultăm și наглости нет предела. Dumneavoastră spuneți că ați salvat sistemul bancar prin așera care ați făcut-o în ultimii ani. Este o vorbă în Biblie: „Образникul mănîncă praznicul”. Dumneavoastră sînteți responsabil de situația în sectorul bancar, începînd cu 2009. Nu căutați vinovați în stînga, în dreapta, nu știu cine și nu știu cum. Dumneavoastră ați avut toate pîrghiile, conform legii care dă împuterniciri Băncii Naționale să intervină.

Acuma dumneavoastră spuneți că ați scris scrisori ba lui Filat, ba lui Leancă, ba nu știu cui ș.a.m.d. Apropo, pe acești 2 bravi generali de aici, i-ați informat despre delapidările care au loc în Banca de Economii și Banca Socială, „Unibank”? Mă refer la Procurorul General și la șeful CNA-ului.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Noi am avut discuții și informări în diferite formate.

Domnul Igor Dodon:

Adică persoanele prezente aici au fost la curent, inclusiv șeful SIS-ului ș.a.m.d.? Începînd cu 2009...

Domnul Dorin Drăguțanu:

D-apoi, astăzi s-a anunțat despre informările pe care Centrul Național Anticorupție le dădea despre sistemul bancar, adică doar s-a spus că ei tot aveau informația și transmiteau informația mai departe.

Domnul Igor Dodon:

Adică, practic toate organele de control au fost la curent cu poziția dumneavoastră referitor la riscurile...

Domnul Dorin Drăguțanu:

Și nu numai organele de control. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Domnul Igor Dodon:

...inclusiv Președintele țării, inclusiv șeful Guvernului, inclusiv... Mă interesează acuma prima întrebare, important. În afară de instituțiile de stat, la Consiliul Alianței pentru Integrare Europeană, în diferit format, pe parcursul anilor 2009–2016, dumneavoastră ați venit cu o informație detaliată referitor la situația din sectorul bancar și cu riscurile posibile care pot avea loc în cazul Băncii de Economii ș.a.m.d.?

Domnul Dorin Drăguțanu:

Da.

Domnul Igor Dodon:

În ce an?

Domnul Dorin Drăguțanu:

2014.

Domnul Igor Dodon:

Adică practic toți deputații din Alianța pentru Integrare Europeană 3 sau care a fost anul trecut 2, au fost informați de către dumneavoastră despre toate riscurile?

Domnul Dorin Drăguțanu:

Eu nu pricep ce-i consiliu și ce nu e consiliu. Eu vorbesc despre liderii Alianței cu care noi am avut discuții.

Domnul Igor Dodon:

Adică liderii...

Domnul Dorin Drăguțanu:

Eu nu pot să spun că erau toți deputații...

Domnul Andrian Candu:

Domnul Dodon,

Vă rog frumos, întrebare-răspuns. Nu e o discuție.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Nu știu ce, consiliu, neconsiliu...

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, a doua întrebare sau precizare la acest subiect, vă rog frumos...

Domnul Igor Dodon:

Domnule Candu,

Eu încă nu am întrebat dacă știa ministrul economiei din 2014. Eu am întrebat deocamdată de liderii Alianței pentru Integrare Europeană. Conducerea țării, în afară de instituțiile de stat, conducătorii care trebuiau să-și îndeplinească misiunea, conform prevederilor legale, ei trebuiau să intervină, ca și dumneavoastră. Adică conducerea politică, liderii partidelor de guvernare tot au fost la curent, un lucru foarte important.

A doua întrebare. Dumneavoastră împreună cu domnul Leancă ați avut un ping-pong în ultimul timp, chiar pot să vă dau citire, așa, succint, că la una din întâlniri, un reprezentant al FMI a spus domnului Leancă: „Voi nu vedeți că țara

voastră este furată?” Și că Leancă trebuie să spună ce povești a primit de la domnul Shor și ce a vorbit cu el și de ce a permis să nu se intervină în acest caz”. Îs spusele dumneavoastră.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Îhî.

Domnul Igor Dodon:

A urmat din partea domnului Leancă, care a spus că: „uite, de fapt, Banca Națională trebuia să intervină ș.a.m.d.” Eu aș dori să comentați acum public și să veniți cu mai multe detalii la acest subiect.

Domnul Dorin Drăguțanu:

...Eu am spus ce aveam de spus. (*Rîsete în sală.*)

La prima, la primul subiect care ați spus, a fost o afirmație care a avut loc, n-am nimic de adăugat, la al doilea, era o întrebare la care nu eu trebuie să răspund. Adica...

Domnul Andrian Candu:

Da. Precizare, vă rog frumos, domnul Dodon.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Vă rog...

Domnul Igor Dodon:

Stimați colegi din Parlament și..

Domnul Dorin Drăguțanu:

Dacă aveți discuții...

Domnul Igor Dodon:

Noi nu avem discuții, voi ați avut.

Domnul Dorin Drăguțanu:

...între părți, dar nu prin mine...

Domnul Igor Dodon:

Domnule Drăguțanu,

Dumneavoastră ați avut... noi am cerut demisia dumneavoastră de multe ori și, apropo, mulți din acest Parlament, în 2013, când am insistat să fie pus la vot, nu ne-au susținut, inclusiv comuniștii, care în Comisia economie, buget și finanțe ne-au votat, ne-au susținut, dar în plenul Parlamentului au refuzat să ne susțină. Dar asta-i altă întrebare. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Drăguțanu,

Nu știu, poate după bravada care ați spus-o de la tribuna centrală credeți că veți fi decorat, dar pot să vă asigur că veți fi pus sub învinuire penală. Lucrul ăsta vi-l promit. Mai devreme sau mai târziu, pentru că încălcările care au fost comise, din partea regulatorii... regulatorului sectorului bancar, din partea Băncii Naționale sînt evidente.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Țap.

Vă rog frumos. Aveți cele două întrebări.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Domnule Guvernator,

În decembrie 2013, Consiliul de Administrație a Băncii Naționale a aprobat Regulamentul pentru a evita anumite riscuri. Eu aceeași întrebare am adresat-o domnului Procuror General, dar se vede că nu a fost înțeleasă bine, pentru că răspunsul a fost neadecvat. Eu vă rog, domnule Drăguțanu, să răspundeți exact, epepea cu acest Regulament și eventual, care a fost impactul asupra... impactul final pentru faptul că banca a fost lipsită de acest instrument important?

Domnul Dorin Drăguțanu:

De la sfîrșitul lui 2000, de la începutul lui 2013, de fapt, creditele neperformante nu erau cea mai importantă problemă care să creeze riscuri. Era mare, cum am spus, creditele neperformante creșteau, dar situația era cîteva gestionabilă.

Noi am identificat și noi am discutat foarte mult și în Comitetul Național de Stabilitate Financiară cu privire la majorarea depozitelor acestor 3 bănci deschise în bănci din Federația Rusă. Deci era o operațiune la prima vedere absolut legală, toți au dreptul să facă lucrul ăsta. Ceea ce pe noi ne îngrijora era că volumul acestor plasamente era neobișnuit de mare și dacă se întîmpla ceva cu vreo bancă, două sau trei din Federația Rusă, băncile noastre ar fi avut o problemă.

Noi am modificat, am elaborat și am modificat, am aprobat în decembrie 2013... modificări la Regulamentul cu privire la expuneri mari. De fapt, noi ce spuneam? Le-am spus băncilor să trateze depozitele lor în alte bănci la fel ca și creditele acordate oricărui client. Adică le-am pus limite, n-ai voie să ții într-o bancă mai mult de 15 la sută din capitalul normativ, n-ai voie să ții depozite într-o bancă care nu are rating internațional. Dacă ții banii într-o bancă fără rating internațional, trebuie să faci fond de risc, adică să înregistrezi pierderi din capital ș.a.m.d.

Regulamentul acesta, după ceva timp, cam 30 de zile aproape, a fost ținut la Ministerul Justiției. În sfîrșit, a fost aprobat de Ministerul Justiției și publicat în Monitorul Oficial în a doua jumătate a lunii ianuarie. Iar la începutul lunii februarie un acționar, dacă nu mă înșel, de la „Unibank” a mers în instanță și a

obținut suspendarea acestor modificări, adică a interzis Băncii Naționale de a impune băncilor să fie mai puțin riscante în tranzacțiile lor internaționale cu alte bănci.

Noi am avut o serie de ping-pong-uri în instanță. Deci eram blocați în instanță, la Rîșcani, mergeam la Curtea de Apel, câștigam, iarăși eram blocați în instanță, iar mergeam la Apel, câștigam. Cum s-a menționat și astăzi, la sfârșitul lunii iulie 2014 a fost ultima, ultima... suspendare a acestui Regulament. Deci în iulie 2014, – ultima suspendare a acestui Regulament de instanța de judecată și la 1 decembrie 2014 Curtea de Apel a anulat acea încheiere a Judecătoriei de la Rîșcani și Regulamentul nostru a intrat pe 1 decembrie 2014 în vigoare, pe când noi l-am elaborat în decembrie 2013.

Adică ideea este... încă... dumneavoastră la ce v-ați referit... este încă o verigă prin care domnul Dodon și... multora le place... aveți toate pîrghiile, aveți lege, aveți nu știu ce, de ce n-ați făcut?

Noi activăm în conformitate cu legislația. Noi facem ceea ce ne permite legea și nimic mai mult, cu instrumentele legale pe care la avem. Și de foarte multe ori chiar și cu acele instrumente puține pe care le avem ele nu pot fi aplicate din cauza deciziilor instanțelor judecătorești.

Și apropo de chestia asta, de problema asta suferă toate organele din Republica Moldova, nu doar acele de supraveghere. Eu cred că toți se plîng de lucrul acesta.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Țap,

Vă rog frumos, precizare la acest subiect sau a doua întrebare.

Domnul Iurie Țap:

Domnule Drăguțanu,

Am rugat, eventual... care au fost pierderile, prejudiciile sau cu cât puteau fi riscurile preîntîmpinate și pierderile puteau fi mult mai mici, inclusiv acoperirea din partea statului a acelor pierderi?

Vă rog să faceți această estimare, pentru că este foarte important.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Bine. E foarte greu să estimezi. Ceea ce noi putem să spunem este că la acel moment depozitele interbancare deja ajungeau la circa 7 miliarde jumătate lei echivalent, ele erau în valută. Sumă destul de mare. Adică depozitele băncilor moldovenești, a acestor 3, în Rusia.

Dacă acest Regulament ar fi funcționat, cel puțin aceste depozite nu ar fi crescut, pentru că ulterior la... în noiembrie 2014, noi, de fapt, am văzut că acele depozite în Rusia au stat, de fapt, bază la toate înregistrările frauduloase care au avut loc la Banca de Economii.

Adică noi, nu este exclus că... adică eu nu vreau să spun că acel Regulament era să rezolve problema. El putea să reducă din acumularea de probleme suplimentare sau din ritmul de acumulare de probleme. Problema, de fapt, putea fi

rezolvată numai dacă noi intrăm în administrarea specială. Ceea ce s-a întâmplat doar, din păcate, în noiembrie 2014.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Țap,

Vă rog frumos, a doua întrebare dacă aveți.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

De fapt, domnule Guvernator și domnule Procuror General, și domnule Chetaru, eu solicit ca acest subiect foarte important... pentru că, pe de o parte, dumneavoastră spuneți că ați fost lipsit de acest instrument, or din 31 iulie 2014 Curtea de Apel nu a examinat... pînă la 1 decembrie, după ce s-au întâmplat acele fraude enorme, tocmai atunci ea, Curtea de Apel, a examinat... și aici eu solicit ca această dimensiune să fie la fel pusă la punct, pentru că am adresat întrebarea data trecută, la 7 mai, și s-a trecut peste ea.

Și, domnule Guvernator, eu rog ca atunci cînd răspundeți să răspundeți fără a ezita, pentru că vorbeți de lipsă de instrumente și dumneavoastră ați fost acel care v-ați adresat și într-un fel ați fost lipsit de acest argument, de acest instrument, ca aici să încercați a ezita.

Deci aceasta este solicitarea mea. Și doar ca o constatare, ați spus că la început erau 7 miliarde, ca ulterior să devină aproape de 14 miliarde. Aproape e vorba de dublarea sumei. Este un subiect mult prea important ca să fie trecut atît de ușor cu vederea.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da, cer scuze.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Noi am... de fapt am sesizat chiar în februarie, cînd a fost prima blocare a acestui Regulament, noi am comunicat Ministerului de Justiție și am discutat și la Comitetul de Stabilitate Financiară lucrul acesta. Adică noi nu putem merge... sînt alte instrumente de a merge și de a discuta despre activitatea instanțelor. Noi mergeam la Banca Națională, Curtea de Apel în procedura normală.

Domnul Andrian Candu:

Da. Domnule Țap,

Vă rog frumos, ultima precizare.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Precizarea mea este dacă Guvernatorul Băncii Naționale a făcut toate demersurile de rigoare în instanță etc., inclusiv către Guvern, către Parlament, către Procuratura Generală, către CNA și, respectiv, dacă instanța ori atunci cînd Curtea

de Apel a anulat acea decizie a instanței de fond, de fapt, a demonstrat că instanța de fond a greșit.

Iată, întrebarea mea este: cine dintre magistrați se face responsabil, de ce nu sînt trași la răspundere? Și foarte important, CSM-ul, dacă CSM-ul la fel trebuie să reacționeze, pentru că dacă vorbim de abordarea de sistem și, de fapt, aici într-un fel a fost impedimentul principal, rog ca să fie exhaustiv acest subiect examinat și întreprinse măsurile de rigoare.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

În continuare, domnul Leancă. Ați fost vizat și dacă aveți dorința, aveți dreptul la replică.

Vă rog frumos.

Domnul Iurie Leancă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

În timpul sovietic era un banc despre un stat, nu-l nominalizez care, se spunea că e cel mai independent, fiindcă de el nu depinde nimic. Iată, constat a cîta oară că Banca Națională este cel mai independent regulator, că, așa cum spuneți dumneavoastră, de dumneavoastră n-a depins absolut nimic din tot ce s-a întîmplat în sectorul pentru care...

Domnul Dorin Drăguțanu:

Eu n-am spus...

Domnul Iurie Leancă:

Păi, stați o clipă. La toate întrebările dumneavoastră dați răspunsuri că ați făcut tot ce ați putut, de dumneavoastră n-a depins absolut nimic, au depins numai de alții, toți ceilalți poartă responsabilități cu excepția dumneavoastră.

Dar acum îmi pare rău, n-am să pot să vă corectez punctul de vedere, fiindcă sînteți incurabil, domnule Guvernator, din punctul acesta de vedere și atunci cînd v-ați prezentat demisia ați făcut-o doar cu întîrziere.

Dar astăzi am mai aflat încă chestii noi, care sînt minciuni sfruntate, domnule Guvernator. De exemplu, ați insistat astăzi în prezentarea dumneavoastră că atunci cînd ați prezentat Comitetului de Stabilitate Financiară acea solicitare de a oferi garanție, că ați spus: „Guvernului nu i-a ajuns curajul să accepte o sumă mult mai mare.”

Dumneavoastră, domnule Guvernator, în baza calculelor, în baza informației dumneavoastră, ați cerut 9,5 miliarde de lei. Iată, este ministrul finanțelor, domnul Arapu, este fostul ministru al economiei, membru al Comitetului de Stabilitate Financiară, domnul Candu, și sper că ambii o să confirme despre ce cifre atunci am vorbit și de ce a fost nevoie de a doua cifră, de a doua garanție peste cîteva luni îmi vine greu să înțeleg.

În al doilea lucru, spuneți, acum ați comentat că cică FMI a cerut să fie schimbat șeful Comitetului de Stabilitate Financiară, să nu fie Prim-ministrul, că, vedeți, e prea politic și are o abordare politică, și nu una strict tehnică.

Iată, iarăși vreau să-l întreb pe domnul ministru Arapu: când, în anii 2013 – 2014, atît timp cît am fost eu Prim-ministru, FMI ar fi cerut să schimbăm șeful Comitetului?

Domnul Dorin Drăguțanu:

Domnule deputat Leancă,

Eu o să gădesc.

Domnul Andrian Candu:

Numai puțin.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Eu o să gădesc...

Domnul Andrian Candu:

Numai puțin.

Domnul Dorin Drăguțanu:

...documentul și o să-l fac...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Guvernator...

Domnul Dorin Drăguțanu:

...public, ca dumneavoastră să știți să...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Guvernator...

Domnul Dorin Drăguțanu:

...despre ce vorbim.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, răspundeți doar cu calm cînd eu vă dau posibilitatea.

Domnule Leancă,

Continuați, n-ați terminat precizarea.

Domnul Iurie Leancă:

Am vrut doar să spun despre acest comitet, care este un instrument absolut lipsit de capacitatea de a-și implementa deciziile sale.

Dar, domnule Guvernator,

Măcar vă mulțumesc foarte mult că ați recunoscut că tot vă invitam aproape săptămînal din momentul în care mi-ați spus, în decembrie 2013, că este o problemă gravă în sistemul bancar. Numai nu-mi dau seama, dar ce făceam noi acolo, ce discutam noi cu dumneavoastră, cu colegii care sînt prezenți aici, tot vă ceream, vă solicitam intervenți, protejați activele ... ale statului, intervenți cu instrumentele de care dispuneți dintotdeauna pentru a interveni în sistemul bancar, cu aplicarea... începînd cu supravegherea specială, pe care ați aplicat-o pe celelalte 3 bănci, terminînd cu administrarea specială.

Unde ați fost dumneavoastră toți anii aceștia?

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Domnule deputat Leancă,

Mulțumesc.

Suma de 9,5 milioane era în baza rapoartelor lunare pe care noi le prezentăm dumneavoastră și dumneavoastră știți foarte bine, inclusiv în rapoartele celea lunare era un capitol în care eu vă spuneam cu cît a mai crescut costul în fiecare lună. A fost?

OK. Măcar asta dumneavoastră tot recunoașteți.

A doua. Ultimul a fost... raport a fost la situația din 30 septembrie și suma respectivă de 9,5 milioane era scenariul din 30 septembrie. (*Rumoare în sală.*)

9,5 miliarde, mersi mult, din 30 septembrie 2014, și era cu totul altă formulă. Formula finală a garanției s-a deosebit destul de mult față de viziunile inițiale pe care noi le-am discutat la Comitetul Național de Stabilitate Financiară.

Dacă dumneavoastră vă aduceți aminte, noi am discutat inițial persoane fizice și în instituții de stat. Apoi au apărut instituții, toate persoanele juridice, apoi au apărut alte instituții și suma tot a crescut. Și eu am menționat că banii n-o să ajungă și toată lumea știa lucrul acesta, și nu trebuie să spuneți dumneavoastră acum, folosind această... cum... capacitatea dumneavoastră de deputat, mă învinuiți că eu spun minciuni. Eu nu spun minciuni. Și eu pot să spun și mai multe. Și ce am discutat noi, și cum am discutat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim mult. (*Rumoare în sală.*)

N-ați fost menționat, domnule ...

Vă rog frumos. (*Rumoare în sală.*)

Vă rog frumos, domnule Ghimpu.

Domnule Sergiu Sîrbu,

Vă rog frumos întrebările.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Guvernator,

Unii colegi cu ardoare dezbat această problemă foarte sensibilă. Am avut două întrebări, dar vreau să reformulez întrebarea mea printr-o alegorie ipotetică, evident. Un hoț a intrat într-un depozit de marfă și a furat un set întreg de anumite bunuri, de exemplu. Și ulterior toți strigă în gura mare că haideți să pedepsim paznicul, haideți să punem la închisoare polițistul de sector, comisarul de poliție și pretorul. Cum considerați dumneavoastră, domnule Guvernator, ca și cetățean simplu, totuși cine poartă cea mai mare responsabilitate, evident, într-un simplu și banal furt, hoțul sau paznicul, sau, poate, comisarul de poliție împreună cu pretorul?

Domnul Andrian Candu:

A fost o întrebare retorică, dacă aveți un răspuns retoric, la fel.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Cine-i vinovat spune doar Procurorul General. Eu ceea ce vreau ... Judecătorul, mă scuzați. Da. Ceea ce am vrut eu să spun este că, altă analogie, faptul că un șofer a făcut școala de șofer pe bune, a dat examene și a obținut certificatul, permisul de conducere și face după aceasta un accident teribil, nu înseamnă că trebuie să mergi la școala de șofer, primul lucru, și să întrebi care acolo. Da, poate să fie problema și acolo, poate educația nu-i corectă ș.a.m.d. Dar întrebarea e ... Licența bancară este promisiunea acționariatului și a managementului că va respecta legea.

Dacă apar probleme, regulatorul ăi pune anumite recomandări, regulamente ș.a.m.d., dar dacă managementul fură ca în codru, lucrul acesta înseamnă că ori trebuie de închis banca, ori trebuie de închis managementul. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

În cazul nostru – ambele.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Eu am explicat încă o dată, v-am explicat încă o dată, băncile au fost închise și acestea sînt costuri și, desigur, acesta este un lucru care trebuie investigat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Dacă noi am fi intervenit fără credite de urgență, noi acum era să vorbim cu totul în alt context.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

A doua întrebare.

Vă rog frumos, domnule Sîrbu. Sau precizare.

Domnul Serghei Sîrbu:

Dacă îmi permiteți, domnule Președinte, să acord dreptul la a doua mea întrebare kolegei mele, doamna Buliga, că de mult așteaptă.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog frumos.

Doamnă Buliga,

Vă rog frumos, aveți a doua întrebare.

Doamna Valentina Buliga:

Mulțumesc mult, domnule Președinte.

Domnule Guvernator,

Stimați kolegi,

Clar că la sfîrșitul zilei de muncă avem dreptul și la puțin umor. Dar eu, astăzi, ascultînd cu multă atenție informația prezentată de toți conducătorii instituțiilor importante din stat, constat încă o dată cît de grea și de gravă este situația atît a bugetului de stat, cît de mult a fost deteriorată imaginea Republicii Moldova și cum noi toți am ratat o șansă ca din banii furați, de fapt, să ridicăm nivelul de bunăstare a cetățenilor Republicii Moldova și, nu în ultimul rînd, cît de fericită aș fi fost eu, ca ministru, să am măcar jumătate din cele 13 miliarde jumătate să majorez pensiile, indemnizațiile, alocațiile și pensiile pentru cetățenii țării.

Întrebarea mea, domnule Guvernator, este reieșind și din situația care o cunosc, de multe ori am fost și eu martor la acele discuții și negocieri cu Fondul Monetar, cu Banca Mondială și știu că nu o dată ați abordat și ați ridicat întrebarea către Ministerul de Finanțe, de fapt, despre caracterul riscant al depozitelor Companiei Naționale de Asigurări în Sănătate, care, la acea etapă, cînd a fost introdusă administrarea specială, erau de circa 115 milioane de lei, care ulterior au fost rambursate din acel credit. Dacă cunoașteți, dacă nu o să-l rog pe domnul ministru Arapu, care este soarta celor circa 111 milioane depozite? Pentru că, sînt sigură, inclusiv ele au influențat situația precară pe care o avem astăzi în instituțiile medico-sanitare și imposibilitatea oferirii de servicii de calitate și la timp cetățenilor Republicii Moldova.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Mulțumesc, doamnă deputat Buliga.

Într-adevăr, noi am observata la un moment dat că Compania Națională de Asigurări în Medicină cu plăcere și cu ardoare a început să depună depozite la o bancă comercială, la „Unibank”. Deci, practic, banii erau luați din conturile trezoreriale, care sînt la ministerul ... la Banca Națională și puse într-o bancă comercială, care din ce în ce mai des apărea deja prin ziare.

Eu nu știu cine a dat indicații, eu știu că Banca Națională a scris și a avertizat Ministerul de Finanțe despre caracterul riscant, că asta e foarte riscant. De fapt, Fondul Monetar Internațional la un moment dat a pus piciorul în prag și a

spus: toți banii bugetari de luat din băncile comerciale și de transferat la Banca Națională, toți. Să nu stea cu miliardele banii care nu trebuie nimănui.

Depozitele acestea au fost mai mari, ele au ajuns la 350 de milioane la un moment dat. La momentul când noi am intrat în administrare specială acolo mai erau 115 milioane. Banii au fost rambursați din creditul de urgență. Apropo, cineva a spus că nu trebuia de dat. Deci noi am întors banii la CNAM, la stat, tot din banii statului. 115 milioane. Și plus la asta, CNAM-ul încă a scris pretenție că noi le-am întors cu întârziere și ne dă în judecată că noi nu plătim dobânzile.

Domnul Andrian Candu:

Da.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Adică, noi le dăm din banii creditului de urgență și ei tot pe noi ne dau în judecată, că, adică, de ce noi le-am dat banii așa de târziu. E o chestiune care trebuie analizată foarte, foarte atent și anume modul de ... Și eu știu că se fac anumite lucruri la Ministerul de Finanțe, modul de gestiune a mijloacelor bănești în Republica Moldova. Pentru că chiar se spunea că la un moment dat se duceau foarte multe la Banca de Economii, dar uneori se duceau chiar și la bănci care nu-i prea clar cum ... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos ...

Domnul Dorin Drăguțanu:

CNAM-ul bani n-a pierdut. Ei au spus că n-au pierdut. Ei au recuperat banii.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim frumos.

În continuare, domnule Carp, vă rog frumos.

Domnul Lilian Carp:

Domnule Guvernator,

Dumneavoastră anterior ați afirmat că ați informat atât conducerea statului, precum și liderii Alianței. Vă rog frumos, pe cine anume din liderii Alianței dumneavoastră ați informat despre delapidările care erau făcute la Banca de Economii? Fiindcă în 2013 – 2014 Partidul Liberal nu s-a aflat la guvernare. Și, vă rog, menționați exact cui, numele persoanelor pe care dumneavoastră le-ați menționat despre ...

Domnul Dorin Drăguțanu:

Eu n-am spus că m-am întâlnit cu Partidul Liberal în cadrul acestor discuții, eu am spus că au fost întâlniri în 2014, pentru că trebuie de luat o decizie foarte ... (*Rumoare în sală.*) Păi, domnul Lupu și domnul Filat au fost.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

A doua întrebare, domnule Carp.

Domnul Lilian Carp:

A doua întrebare.

Domnule Drăguțanu,

Deci antevorbitorii dumneavoastră au menționat despre faptul că a fost, practic, delapidată suma de 13,5 miliarde de lei. Totodată, Guvernul, prin scrisoare de garanție, a garantat aceeași sumă, prima, 9,5 miliarde – Guvernul Leancă, apoi 4 și ceva miliarde – Guvernul Gaburici, care în total face suma de 13 miliarde și jumătate sau 14 miliarde. În acest context, spuneți-mi, vă rog, ce a stat la baza închiderii acestor trei bănci, când, practic, au fost injecții financiare la aceste trei bănci? Până la urmă ce a stat? Ori și acești bani care au fost garantați au fost furați și suma este mult mai mare? Sau a stat altceva la bază la închiderea acestor trei bănci?

Domnul Dorin Drăguțanu:

Mulțumesc.

Noi vorbim despre același subiect din două puncte de vedere. Și Procurorul General, și domnul director al Centrului Național Anticorupție s-au referit la partea de prejudicii, prejudiciile veneau prin credite. De aceea, ei se refereau, din câte înțeleg eu, la dosare, credite, pierderi pentru bancă ș.a.m.d.

Noi când vorbim de creditul de urgență, acordat de Banca Națională, și de prejudiciul pentru stat, noi ne referim la partea cealaltă a bilanțului, de pasive, de obligații. Noi de fapt toate estimările le-am făcut. Dacă garanția de stat acoperă depozitele persoanelor fizice și juridice, bănci, companii străine și ce acolo... Și atât. E ușor să estimezi cam ce sumă la ce sumă o să ia. Era o fluctuație la un moment dat, pentru că o parte din obligații erau în valută, leul se deprecia, costul în lei creștea. De asta, când am spus, când s-au dat 9,5 miliarde, era clar acolo, pentru că noi știm pe partea de pasive, dacă toți banii o să plece, înseamnă că cineva, de undeva banii ăștia să vină și ei trebuie să vină de la Banca Națională, prin credite de urgență, sub garanția de stat. Deci noi de aici venim.

De ce trebuiau de închis băncile? Pentru că acum aceste 3 bănci sînt datoare Băncii Naționale 14 miliarde 921 de milioane lei. Și ei banii ăștia nu-i au. Eu numai am spus că ei au maximum 1 miliard jumate, adică băncile-s falite. Da băncile-s falite nu din cauza că noi am dat credite de urgență, dar din cauza că ei aveau depozite de 14 miliarde, dar nu aveau mijloace bănești de 14 miliarde. Noi le-am dat mijloacele bănești de 14 miliarde. *(Gălăgie în sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Dacă aveți o precizare sau a doua întrebare.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Noi vorbim din două puncte de vedere. Ele, sumele se aseamănă, dar ele-s din două puncte de vedere luate.

Domnul Andrian Candu:

Precizare, vă rog frumos, domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

Pînă la urmă, suma aceasta de 14 miliarde care, menționați dumneavoastră, a fost garanție din partea Băncii Naționale, da, acordate acestor 3 bănci, cine o să întoarcă acești bani? Fiindcă se creează impresia că nu este banca, înseamnă că nu este problema.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Nu, în primul rînd, există viața a băncii și după retragerea licenței. Banca acuma este fără licență de operare, ea este în proces de lichidare. Acolo sînt oameni care fac procedurile legale de lichidare, inclusiv evaluarea imobilelor, gajul, recuperarea creditelor ș.a.m.d. Bani aceștia, teoretic 14 miliarde 121, care au fost inițial acordați, trebuie să fie întorși din activele pe care le au aceste bănci.

Dar eu deja am menționat că, probabil, 1 miliard 500 numai au active viabile aceste bănci. Băncile nu au de unde rambursa aceste credite și, prin urmare, ele sînt falite. *(Voci nedeslușite din sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Timpul încă nu a expirat. Vă rog frumos, în continuare, domnul Golovatiuc.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Mulțumesc, domnule Președinte. *(Rumoare în sală.)*

Domnule Guvernator,

После того что произошло год назад вы неоднократно заявляли, что в рамках действующего законодательства именно поэтому Национальный банк не мог адекватно и своевременно реагировать на те или иные негативные события. Но, как говорится, что произошло, то произошло. Прошел год, но многие эксперты утверждают, что мало что изменилось в регуляторном плане и риски повторения ситуации чрезвычайно высоки. Это нас и общество очень беспокоит. Насколько, по вашему мнению, сегодня исключен такой разворот событий или мы по-прежнему сидим на пороховой бочке?

Domnul Dorin Drăguțanu:

Situația din sectorul bancar după retragerea licențelor Băncii de Economii, Băncii Sociale și „Unibank” semnificativ s-a îmbunătățit și riscurile semnificativ s-au diminuat. Riscurile bancare întotdeauna există, cum am spus, în 40 de miliarde de lei – credite, 8 miliarde – capitalul băncilor, din credite – circa 10 la sută sînt credite neperformante.

Banca Națională depune eforturile prin... și situația e diferită de cum a fost la sfârșitul lui 2013, riscurile sînt de altă natură. Banca Națională ia măsurile care le are în... măsurile sînt elaborate în funcție de circumstanțe, în funcție de situația care este. Deci s-a vorbit și în presă, s-a vorbit despre faptul că noi sîntem în supravegherea specială la 3 cele mai mari bănci din Republica Moldova. Este, iarăși, un mesaj pentru management și pentru acționarii acestor bănci că noi ne uităm mult mai atent la activitatea lor, că noi avem acces mai rapid la informații, informație mai detaliată decît noi, de obicei, o cerem.

Dumneavoastră știți că la aceste 3 bănci mari noi am ordonat să fie efectuată o evaluare a situației independentă, lucru care se derulează, o să fie încă. Și nu înseamnă că noi nu știm ce-i acolo, dar în permanență, întotdeauna e util de a avea o viziune externă, cu o privire nouă asupra situației, poate de a identifica, poate, riscurile de altă natură sau poate de a cuantifica în altă parte riscurile.

Banca Națională a implementat o nouă unitate cu privire la monitorizarea permanentă a structurii acționarilor băncii. Da, unitatea asta este în formare, dar noi luăm pași pentru aceasta. Noi implementăm un registru, un sistem informatic, un registru specializat, pe care-l numim „registru de credite” riscului de credit, ca să avem informația mult mai detaliată cu privire la situație. Dar problemele, desigur, există și cea mai mare problemă pe care noi o avem în continuare este, desigur, întrebări semnificative cu privire la transparența acționarilor, pentru că de acolo vin toate riscurile. Dacă nu știi cine stă în spatele acționarilor, nu știi niciodată ce idee poate să-i treacă acționarului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Golovatiuc,

Dacă aveți precizare sau a doua întrebare?

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Уточнение. К сожалению, произошло, ну, самое страшное. Я всегда утверждал, что банковская информация, она самая точная. Но то, что произошло, оно сломало нашу веру. Вы сейчас говорите: картинка другая, цифры другие. Но ведь полтора года назад какая была красивая картинка. У нас в сентябре месяце, посмотрите вашу информацию – коэффициент ликвидности в ВЕМ-е был 70%, куда выше? А оказалось там дыра.

И сейчас вы говорите: да нет, вот ВЕМ-а нету, Banca Socială и „Unibank”-а нету, картинка красивая, а мы не знаем – верить уже этим цифрам или нет. Вы говорите: у нас есть доскональная информация о рисках. Извините, а когда было создано birou de credit, бюро кредитных историй, когда ежесекундная информация о всех изменениях судебных счетов поступает в базу данных? Так она когда была, еще в '11-м году?

Domnul Dorin Drăguțanu:

Nu, scopul este diferit.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Clar.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Situația în sistemul bancar poate să se schimbe la fel ca și timpul la Polul Nord. Da, adică... Și ideea este, eu am spus, noi sîntem... urmărim situația, dar pentru a avea și pentru a arăta și altora că noi obținem informație sau poza, situația la cele mai mari bănci, obiectivă și independentă este acea evaluare pe care noi am comandat-o și ea este pe cale de finalizare.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnule Golovatiuc,

Aveți a doua întrebare?

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Очень короткий, почти риторический. С высоты сегодняшнего дня, как вы считаете, можно ли было предотвратить ситуацию или она была неизбежна? Я имею в виду не только сентябрь, октябрь '14-го года или даже январь '14-го года, наиболее отдаленную перспективу, то есть более далекое прошлое – '12-й, '13-й год. Как мне помнится, в начале '13-го года вы неоднократно заявляли, что для исправления ситуации в ВЕМ-е (и сегодня тоже вспоминали эту цифру) необходимо около 500–700 миллионов леев.

Сейчас же общественные потери лишь по ВЕМ-у превысили 9 миллиардов леев. Почему же это произошло? Ведь сценарий был точно, как вы хотели. Вы говорили: „unica ieșire из ситуации для оздоровления банка необходима приватизация банка, продажа стратегическому инвестору. Все, как по заказу, было сделано в августе '13-го года. Почему же такое произошло? И тут же, и тут же ... понадобятся ли еще деньги дальше? Ведь сегодня, насколько я знаю, минус, то есть негативный актив, чистые активы по ВЕМ-у только 12 или даже 12,2 миллиарда леев. Понадобятся ли еще государственные деньги?

Спасибо.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Pentru acestea – pentru că eu înțeleg că întrebarea e despre Banca Socială, ВЕМ și „Unibank” – alți bani noi nu... de la buget noi nu așteptăm acolo. Noi am spus că... (*Voce nedeslușită din sală.*)

Nu, nu trebuie... Poftim? (*Voce nedeslușită din sală.*)(*Rumoare în sală.*)

Nu, nu, Banca Națională nu va acorda niciun leu la aceste bănci. Asta înseamnă că de la buget alte sume nu trebuie să apară. Corect.

În ceea ce privește situația, domnule deputat, dumneavoastră știți că situația în sistemul bancar este schimbătoare, ea poate să se îmbunătățească, să se deterioreze, să se îmbunătățească din nou. Dacă, desigur... e ușor de spus: ce-aș

face eu acum? Ce-ați face dumneavoastră astăzi știind... nu, ce-ați face dumneavoastră astăzi, știind ce-ar fi în '98 sau în 2001? E ușor de a spune.

Noi operăm cu situația la zi, când tensiunile, informația sînt de un anumit fel, circumstanțele, mediul sînt de un anumit fel. După asta, cum se spune, multe lucruri pot fi analizate, cum ar fi și ce ar fi. Ideal, eu am spus, chiar și în circumstanțele actuale, așa cum s-a discutat, cel puțin administrarea specială sub garanția de stat putea să fie introdusă în ianuarie 2014. Și atunci deja... deci cam eu acolo pot să mă opresc. Înapoi deja ce ar fi fost, cum ar fi fost, deja aceasta e o chestie dificil de spus.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare și ultimele întrebări, domnul Reidman.

Vă rog frumos.

Domnul Oleg Reidman:

Mersi.

Господин Дрэгуцану, всякая, так сказать, дорога начинается с первого шага, и всякое крупное воровство начинается с мелкого правонарушения. Аппетит приходит, как говорится, во время еды, rofta vine mîncînd, так говорят, по-моему.

Можете вы сказать, сколько кредитов, ставших некачественными в относительно короткое время после выдачи, и на какую сумму выдал БЕМ, может быть, еще Банка Сочилэ тоже для перекредитования экономических агентов клиентов других банков? В какой категории эти клиенты и их кредиты в других банках пребывали до того как они были перекредитованы?

Эта схема, по которой воровались прибыль и капитал Банка де Экономий за откаты.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Noi am vorbit despre lucrul acesta încă în 2013, dacă nu mă înșel. De exemplu, renumita afacere „Moldcarton”, de exemplu, da, cumpărată de la „Moldincon”, mi se pare, cu 900 de... 98 de milioane și transformat în 200 de milioane, ceva de genul acesta.

Operațiunile acestea au avut loc, dar ele nu intră ca principala categorie de credite în 2013, 2014, adică între ele au fost mișcări foarte mari de credite, între ele, dar de la alte bănci...

Domnul Andrian Candu:

Da. Domnule Reidman,

Vă rog frumos, precizare.

Domnul Oleg Reidman:

O precizare. Дело в том, что ну прямо так надо сказать, воры рассчитывали на то, что Банка де Экономий большой и сильный, его доля

неперформантных кредитов всего 7,2, в то время как по системе было почти 15 и они думали, что они там упрячутся.

И когда в '12 году мы сигнализировали о том, что капитал банка начинает катастрофически падать на 300 миллионов, потом на 600 миллионов именно из-за этого, обнаружили ли вы тогда эту схему в банке и препятствовали ли вы развитию этой схемы, потому что, в конце концов, она вылилась в 1,3 миллиарда, украденных из прибыли и капитала Банка де Экономий.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Noi, în momentul cînd identificăm, în cadrul controalelor noastre, că au fost acordate niște credite care au un grad de risc sau pentru activitatea economică neînțeleasă, noi, primul lucru ce facem, cerem crearea provizionului. Aceasta-i prima și cea mai evidentă sancțiune pentru bancă, deci noi solicităm ca banca să creeze provizioane, ceea ce arată că capitalul acestei bănci se duce în jos și creează discuții foarte mari împotriva băncii.

Și noi la toate creditele de genul acesta am solicitat și banca a creat provizion sută la sută. Și aceasta trebuia să descurajeze mai departe acordarea de astfel de credite.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare.

Domnule Reidman, poftiți.

Domnul Oleg Reidman:

Как вы считаете, какое значение в улучшении положении в БЕМ имело нефункциональность совета банка, продолжавшаяся почти 9 месяцев? Были ли в этот период предприняты со стороны Национального банка какие-либо особые меры надзора, потому что там единоличное командование было в этот момент?

Domnul Dorin Drăguțanu:

O, aceasta a fost în două mii...

Domnul Oleg Reidman:

În 2012.

Domnul Dorin Drăguțanu:

...2012.

Domnul Oleg Reidman:

Da.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Subiectul acesta noi l-am discutat în cadrul...

Domnul Oleg Reidman:

Comisiei.

Domnul Dorin Drăguțanu:

... Comisiei condusă de dumneavoastră.

Domnul Oleg Reidman:

Noi am discutat, dar alți deputați cum? Ei trebuie să știe.

Domnul Andrian Candu:

Reiterați, vă rugăm frumos.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Este scris în raport. Ideea care este? (*Rumoare în sală.*) Nu, situația a fost discutată pe larg în raport și noi am discutat de ce consiliul de administrație a fost fără membri, de ce președintele băncii era în funcție ș.a.m.d. Lucrul acesta noi am discutat. Dar situația pînă în două mii... la 2012, în comparație cu ce avem noi acum este puțin diferită.

Domnul Andrian Candu:

O precizare, vă rog frumos.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Noi am avut consiliu funcțional la Banca de Economii, care a luat decizii care acum sînt anchetate de organe.

Domnul Oleg Reidman:

Именно поэтому я говорю, что всякая дорога начинается с первого шага. Это было сделано специально, для того чтобы менеджмент послушной бюрократии принимал те решения, которые бюрократии были нужны для того, чтобы из банка денежку украсть.

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Aici a fost... se încheie și ședința de... sesiunea de întrebări/răspunsuri la acest capitol.

Vă mulțumim frumos, domnule Guvernator.

În continuare mai avem un raportor, domnul Mihai Balan, directorul Serviciului de Informații și Securitate.

Vă rugăm frumos, vă invităm la tribuna principală.

Domnul Mihai Balan – *director al Serviciului de Informații și Securitate:*

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Onorată asistență,

Eu înțeleg că, într-adevăr, sînt ultimul raportor și sînteți obosiți, dar problema care este discutată, într-adevăr, este o problemă foarte importantă, despre care e necesar să spun și eu unele momente care țin de acest flagel în sistemul financiar-bancar.

Serviciul a întreprins și întreprinde acțiuni consistente de depistare și prevenire a riscurilor și pericolelor interne și externe în adresa securității economice a țării.

În mod primar ne-am axat pe informarea anticipativă a autorităților cu putere de decizie și dreptul de intervenire, inclusiv juridico-penală, atît pînă la, cît și după producerea efectelor nefaste din acest sector supus astăzi audierilor.

În acest context, stimați deputați, nu doresc să fac vreo retrospectivă asupra evenimentelor ce s-au produs în domeniul bancar supus astăzi audierilor.

Riscurile și pericolele de securitate și impactul acestora asupra sectorului financiar-bancar au fost expuse de către Serviciu în cadrul diverselor ședințe în plenul Parlamentului Republicii Moldova, anterior – în cadrul comisiilor parlamentare permanente, de securitate națională, apărare și ordine publică, precum și cea de economie, buget și finanțe, la Președintele Republicii Moldova și în cadrul Consiliului Suprem de Securitate, precum și la Guvernul țării și în instituțiile subordonate, autoritățile financiare, implicit Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare a Republicii Moldova.

Mai mult ca atît, țin să accentuez că informările Serviciului au fost aduse la cunoștința comisiilor parlamentare de anchetă pentru elucidarea situației de pe piața financiară și valutară a Republicii Moldova, atît cea condusă de domnul Reidman, cît și cea prezidată de domnul Răducan, care au menționat că Serviciul și-a făcut meseria.

În permanență am sesizat și informat la subiect organele de anchetă, precum și alte autorități, nu doar cu anunțarea și caracterizarea riscurilor de securitate, dar cu solicitarea expresă de a întreprinde acțiuni de contracarare a fenomenelor negative din sistemul bancar, inclusiv de recuperare a resurselor financiare.

În baza multiplelor sesizări ale SIS pe subiecte de abuz pe piața financiară, organele de urmărire penală au reacționat, implicit CNA și Procuratura Generală au inițiat dosare penale și desfășoară investigații speciale și de urmărire penală. În aceste investigații, Serviciul acordă suport informațional de investigație.

Expres, pe durata anului curent și după enunțarea raportului comisiei parlamentare de anchetă pentru elucidarea situației de pe piața financiară și valutară a Republicii Moldova, Serviciul și-a continuat exercitarea atribuțiilor funcționale de depistare și prevenire a riscurilor și pericolelor în adresa sistemului bancar.

Pe durata anului curent, Serviciul a realizat la acest capitol 80 de informări, dintre care 41 de materiale au ținut expres de sectorul bancar. Acestea au servit ca bază pentru continuarea investigațiilor penale aflate pe rol, precum și la intentarea

de alte 7 dosare penale pe spețe financiar-economice cu elemente de spălare a banilor. În adresa Președinției au fost expediate 6, în adresa Guvernului – 9, în adresa Parlamentului – 9, Procuraturii – 5 etc., altor instituții.

În calitate de exemplu al intervențiilor curente ale Serviciului menționez instituirea de către Banca Națională a Moldovei a procedurii de supraveghere specială a altor bănci, cum ar fi „Moldova Agroindbank”, „VictoriaBank” și „Moldindconbank”. Aceasta a fost în mai–iunie 2015.

În permanență, Serviciul a acordat asistență informativă în cadrul investigațiilor penale cu substrat financiar-bancar, derulate de organele de drept și justiție. Prin informările aduse organelor de urmărire penală s-a solicitat întreprinderea măsurilor necesare.

Anchetele penale în derulare, precum și caracterul secret și operativ al investigațiilor Serviciului nu-mi permite de a opera cu nume, beneficiari, scheme, etc., pentru a nu prejudicia și influența rezultatele cercetării penale.

Înțeleg așteptările societății și ale clasei politice față de SIS și recunoaștem că am putea să fim mai eficienți. Dar la etapa actuală, conform prevederilor legale, Serviciul este instituția care doar asigură cu informație autoritățile decizionale și abilitate cu intervenirea în sensul de a nu admite faptul ca pericolele să se transforme în consecințe și să nu substituie activitatea altor organe statale.

Sînt convins că dacă s-ar reacționa prompt la informațiile Serviciului, am avea un cadru de securitate mai puțin vulnerabil și ar fi fost evitate inclusiv procesele negative din domeniul financiar-bancar.

Stimați deputați,

Nu vreau să dau aprecieri sau să acuz persoane din sistemul financiar-bancar, conducerea statului sau din clasa politică a Republicii Moldova de situația din sistemul financiar-bancar, nu ține de competența Serviciului, aceasta, cu siguranță, o vor face și trebuie s-o facă organele de urmărire penală și justiție.

Doar una pot spune, ofițerii Serviciului de Informații și Securitate au activat conform atribuțiilor și în limita competențelor sale, permanent au informat despre acțiunile orientate la paralizarea sistemului financiar-bancar. Aici vreau să vă informez, stimați deputați, ca să fie clar pentru toți, în cadrul Serviciului a fost format Centrul de Analiză Integrată, care, practic, lucrează 24 din 24. În cadrul acestui Centru se concentrează informația atât din surse închise, cât și din surse deschise, care, ulterior, zilnic între orele 10.00 și 11.00 sînt puse pe masa beneficiarilor: Președintele Republicii Moldova, Prim-ministrul și Președintele Parlamentului. Plus la aceasta, Centrul de Analiză Integrată prezintă materiale tematice care țin de pericolele referitor la securitatea statului.

Pe parcursul anilor 2014 – 2015 în rapoartele prezentate la Parlament, Guvern, Consiliul Suprem de Securitate a menționat că, prin Legea nr.59 din 29 martie 2012 privind activitatea specială de investigații, SIS a fost exclus din lista organelor de forță privind controlul transiterii banilor sau a altor valori materiale estorcate. Asta a fost Legea nr.59 din 29 martie 2012 care a intrat în vigoare la 8 decembrie 2012. Acest drept îl au doar subdiviziunile specializate ale Ministerului Afacerilor Interne și ale CNA – articolul 18, punctul 4 al legii sus-vizate. SIS-ul nu este inclus în această listă. În rest, monitorizarea sau controlul

tranzacțiilor financiare și accesul la informația financiară se face doar în cazul unui dosar penal, care este prevăzut în articolul 18, punctul 3.

După cum cunoașteți, Serviciul, din fericire, nu are urmărire penală. Și de 2 ani de zile cerem susținerea Parlamentului pentru aprobarea unui pachet de legi care ar permite să efectuăm investigații și să asigurăm securitatea națională, inclusiv cea financiar-bancară în afara urmăririi penale. Cu părere de rău, stimați deputați, considerați că așa e mai bine cum este.

Mai mult ca atât, unii deputați ne-au reproșat că Serviciul și așa are prea multe atribuții, iar acordarea mandatului de securitate va crea premise pentru investigarea de demnitari de rang înalt. Dar vreau să vă asigur că Serviciul în cadrul investigațiilor ține cont doar de riscuri și pericole, iar în fața legii toți sînt egali, indiferent de statutul social.

Experții europeni au exprimat nedumerire de faptul că în condițiile șirului de pericol în adresa Republicii Moldova: separatismul transnistrean, criminalitatea organizată, corupția extinsă, insecuritatea energetică, fraudarea mijloacelor publice, Serviciul de Informații și Securitate nu deține instrumente legale pentru intervenire.

Sectorul bancar este doar un exemplu ce pronunță ca lacună legislativă atribuirea în sarcina altor organe garantarea eficienței măsurilor SIS. Situația actuală impune ca Serviciului să-i fie delegate pîrghii eficiente de intervenire prin modificarea cadrului legal și o susținere din partea politicului, care să-i permită să dețină nu doar pîrghii de depistare și prevenire, dar și de contracarare a pericolului în adresa securității naționale.

Totuși, indiferent de faptul că Legislativul se grăbește încet să susțină eforturile SIS-lui în contextul reformării instituției, prin adoptarea acestor acte legislative care ar face ca SIS-ul să fie o structură puternică, corpul de ofițeri al Serviciului de Informații și Securitate își face cu cinste datoria pentru asigurarea securității cetățeanului și a țării.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

E 19.52, începem sesiunea de întrebări-răspunsuri.

Domnule Dîrda,

Vă rog frumos, primele întrebări.

Domnul Iurie Dîrda:

Mulțumesc de întrebare.

Domnule director Balan,

Din raportul domnului Chetraru reiese că banii în sumă de 13,5 – 13,7 miliarde lei au fost furați mai din timp. În cadrul investigațiilor s-au depistat numai tranzacții pe hîrtie, adică legalizarea actelor bancare. Întrebarea: cei care au furat banii și cei care au legalizat tranzacțiile bancare sînt aceleași persoane?

Domnul Mihai Balan:

Aceasta se încadrează în lucrul operativ, eu nu pot să numesc nume. Dar vreau să vă spun că pe parcursul anului 2012 – 2013 și 2014 despre delapidări și primii pași care au dus la criza aceasta financiar-bancară au fost informați, practic, și Președintele Republicii Moldova, și Guvernul. Problemele în cauză au fost examinate și în cadrul Consiliului Suprem de Securitate, cu părere de rău avem ce avem.

Domnul Andrian Candu:

Da, domnule Dîrda,
Precizare sau a doua întrebare?

Domnul Iurie Dîrda:

Precizare.
Mulțumim.
Dar sînt aceleași persoane sau nu?

Domnul Mihai Balan:

Eu v-am spus că Serviciul de Informații și Securitate efectuează lucrul operativ. În cadrul lucrului operativ eu nu pot să spun sînt acelea sau altele, sau să numesc nume.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.
Aveți a doua întrebare,
Domnule Dîrda?
Poftiți.

Domnul Iurie Dîrda:

A doua întrebare. Cum credeți cît timp va mai trece și această sumă va fi întoarsă din miliardul furat?

Domnul Mihai Balan:

Această întrebare ați adresat-o și a răspuns Procurorul General la această problemă. Sînt dosare penale în baza informației care le-a prezentat-o și Serviciul de Informații și Securitate. Atît Procuratura, cît și CNA au intentat noi dosare penale și desigur că atîta timp cît va dura ancheta, atîta timp vor fi problemele date pe care le menționați dumneavoastră.

Domnul Iurie Dîrda:

Vă mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.
Dacă mai aveți alte ... precizare?

Vă mulțumim.
Domnule Roșca,
Vă rog frumos, întrebările.
Domnul Roșca Victor,
Vă rog frumos.
Tehnicienii.
Vă mulțumesc.

Domnul Victor Roșca:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.
Domnule director Balan,
Domnule Procuror General Gurin,
Domnule general Chetraru,

Am audiat azi consecințele unui fenomen care a făcut posibile mai multe fraude în sistemul financiar-bancar în trecut, dar posibil că și pe viitor. Din cele expuse de dumneavoastră, dar și de vorbitorii anteriori rezultă că fraudele în sistemul financiar-bancar au fost posibile, fiindcă mai multe instituții din stat au fost implicate printr-o organizare și coordonare de anvergură.

Dumneavoastră, în virtutea funcțiilor deținute, sînteți unii dintre cei mai informați oficiali din Republica Moldova, ați depus jurămîntul de credință și serviciu în interesul poporului.

Vă rog să spuneți poporului, sînt toate instituțiile de administrare și supraveghere etc. a treburilor în statul nostru capturate? Cu alte cuvinte, este statul Republica Moldova captiv?

Domnul Mihai Balan:

Această întrebare dumneavoastră mi-ați adresat-o mie sau Procurorului General?

Domnul Andrian Candu:

Și dumneavoastră la fel.

Domnul Mihai Balan:

Eu pot să spun una că Serviciul de Informații și Securitate, în contextul problemelor care apar în societate și, în primul rînd, pericolele și riscurile asupra securității statului, are menirea și atribuția de a informa beneficiarii de informații. Noi nu sîntem factorii de decizie ca să primim decizie, noi transmitem informația beneficiarilor. Beneficiarii la noi sînt Președintele Republicii Moldova, Prim-ministrul și Președintele Parlamentului.

Cît privește e capturat statul sau nu-i capturat, eu nu pot să vă răspund la această întrebare, deoarece problemele care sînt la ziua de azi sau pericolele care sînt în securitatea statului nu-mi pot da mie dreptul ca eu să confirm aceasta, e capturat sau nu-i capturat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Gurin, vă rog frumos, și domnul Chetragaru, dacă aveți răspuns la această întrebare sau comentarii? (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Gurin,

Vă rog frumos.

Domnul Corneliu Gurin:

Domnule deputat,

Parlamentul este o instituție a statului, dumneavoastră sînteți deputat în Parlament, vă simțiți capturat? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Noi vom investiga respectivele aspecte, dacă au fost tentative de capturare a statului sau prin aceste fraude s-a dorit a obține niște potențe sau niște puteri foarte mari pentru a putea gestiona toate lucrurile în stat de către cei care au fost implicați în fraude. Dar la această etapă, evident, că nu putem vorbi despre un stat capturat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Chetragaru.

Domnul Viorel Chetragaru:

Directorul Centrului este independent și liber în decizii. Parlamentul este puterea supremă în acest stat. Dacă domnii deputați se consideră capturați, trebuie să plece de aici.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Roșca,

Aveți a doua întrebare? (*Rumoare în sală.*)

Domnul Victor Roșca:

Nu, mulțumesc.

Eu am primit răspuns la întrebări.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim. (*Voce nedeslușită din sală.*)

În continuare, domnul Mitriuc.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule director.

Domnul Mihai Balan:

Da.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Из этого всего я понимаю только, как вы отвечаете, что на этот вопрос я не имею права отвечать, этот вопрос под грифом „секретно”. Вы правы. И на комиссиях мы с вами обсуждали это, когда вы говорили: я предупреждал, еще раньше, что воровство происходит. Но хотелось бы просто знать, кроме предупреждения вы от тех, кому это говорили, – получали от них ответ какой-то, и кому именно вы отсылали?

Domnul Mihai Balan:

Domnule deputat,

Problemele în contextul informării beneficiarilor de informație referitor la pericolele respective, evident că au fost cazuri cînd repetam informația, ceream anumite măsuri... și insistam. Dacă să luăm pe linia Procuraturii, evident că, pentru ca să deschizi un dosar penal necesită o muncă operativă foarte încordată. Se cereau materialele suplimentare la care desigur că ofițerii Serviciului de Informații și Securitate lucrau și, ulterior, cum v-am spus, numai pe parcursul anului acesta, au fost deschise 7 dosare în baza informațiilor care au fost prezentate de către Serviciu.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Mitriuc,

Vă rog frumos, dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

O precizare.

Domnul Andrian Candu:

Precizare, vă rog frumos.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Președintele țării știe?

Domnul Mihai Balan:

Desigur că Președintele țării știe și în baza...

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Prim-ministrul știe? (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Mihai Balan:

Dați-mi voie să vă spun.

Și Președintele țării știe, și Prim-ministrul știe, și deputații, dumneavoastră știți. Ce, este prima dată cînd se discută problema dată? Toți știți.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Vă rog frumos, a doua întrebare.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Precizare, vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Precizarea a fost, a doua întrebare.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Aveți dreptate dumneavoastră. Noi tot am știut și de nenumărate ori noi spuneam că cineva fură, asta o fost.

Încă o întrebare.

Domnul Mihai Balan:

Da.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Ce puteți să ne spuneți despre generalul Vrabie, mai lucrează domnul în sistemul dumneavoastră?

Domnul Mihai Balan:

Domnul general Vrabie a rămas în organele securității statului, este acum la dispoziție. A fost eliberat din funcție și este la dispoziție.

(Voce nedeslușită din sală.)

El acum-a-i în vacanță, când se întoarce din vacanță, conform legislației în vigoare... *(Voce nedeslușită din sală.)*

Domnule președinte... conform legislației.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

O ultimă precizare, domnule Mitriuc, vă rog frumos. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Am o întrebare, de-acum a doua.

Domnul Andrian Candu:

Asta-i a doua întrebare, aveți o precizare, haideți să respectăm și restul colegilor care așteaptă.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Deci nu de mult timp la dumneavoastră au fost numiți 3 adjuncți, da?

Domnul Mihai Balan:

Da.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Pe care criterii dumneavoastră... dumneavoastră, deci, i-ați propus pe dînșii sau partidul care v-a propus pe dumneavoastră la funcția asta?

Domnul Mihai Balan:

În primul rînd, nu este raportul... într-adevăr, nu este raportul Serviciului de Informații și Securitate privind activitatea pe parcursul anului 2015 care sper că la începutul anului va fi prezentat Parlamentului pentru că..., dar pot să vă răspund. În primul rînd și în primul rînd, desigur că au fost selectați pe criterii profesionale, fiecare a fost selectat pe criterii profesionale.

Și dacă, cum dumneavoastră spuneți că undeva, cîndva, cineva a avut tangență cu political, din momentul în care a pășit pragul Serviciului de Informații și Securitate, s-a terminat cu political. El este numit în funcția de vicedirector și el activează conform legislației în vigoare.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Reșetnicov,

Vă rog frumos, întrebările.

Domnul Artur Reșetnicov:

Mulțumesc.

Domnule director,

Ca și anterior, dumneavoastră ați informat plenul Parlamentului că periodic sau după necesitate ați informat și conducerea țării, prin note informative, prin diferite subiecte care au fost abordate, inclusiv în baza informațiilor prezentate de Serviciu la Consiliul Suprem de Securitate. Și pe unele informații au fost luate anumite măsuri, au fost expuse anumite sarcini organelor competente. Ați spus că și, probabil că și, dosare penale au fost intentate.

Dar, totuși, și în situația în care ședința este deschisă, n-ați avut posibilitate să prezentați, probabil că, conținutul acestor informații și se creează așa impresia că raportul dumneavoastră, chiar comparativ cu raportul colegilor de la CNA, Procuratura Generală, este sau a fost, cel puțin, steril.

De aceea și este o situație că din 2009 Serviciul de Informații și Securitate niciodată n-a prezentat în plenul Parlamentului raportul anual, așa cum prevede legea, obligatoriu. Și probabil, și aici este lipsa informației din partea deputaților. În această situație, nu vă gândiți dumneavoastră să faceți așa o... deoarece este o problemă de importanță pentru opinia publică, un fel de lustrație a acestor informații și să le scoateți de sub parafa de acces restricționat și toate notele informative care țin la subiectul respectiv: BEM-ul, furtul miliardului, să fie publicate.

Domnul Mihai Balan:

Vă mulțumesc.

În primul rând, referitor la raportul meu ca să mă înțelegeți că raportul care l-am avut la începutul ședinței... la orele 12, aveam un raport. Pe parcursul cât colegii au luat cuvântul, eu am schimbat raportul și raportul pe care acum l-am prezentat, l-am schimbat totalmente. Și mă bucur foarte mult că în raportul colegilor foarte multă informație a fost folosită din informațiile care au fost prezentate de către Serviciul de Informații și Securitate.

Cât ține de materialele care sînt prezentate... (*rumoare în sală*) conducerii Președintelui, Președintelui Republicii Moldova, evident că informația dată a fost selectată și atît în 2013, 2014, cît și în 2015 au avut loc ședințele Consiliului Suprem de Securitate unde au fost examinate problemele care țin de delapidările în sistemul financiar-bancar.

Referitor la lustrația materială, informațiile pe care ar trebui să le prezentăm, eu consider că aici trebuie de modificat legislația, că este legislația care, practic, interzice asemenea lucru, cu atît mai mult că toate informațiile sînt cu grif „secret” și necesită examinarea de către comisia specială privind scoaterea acestui grif. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Da.

Domnul Andrian Candu:

Da, a doua întrebare, vă rugăm frumos, domnul Reșetnicov.

Domnul Artur Reșetnicov:

Domnule director,

Înseamnă că nu în zadar ați stat lîngă colegi și ați tras nu numai cu auzul, dar și cu ochiul asupra rapoartelor și ați corectat raportul dumneavoastră? (*Rîde.*)

Acum ceea ce ține de... corect, profesionist ați lucrat. Acum ceea ce ține de lustrație sau desecretizarea acestor informații. Există experiența mai multor state în situația în care informațiile sau rapoartele sînt cu griful sau parafa „secret”, se scoate ceea ce ține... informații secrete sau date cu caracter personal și se publică, pentru că este de interes al opiniei publice, interes sporit și dumneavoastră aveți în competență să desecretizați și să demonstrați informațiile și eficiența serviciului.

Acum a doua întrebare. V-ați referit foarte puțin privitor la acoperirea operativă care este efectuată de către Serviciul de Informații și Securitate a sistemului financiar-bancar și, în special, a Băncii Naționale.

Sigur că caracterul deschis al acestei ședințe face să formulez la general această întrebare și răspunsul, probabil că, va fi tot general. Dar totuși este o componentă foarte importantă, în special acoperirea operativă a domeniului bancar și a Băncii Naționale, în această privință și n-ar fi bine să spuneți ce nu vă ajunge conform competențelor legislative, dar există persoane, există ofițeri, există instituția ofițerilor sub acoperire.

Care-i rolul și aportul Serviciului în acest domeniu?

Domnul Mihai Balan:

Da, aveți perfectă dreptate. N-aș vrea să mă refer la acoperirea operativă, deoarece, într-adevăr, este un lucru sensibil, dar m-aș referi la alte probleme care ar

putea să le discut acum și să le abordez, pe care le-am abordat chiar din primele zile ale numirii mele în funcție, în decembrie 2012, privind detașarea ofițerilor Serviciului de Informații și Securitate în instituțiile statului.

Este punct concret în lege. S-a prezentat scrisoare concretă, chiar în decembrie 2012, Prim-ministrului, cu propunere concretă de a detașa ofițerii în cadrul structurilor care-s. Și ... Banca Națională, și Ministerul Economiei, și Moldovagaz, și Serviciul Fiscal de Stat și Vamă ș.a.m.d.

Practic, am fost blocat. Chiar din primele momente am fost blocat. Ulterior, am continuat această insistență și, practic, activînd cu 4 prim-miniștri, practic, nici unul nu m-a susținut în detașarea ofițerilor, inclusiv la Banca Națională.

Domnul Guvernator este aici. Da?

Domnul Guvernator, participînd la ședințele Comitetului Securitate Financiară, deseori abordez unele probleme și propuneam: domnule Guvernator, da, există probleme. Domnul Prim-ministru Leancă menționa că, într-adevăr, Banca Națională trebuie să supravegheze, să atragă atenție. Și eu am spus: noi sîntem acei care putem să fim de ajutor și haideți să detașăm în cadrul Băncii Naționale dacă nu doi, măcar un ofițer.

Cu părere de rău, domnul Guvernator îmi spunea: domnule Balan, și așa ai prea mulți sub acoperire acolo, ce-ți mai trebuie detașați oficial?

Îmi pare foarte rău, pentru că eu sînt sigur că ofițerii detașați pot să aducă foarte mare folos în asigurarea securității. Și, în primul rînd, eu am avut cazuri cînd am discutat cu miniștrii privind detașarea în cadrul ministerelor și le spuneam: domnule ministru, ofițerul care este detașat în cadrul ministerului 99% o să vă ajute pe dumneavoastră, 1% o să fie pentru SIS. La care el îmi spunea că procentul acela pentru SIS e mai greu decît acele 99 care o să fie pentru un ministru.

Practic, această problemă nici pînă în ziua de azi nu-i soluționată. Evident că am insistat, scrisori repetate atît la Banca Națională, cît și la Departamentul Vamal.

Cu părere de rău, această problemă nu s-a soluționat. Eu sper că cu sprijinul comisiei parlamentare, domnule președinte Untila, o să ne susțineți și o să ne ajutați ca să soluționăm această problemă.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Serghei Sîrbu,

Vă rog frumos, întrebările.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule director,

Din statutul dumneavoastră, din informațiile operative pe care le dețineți și le-ați deținut, cum considerați, din 2009 încoace puteau și trebuiau reprezentanții statului în Consiliul de administrație al Băncii de Economii să cunoască, să prevină și să nu admită degenerarea situației și înrăutățirea indicatorilor Băncii de Economii, reieșind din atribuțiile lor?

Vă mulțumesc.

Domnul Mihai Balan:

Eu am menționat în raportul, care, după cum a spus domnul Reșetnicov, este cam steril, am menționat că nu intră în atribuțiile Serviciului ca eu să acuz sau să spun despre cineva care a procedat așa sau nu așa.

Este de datoria fiecăruia să cunoască obligațiunile și fiecare trebuie să-și facă meseria. A primit informația unde arată concret dacă e scris acolo că domnul Tomailî de la „Tomailî Argo” are credite neperformante 2 milioane, 5 milioane, 10 milioane, sute de milioane și noi dăm informația respectivă, persoana care a primit informația respectivă trebuie să se ocupe de acest caz sau nu?

Dar așa a luat și a pus în masă și s-a terminat cu „Tomailî Argo”, care, ulterior, printre altele, cunoașteți toți, înțeleg, această companie, care, practic, luând credite neperformante de la Banca de Economii dumnealui a creat probleme și pentru ofițerii Serviciului de Informații și Securitate, care și-a asumat obligațiunea și a semnat contract pentru construcția unei case de locuit și pînă în ziua de azi ofițerii stau pe drumuri și umblă prin judecăți ca să întoarcă banii respectivi.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

A doua întrebare sau precizare, domnul Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Da, cu siguranță, nimeni nu a rugat să învinuiți pe cineva, doar, într-adevăr, fiecare trebuie să-și cunoască obligațiunile de serviciu și să răspundă.

Și a doua întrebare. Cum considerați, dumneavoastră deja ați menționat, dar totuși, cum considerați Serviciul de Informații evident are nevoie de o amendare a legislației și de ce competențe suplimentare dumneavoastră aveți nevoie ca totuși să puteți și dumneavoastră să preveniți astfel de situații periculoase nu numai în sistemul bancar, dar, în general, în legătură cu securitatea statului?

Și ce nu vă ajunge, într-adevăr, pentru a avea pîrghii eficiente pentru a ajuta celelalte organe ale statului?

Vă mulțumesc.

Domnul Mihai Balan:

Mulțumesc.

Stimate domnule deputat,

Serviciul de Informații și Securitate a prezentat aici, în Parlament, Strategia reformării Serviciului de Informații și Securitate, care a fost aprobat inclusiv Planul de acțiuni pentru implementarea acestei strategii.

Urmează de întreprins acțiuni, într-adevăr. Noi am prezentat în Parlament 3 legi care țin de reformarea Serviciului de Informații și Securitate. Noi rămînem în urmă de ceea ce se întîmplă în lume. Noi activăm, se primesc alte legi în Parlament, dar noi activăm prin... am primit Legea nr.59 din 29 martie 2012 privind activitatea specială de investigații care, practic, ne-au perturbat întreaga

activitate, dar legile care țin de Serviciul de Informații și Securitate care-s din urmă, dar Legea cu privire la ofițerii de informații și securitate, care iar are 15, 20 de ani. Iată noi am propus acest pachet de legi care să fie în concordanță cu situația care este creată în societate.

... de asemenea am mari speranțe și sînt sigur că Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, domnul președinte, o să ne susțineți și o s-o scoatem la capăt și la acest sector.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Boțan.

Vă rugăm frumos.

Domnul Roman Boțan:

Businessmanul Shor a devenit în scurt timp după producerea așa-numitului jaf al secolului din sistemul bancar și politician, iar acum este primar în unul din cele mai importante orașe ale Republicii Moldova.

Deja este clar care a fost, de fapt, scopul, lustruirea imaginii, care îi reușește. În Orhei sînt efectuate lucrări de reparație gratuite, drumuri, iluminare stradală, se prestează servicii către cetățeni pe care multe primării nu și le pot permite.

Ați investigat sau aveți informație dumneavoastră dacă sumele de bani necesare pentru toate acestea au proveniență legală sau proveniență legată de fraudă din sistemul bancar sau provin din bugetul orășenesc?

Există oare pericolul că acești bani ulterior să fie recuperați de pe seama orheienilor? (*Rumoare în sală.*)

Domnul Mihai Balan:

Referitor... (*Rumoare în sală.*)

Da, referitor la Shor deja s-a vorbit, a vorbit și domnul Procuror General, și domnul director al CNA, toți au vorbit, practic, de Șhor, pentru că întrebări s-au dat mai multe.

S-a explicat concret ce este cu Shor, da, s-a explicat. Cît ține de ceea ce face el în Orhei, evident că sînt alte instituții care trebuie să aibă grijă de ceea cum construiește el drumul. Noi pe linia noastră efectuăm anumite măsuri contra... operative care, ulterior, vor fi prezentate în adresa Procuraturii Generale.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Boțan,

Dacă aveți precizări la acest subiect sau altă întrebare?

Domnul Roman Boțan:

Da, o precizare.

Se creează așa o situație stranie pentru întreaga lume, rîde de noi. Un primar care s-a autodenunțat că a dat mită unui înalt funcționar în sume de sute de

milioane de euro rămîne ordonator de resurse publice. Ce părere aveți despre acest subiect?

Domnul Mihai Balan:

Întrebarea nu e în adresa mea. (*Rîsete.*)

Întrebarea este în adresa... sînt organele de anchetă care v-au spus concret că el este sub învinuire și se lucrează.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Boțan,

Dacă aveți precizare. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Zagorodnii,

Nu dați astfel de sfaturi.

Vă rog frumos, domnul Boțan.

Domnul Roman Boțan:

E vorba... (*Rumoare în sală.*)

E vorba de o sumă foarte mare de bani care a fost dată mită și, respectiv, acum dosarul înțeleg că este pe dare și luare de mită, dar totuși care este proveniența acestor bani, fiindcă s-a spus că parțial aceștia provin din furtul sistemului bancar.

Ceilalți bani de unde provin și dacă s-a deschis vreun dosar pe acest caz?

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă rugăm frumos, domnul Gurin sau domnul Chetragaru să ne spună, că nu ține de SIS.

Domnul Mihai Balan:

Ancheta își va spune cuvîntul.

Domnul Andrian Candu:

Da. Dacă domnul Gurin sau domnul Chetragaru au de menționat ceva pe acest subiect?

Domnule Gurin,

Vă rog frumos.

Microfonul, tehnicienii.

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Corneliu Gurin:

Deci o să repet. O mare parte dintre banii respectivi provin din bănci. Și nu știu dacă este atît de important la moment să investigăm de unde a luat banii atunci cînd i-a dat.

În anumite perioade pe conturile respectivului cetățean figurau milioane de dolari, avea anumite resurse. În ce perioadă, când, cum, ce sume au fost acordate la această etapă pe dosarul respectiv al coruperii pasive și traficului de influență poate ne interesează mai mult.

Însă marea parte a banilor, încă o dată repet, au provenit din băncile fraudate, din cele 3 bănci, adică nu doar din BEM, dar din „Unibank” și Banca Socială, „Unibank” fiind o bancă pe care o gestiona încă anterior de a obține controlul asupra BEM.

Domnul Andrian Candu:

Și... numai puțin. Dacă domnul director CNA, domnul Chetragu, are ceva de menționat la acest subiect?

Domnul Viorel Chetragu:

Stimate domnule deputat,

Dumneavoastră aveți dreptate. Există riscul ca orheiienii să plătească pentru banii lui Shor atunci când vom avea confirmările că investițiile făcute vin din banii care... își au originea din sistemul financiar-bancar al Republicii Moldova.

Atunci când vor veni asemenea confirmări, fiindcă asemenea solicitări au fost făcute, solicitări pe canalele de cooperare care sînt disponibile pentru instituțiile de investigație financiară, atunci când asemenea confirmări vor veni, fiindcă solicitările au fost făcute... Dacă se va dovedi că acești bani investiți, inclusiv în Orhei, își au originea din aceste surse, pe ele vor fi aplicate sechestre, pe aceste bunuri.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

O precizare.

Domnul Boțan, ultima precizare.

Domnul Roman Boțan:

Precizare.

Vă mulțumesc pentru răspuns.

Și vreau ca instituțiile statului să-și facă foarte bine datoria, pentru ca orheiienii să nu aibă de suferit în urma acestor intervenții.

Și vreau să dau o precizare că s-ar face impresia că oricine care dă, și nu-i exclus că la moment la fel se dau sume colosale de bani mită, se autodenunță după aceasta și este liber. (*Rumoare în sală.*)

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare – domnul Deliu.

Vă rog frumos.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc, domnule Președinte, că m-a ajuns și pe mine rîndul.
Am conectat microfonul la începutul ședinței, l-am ținut pînă la ora 18 și l-am deconectat, deoarece se înferbîntase și așa și nu m-a mai ajuns rîndul.
Vă mulțumesc că măcar acum la ora 20 și 20 pot și eu să mă pronunț.
Domnule director,

Domnul Mihai Balan:

Da.

Domnul Tudor Deliu:

Deci în ședința din 7 mai 2015 domnul Chetragu, referindu-se la situația din sistemul financiar-bancar, a menționat, citez: „Noi deținem informații veridice că serviciile speciale din afara țării numai aceasta și așteptau să genereze criză socială pentru a schimba, dacă doriți, nu numai guvernele, dar și situația geopolitică din regiune în general.”

Constat că domnul Chetragu a avut perfectă dreptate. Au picat de atunci două guverne, în țară este o criză aproape totală. Dar în virtutea atribuțiilor de serviciu ale dumneavoastră, cum credeți cei care au demis Guvernul nu cumva au fost influențați de serviciile speciale din afara țării?

Deoarece atît Guvernul Gaburici, cît și Guvernul Streleț au avut îndrăzneala să se pronunțe pentru scoaterea din subordine partinică a instituțiilor de drept care activează selectiv, inclusiv în investigarea fraudei din sistemul bancar. Nu cumva aici se ascunde ceea ce noi nu cunoaștem? (*Rumoare în sală.*)

Vă rog.

Domnul Mihai Balan:

Aceasta este o întrebare cu mult mai serioasă și necesită o explicație mai detaliată, care consider că, referindu-mă la problema care se discută astăzi aici, nu este necesar de a explica.

Un singur cuvînt pot să vă spun. Desigur că serviciile speciale străine, atît din est, cît și din vest activează pe teritoriul Republicii Moldova. Luînd în considerare faptul că ședința este deschisă, nu pot să vă explic detalii concrete cine, cum lucrează.

Vă spun doar atît, Serviciul de Informații și Securitate monitorizează și, practic, întreprinde măsuri necesare pentru asigurarea securității naționale a Republicii Moldova.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Inclusiv pe deputații care colaborează.

Domnule Deliu,

Vă rog frumos, a doua întrebare sau precizare.

Domnul Tudor Deliu:

Nu am o a doua întrebare, doar o simplă precizare.

Domnule Balan,

Totuși, nu mi-ați răspuns. Cei care au demis Guvernul au fost influențați, cum credeți dumneavoastră, de aceste servicii speciale sau nu? (*Rumoare în sală.*)

Voce din sală:

Zi da.

Domnul Mihai Balan:

Trebuie în complex de văzut, de studiat problema dată, nu trebuie să ne referim numai la...

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc. (*Rîsete în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare – domnul Mihalache.

Vă rog frumos.

Dumnealui nu este.

În continuare – domnul Dodon.

Vă rog frumos.

Domnul Igor Dodon:

Eu vă mulțumesc, domnule Președinte.

În primul rînd, antevorbitorul care pleacă într-o parte...

Domnule Deliu,

„Ну вы замутили”. (*Rîsete în sală.*) Dar cînd șeful de partid fura miliarde la cine să gîndea? La Dumnezeu sau la cine sau îl influența serviciile secrete din est, din vest ș.a.m.d.?

Hai lăsați glumele acestea. Au fost demisi pentru corupție două guverne PLDM, cel puțin. Și aceasta îi constatat absolut de toată țara. Acum căutați cu... estul a influențat, vestul ș.a.m.d., ca în bancul cel care... avea să vă spun acum.

Domnule director.

Domnul Mihai Balan:

Da.

Domnul Igor Dodon:

Eu am înțeles că, de fapt, tot ce a spus Procurorul și șeful CNA e din informațiile dumneavoastră. Așa-i?

Domnul Mihai Balan:

Și informații de la Serviciul de Informații și Securitate.

Domnul Igor Dodon:

Bravo.

Eu nu o să vă întreb mai mult pe tema BEM-ului.

Jurnaliștii mă întreabă acolo, poate ne spuneți ceva despre, totuși, elicopterul din Afganistan, pentru că noi am solicitat și audieri speciale la subiectul acesta. 5 minute, 3 minute, dacă aveți ceva informații la acest subiect. *(Rumoare în sală.)* Pentru că restul totu-i clar, cine a furat, cum a furat, cine trebuie să șadă, ce știau instituțiile. Dacă aveți ceva informații la subiectul acesta, vă rog foarte mult.

Domnul Andrian Candu:

Domnule director,

Doar dacă aveți grijă... este ședință deschisă.

Domnul Mihai Balan:

Pot să vă spun că este creată o celulă criză, atît pe lîngă Primul-ministru, cît și la Ministerul Afacerilor Externe care se ocupă nemijlocit cu această problemă. *(Rumoare în sală.)*

Cunosc că dimineață la orele 9 a fost o ședință la domnul Prim-ministru Brega unde s-a discutat această problemă. Practic, cunosc că permanent este la control problema dată și prezintă informațiile respective.

Și ceea ce ține de Serviciul de Informații și Securitate noi cooperăm cu serviciile partenere în contextul solicitării de ajutor pentru a susține eliberarea cetățenilor Republicii Moldova din captivitate. *(Rumoare în sală.)* Nu numai cu americanii.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Dodon,

Vă rog frumos, următoarea întrebare.

Domnul Igor Dodon:

Domnule director,

Sînt șanse reale ca băieții să fie aduși acasă, în opinia dumneavoastră? Ce măsuri se întreprind în acest sens? Eu cred că este important, este o întrebare importantă care, de fapt, interesează pe toți.

Domnul Mihai Balan:

Eu consider că toate măsurile care se întreprind acum de autoritățile din Republica Moldova și cu partenerii din străinătate vor duce la eliberarea cetățenilor Republicii Moldova. Și cetățenii Republicii Moldova vor veni acasă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Deliu,

Ați fost menționat în mod expres. Aveți dreptul la replică.

Domnul Tudor Deliu:

Da, mulțumesc.

Eu nu am vizat pe nimeni în întrebarea pe care am pus-o, dar știți ca în bancul acela: „Bună ziua, 3 femei: două bune, una rea”. La care una zice: „Dar de unde mă știți că-s rea?” Cam așa a acționat astăzi domnul Dodon.

Dar mie mi se pare că dumnealui a purces după ideea: hoțul strigă, prinde hoțul. Eu nu vreau să trec aici în revistă activitățile dumnealui când a fost la guvernare și acum trepădușul lui la Kremlin și înapoi, pupatul cu nu știu care, cu toată Moscova împreună...

Domnule Dodon,

Eu aș vrea să dați dovadă că sînteți politician și nu sînteți o băbuță de la poartă.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare – domnul Dudnic.

Vă rog frumos.

Domnul Corneliu Dudnic:

Da, domnule director.

Господин директор,

Вот мы сегодня уже много ведем дискуссии на тему кражи миллиарда, но, к моему великому сожалению, очень мало конкретных имен и фамилий. Я думаю, что общество в первую очередь это интересуется. И в этом контексте вопрос.

Вот один из наших коллег, который сегодня находится... скажем так, лишен свободы сегодня. Да, вокруг господина Филата, скажем так, крутится вся эта история с банком, и 250 миллионов евро, про которые говорят все, и 50 миллионов, на которые у Генеральной Прокуратуры уже есть конкретные доказательства, как я понял, и вот господин Дрэгуцан сегодня говорил о конкретном коллапсе. Вот мой вопрос к вам, как к директору SIS: представляет ли господин Филат опасность для безопасности государства Республика Молдова? И прошу, чтобы вы ответили коротко – да или нет?

Спасибо.

Domnul Mihai Balan:

Atît Procurorul General, cît și directorul Centrului Național Anticorupție v-au explicat detaliat, îndeosebi domnul Procuror General, la această problemă. Așa că eu aici nu pot să cataloghez: vinovat, nevinovat, pericol, nu pericol. Asta nu intră în competența Serviciului de Informații și Securitate. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule Dudnic,

Mai aveți a doua întrebare sau precizare?

Domnul Corneliu Dudnic:

Da. Totuși cer un răspuns de la dumneavoastră. Dumneavoastră ca director SIS, ce părere aveți? Are colegul nostru ...

Domnul Mihai Balan:

Domnule deputat,

Eu nu cunosc detalii care țin de materialele de urmărire penală. Eu nu văd acolo probele care sînt confirmate sau neconfirmate. Eu nu pot să mă expun dacă prezintă pericol sau nu, fiindcă nu am făcut cunoștință cu dosarul penal, nu sînt avocat.

Domnul Corneliu Dudnic:

Da, dar dumneavoastră răspundeți de securitatea statului, în primul rînd.

Domnul Mihai Balan:

Eu răspund de securitatea statului ...

Domnul Andrian Candu:

Aveți a doua întrebare?

Domnul Mihai Balan:

...dar nu de urmărirea penală concretă a domnului Filat.

Domnul Corneliu Dudnic:

Da. Vă mulțumesc. OK.

Nu mai am întrebări.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumesc frumos.

În continuare, domnule Apostol, vă rog frumos.

Domnul Ion Apostol:

Domnule director,

Înainte de a vă pune o întrebare, o singură întrebare o să adresez, una o să-i permit colegului meu domnul Untila, ca să fim eficienți.

În primul rînd, vreau să vă rog un lucru, aici a sunat vocea unui fost director de la SIS, care în timpul evenimentelor din 7 aprilie prindea muști prin birou și dădea foc pe urmă la hîrtii prin curtea SIS-lui (*rumoare în sală*) și vă dădea sfaturi prețioase cum să lucrați. Vă rog să nu-l credeți, să acționați în conformitate cu legea.

Și acum întrebarea. Este cunoscut faptul că 20 de miliarde din băncile din Rusia au fost spălați prin băncile noastre și e cunoscut că inclusiv prin băncile care au fost devalizate, cum de s-a admis o astfel de situație în urma căreia imaginea Republicii Moldova pe acest aspect și nu numai a fost prejudiciată? Și dacă aceste

acțiuni reprezintă un atac la securitatea Republicii Moldova și, în final, un act de înaltă trădare?

Domnul Mihai Balan:

Referitor la aceste 20 de miliarde, da?

Domnul Ion Apostol:

Da.

Domnul Mihai Balan:

Aceasta pe linia operativă a Serviciului de Informații și Securitate desigur că noi avem asemenea informație și evident că au fost informate organele de urmărire penală la acest subiect și care, după câte cunosc, este și dosar penal la acest subiect unde se cercetează. Desigur că, la părerea Serviciului de Informații și Securitate, așa o sumă de mare, care, practic, precum că.. pentru că încă nu este probată aceasta, a fost circulată și a fost spălată prin băncile Republicii Moldova, la moment eu nu pot să vă spun că e probat sau nu. Asta este informație operativă care se investighează.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos.

Domnule Untila,

Vă rog frumos a doua întrebare.

Domnul Veaceslav Untila:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Eu am întrebarea a doua și pentru domnul Gurin, și pentru domnul Chetțaru. Și mă refer la aceeași întrebare care a pus-o colegul meu, în Republica Moldova prin un șir de bănci s-au spălat 20 de miliarde de dolari proveniență din Rusia. De mai multe ori la interpelările noastre ni se explică, că aici este lipsă de componentă infracțională din motiv că nu s-a adus prejudicii, din contra unele procente statul Republica Moldova a avut de câștigat.

Eu, totuși, vreau să știu, a fost asta o crimă sau n-a fost crimă? A fost dată apreciere prin lege dacă este sau nu este? Eu nu știu la ce nivel au fost informate Procuratura și CNA la acest capitol.

Și ca să nu mai revin, eu vă rog foarte mult, noi lucrăm, într-adevăr, în strânsă legătură cu comisia. Nu vă jeluiți că nu-i o lege, nu-i alta, noi o să ducem până la bun sfârșit toate lucrurile acestea, aveți puțină răbdare că comisia lucrează din toate răspunderile în acest domeniu.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Mihai Balan:

Domnule președinte,

Eu stau cu grijă, pentru că sînt trei ani de zile de cînd eu abordez problema de reformare și susținere a Parlamentului privind reformarea Serviciului de Informații și Securitate. Așa că îmi pare bine că sînt invitat la tribuna aceasta ...

Domnul Andrian Candu:

Domnul Stati ...

Îmi cer scuze, domnul Untilă e doar de jumătate de ani, de aceea să avem încredere în dumnealui.

Domnul Mihai Balan:

Nu, toată nădejdea, speranța e în domnul Untila. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Deci ați obținut, domnule Untila, complimentul căutat.

Vă mulțumim.

Domnule director,

Vă mulțumim.

Domnul Mihai Balan:

Referitor la aceste 20 de miliarde, dacă dumneavoastră, domnule ... Da.

Domnul Andrian Candu:

Da, domnule Chetragu,

Vă rugăm frumos.

Domnul Viorel Chetragu:

Stimate domnule deputat,

Vreau să vă informez că ...

Domnul Andrian Candu:

În microfon, vă rugăm frumos.

Domnul Viorel Chetragu:

Stimate domnule deputat,

Vreau să vă menționez că pe cazul precizat de dumneavoastră sînt pornite șase cauze penale pe spălare de bani, ele vizează toate tranzacțiile efectuate prin intermediul unei instituții financiar-bancare de la noi din țară, nu voi menționa public acest lucru. Sînt puși sub învinuire șapte persoane fizice, executori judecătorești, persoane fizice angajați ai acestei instituții financiar-bancare.

Au fost dispuse 26 de acțiuni în cadrul comisiilor rogatorii în afara țării. De altfel de aceste acțiuni și depinde mai departe evoluția evenimentelor. Dosarul se află în procedura procurorilor anticorupție. Și cea mai mare problemă, cel mai mare impediment este stabilirea originii criminale, originii infracționale a banilor

care au tranzitat Republica Moldova, origine criminală care trebuie să fie sau confirmată, sau infirmată, calificată corespunzător de către autoritățile Federației Ruse. Lucru care nu s-a întâmplat nici pînă la moment.

Procurorul General a trimis comisie rogatorie în Federația Rusă, care a fost întoarsă neexecutată, a remis comisie rogatorie repetat. Eu m-am deplasat personal la Moscova, unde am solicitat întreveneri cu factorii de decizie responsabili din cadrul mai multor autorități cu sarcini, cu atribuții în acest domeniu: Serviciul de Investigații Financiare, Serviciului Federal de Securitate, Ministerul Afacerilor Interne.

Drept urmare a acestor discuții, dezbateri, nu vă mai spun că am fost ținut prin aeroporturi peste două ore cu pașaport diplomatic ș.a.m.d. fără explicații, dar pînă la urmă, drept urmare a acestor intervenții, acestor acțiuni, în Federația Rusă au fost pornite cîteva cauze penale, de altfel care au fost făcute publice, au fost arestați anumiți funcționari ai anumitor instituții financiar-bancare.

Sper, într-un scurt timp, să avem, totuși, pînă la urmă, aceste răspunsuri care le așteptăm din Federația Rusă, de care de altfel depinde mai departe evoluția acestui dosar. Pentru noi este important acest lucru, fiindcă sîntem în situația de imposibilitate de a avansa mai departe atît în privința judecătorilor care au emis, din punctul nostru de vedere, hotărîri neîntemeiate, ca să nu le spun ilegale. Fiindcă aceste hotărîri încă sînt în vigoare, ele nu au fost atacate de părțile care au fost părți la proces, care de altfel sînt rezidenți străini. Și lucrul respectiv pentru noi este o adevărată problemă, fiindcă acești judecători nu pot fi puși sub învinuire.

Investigațiile continuă, este făcut un grup operativ de anchetă, este instituită colaborarea cu serviciile speciale atît din Statele Unite, din Țările Baltice, Austria, din țările care au fost și ele tranzitate de aceste sume bănești. *(Gălăgie în sală.)*

Discuții și speculații pot fi multe. Sigur că... agenții economici care au fost implicați în procesul acesta, în special instituțiile financiar-bancare, pînă la proba contrarie, vor califica aceste tranzacții ca simple operațiuni de tranzitare pentru care ei au încasat comisioane și din care, de altfel, ei spun că au plătit și impozite, este adevărat. Dar pînă la urmă, din punctul de vedere al nostru, noi calificăm aceste acțiuni ca spălare de bani și, de altfel, procesul penal, dosarul penal este pornit pe... semnele componente anume ale acestei infracțiuni.

În funcție de evoluția de mai departe, vă vom informa. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Procuror General.

Domnul Mihai Balan:

Da, suplimentar, domnule deputat.

Domnul Andrian Candu:

Numai puțin, domnule director, numai puțin.

Domnule Procuror General,
Dacă aveți informație suplimentară pe acest subiect care poate fi făcută publică astăzi în ședință.

Domnul Corneliu Gurin:

În primul rînd, n-au fost acțiuni de o singură intenție sau de o singură zi, de o singură activitate. Cîțiva ani la rînd, cînd am fost sesizați, a fost pornită urmărirea penală. Într-adevăr, sînt două refuzuri din partea Federației Ruse și a Ucrainei la comisia rogatorie, dar două cauze penale numai că ele nu sînt pe spălare de bani, dar, probabil, sînt pe alte acțiuni privind executorii, sînt în instanța de judecată.

Mai multe ordonanțe, în baza cărora executorii au făcut respectivele operațiuni, s-au dovedit a fi false, deci nu erau ordonanțe emise de judecători, verificările au demonstrat acest lucru. Pe judecători, într-adevăr, hotărîrile nu sînt anulate, pentru că n-au fost contestate. Legea la acea etapă permitea emiterea unor asemenea decizii, legea și practica.

CSM tot s-a expus în măsura în care a considerat necesar asupra respectivelor acțiuni. Într-adevăr, pentru că infracțiunea de spălare de bani este o infracțiune care trebuie să aibă o altă infracțiune la bază, la această etapă sîntem într-un anumit impas.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule director,

Poftiți, dacă aveți suplimentar comentariu.

Domnul Mihai Balan:

Da, suplimentar vreau să vă informez, domnule deputat, că este un grup de ofițeri din cadrul Serviciului de Informații și Securitate care, practic, și două săptămîni acum, două săptămîni în urmă au avut întrevederi, întâlniri cu partenerii noștri din Statele Unite ale Americii și din țările CSI referitor la subiectul dat. Informațional, desigur că noi asigurăm în acest caz organele anchetei penale.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Stati, în continuare, vă rugăm frumos.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Cam am impresia că deviază puțin tema discuției noastre de astăzi și de aceea aș vrea ca să revenim în albia subiectului pe care-l dezbatem.

Domnule director,

Deci, noi astăzi am auzit foarte multe lucruri cred că importante și pentru noi, dar și pentru cetățenii țării, inclusiv declarații care au fost făcute de către reprezentanții organelor care au prezentat astăzi informații. Și vreau să mă refer aici la ceea ce a declarat domnul Drăguțanu că, începînd cu 2013, deci el inclusiv,

dar și reprezentanții Guvernului au participat la negocieri cu Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional pentru lichidarea Băncii de Economii, asta în paralel cu declarațiile foarte triumfaliste, făcute inclusiv de domnul Drăguțanu, dar și de membrii Guvernului, inclusiv de domnul Barbăneagră care a venit în Parlament în 2013 și a spus că situația în Banca de Economii este excelentă, mai bine ca niciodată, că începând cu 2009, a început înflorirea acestei bănci ș.a.m.d. Pentru a afla acum cu toată mirarea că, de fapt, în modul cel mai clandestin se pune, se zămislea distrugerea Băncii de Economii.

În acest sens, vreau să vă întreb dacă dumneavoastră v-ați autosesizat sau cumva ați colectat informații referitor la aceea că a fost dusă o activitate subversivă a Guvernului și Băncii de Economii pentru distrugerea conștientă a Băncii de Economii.

Mulțumesc.

Domnul Mihai Balan:

Eu nu pot să vă spun despre vizita experților străini, despre discuțiile care au fost cu Fondul Monetar, lichidarea băncii. Eu pot să vă spun doar atât că, chiar la începutul anului 2013 pe numele Prim-ministrului de atunci a fost expedit, la solicitarea dumnealui, un material foarte serios privind situația din sistemul financiar-bancar care, practic, în această informație nicidecum nu se putea să se confirme ceea ce a spus domnul Barbăneagră, că e foarte bine, că înfloresc.

La mine chiar este acest material pe 12 pagini care nicidecum nu spune despre aceea că, într-adevăr, în Banca de Economii totul e bine. Dimpotrivă, sînt arătate concret problemele existente în Banca de Economii și chiar cu unele propuneri privind examinarea acelor neajunsuri care sînt în Banca de Economii.

Așa că, aici eu nu pot să vă spun ce decizii au luat sau ce discuții au avut loc între Fondul Monetar și Guvernatorul Băncii Naționale.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Stati,

Vă rog frumos, precizare sau a doua întrebare.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc.

Domnule director,

Eu nu vorbesc despre ceea ce a fost în trecut. Evident că dumneavoastră ați informat, dar noi deja am ajuns astăzi la concluzia, la convingerea, mai bine zis, că Guvernul, începând cu 2009, a fost „capo del tutti capi”, mafia din Moldova. Deci, ei au dirijat procesul de distrugere a băncilor, inclusiv prin negocierea unor proiecte care nu se cunoștea în societate, care s-a discutat în 2013 despre lichidarea Băncii de Economii.

Și de aceea vreau acum ca să vă rog poate, inclusiv prin intermediul tribunei Parlamentului, ca dumneavoastră să vă autosesizați, încă o dată să ridicați toate actele, inclusiv protocoalele negocierilor Guvernului cu Banca Mondială și cu

Fondul Monetar referitor la planurile de distrugere a Băncii de Economii încă începînd cu 2013.

Mulțumesc.

Domnul Mihai Balan:

Mulțumesc.

Da. Ne autosesizăm și o să studiem această problemă.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Domnul Lebedinschi,

Vă rog frumos.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Domnule director,

Potrivit informației care a fost prezentată de către reprezentantul SIS-ului pe data de 7 mai în această sală, dumnealui a menționat că este posibilă implicarea factorului extern și altor organizații cu interese subversive în declanșarea unei crize de sistem. Și anume a menționat că la sustragerea a 3,5 miliarde de euro, numerar chiar, au participat și diplomați străini. S-a confirmat această informație sau nu?

Domnul Mihai Balan:

Eu îmi amintesc că domnul vicedirector a menționat acest exemplu, dar referitor la diplomați străini, cu totul altceva a spus. Dumnealui a spus în felul următor, a atras atenția că are informație că Serviciul de Informații și Securitate deține informație că o misiune diplomatică acreditată în Republica Moldova a sustras dintr-o bancă din Republica Moldova 3 milioane jumătate de dolari cash.

Fapte concrete precum că cineva... sau probe, să spunem, că cineva i-a dat sau a luat acești bani, noi nu avem. Noi avem informații că da, într-adevăr, așa sumă de dolari cash au fost extrași din bancă. Asta informație da, o avem.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Lebedinschi,

Aveți precizare la acest subiect sau a doua întrebare?

Domnul Adrian Lebedinschi:

Nu precizare, a doua întrebare.

Spuneți-mi, vă rog, potrivit informațiilor care au fost publicate în presă de către statul islamic, Moldova a fost inclusă în lista neagră și revin la întrebare: potrivit informației care a fost prezentată de către dumneavoastră, 17 scrisori au fost adresate de către SIS diferitor conducători ai Republicii Moldova. A fost oare examinat sub aspectul participării acestor conducători la diferite organizații speciale, cum sînt servicii speciale din diferite țări, sînt ei oare implicați în colaborare cu aceste state și au fost oare folosiți banii sustrași din sistemul național bancar, au fost folosiți pentru finanțarea organizațiilor teroriste?

Domnul Mihai Balan:

Dumneavoastră folosiți la urmă „bancar” ca să corespundă tematicii care se examinează în Parlament. Aceasta e cu totul altă problemă, domnule deputat, referitor la terorismul, teroriștii statului islamic. (*Gălăgie în sală.*) E o temă foarte serioasă la care, în cadrul Serviciului de Informații și Securitate la noi este Centrul antitero, avem măsuri concrete practice și măsuri înăsprite în lupta cu terorismul, dar să vorbim noi acum că au fost finanțate, n-au fost finanțate, dați atunci, poftim, în scris și noi o să vă informăm. (*Rumoare în sală.*)

Apoi...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

O precizare. Vă rog frumos, domnul Lebedinschi.

Domnul Adrian Lebedinschi:

M-a interesat dacă dumneavoastră, ca șef la SIS, ați examinat posibilitatea ca aceste surse bănești să fi fost folosite pentru finanțarea terorismului internațional, nu doar pe teritoriul Republicii Moldova?

Nu în zadar noi am apărut în această listă neagră.

Domnul Mihai Balan:

Care surse bănești aveți în vedere?

Domnul Adrian Lebedinschi:

Un miliard de lei... de dolari care a fost sustras din sistemul bancar al Republicii Moldova.

Domnul Mihai Balan:

Eu nici nu pot să-mi închipui că cineva poate să se gândească sau să permită ca să folosească finanțarea din acești bani pentru finanțarea terorismului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Mihai Balan:

Nu pot să-mi închipui așa ceva.

Domnul Andrian Candu:

În continuare, vă rugăm frumos, domnul...

Domnul Mihai Balan:

Dar evident că ... (*Rumoare în sală.*) Evident că ... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule director,
Continuați, vă rog frumos, dacă aveți...

Domnul Mihai Balan:

Dar desigur că în evidența fiecărui serviciu special... fiecărui serviciu special sînt și anumite probleme ale finanțării. Noi examinăm problemele, avem și anumită informație, dar pînă ce nu sînt probate.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.
Domnule Pistrinciuc,
Vă rog frumos, aveți prima întrebare.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Da. Vă mulțumesc foarte mult.

Din discuțiile pe care le-am văzut noi anterior, eu cred că cetățenii au înțeles un lucru, că dumneavoastră, Serviciul dumneavoastră are foarte mulți concurenți din simplul motiv că pe subiectul acesta toate instituțiile și, în special, cele regulatorii spun că s-au informat reciproc. Deci informații, note informative ușor se găsesc inclusiv țapi ispășitori în acest sens.

Însă o întrebare, dacă doriți, mai generală, noi avem sau nu un sistem de prevenire a astfel de situații de devalizare, fraude bancare la scări ultra largi cum sînt? Fiindcă, din ceea ce ne-a spus și domnul Guvernator, de fiecare dată erau alte instituții, poate unele chiar cu caracter consultativ.

Dar întrebarea este: în viziunea dumneavoastră, și inclusiv poate a domnului Guvernator, avem astăzi un sistem de prevenire a acestor situații sau nu? Fiindcă avem sisteme de prevenire a calamităților naturale, alte chestii.

Fiindcă din ceea ce s-a discutat pînă acum este un subiect foarte serios și toată „perepisca” asta care se arată, fie-mi iertată folosirea cuvîntului, demonstrează că cineva pe viitor poate să facă același lucru, pînă cînd noi o să ne lămurim Comitetul Național de Stabilitate Financiară sau altcineva.

Deci întrebarea este poate și către dumneavoastră, poate și către domnul Guvernator: dacă avem astăzi un sistem de prevenire a astfel de fraude? Sau cei care s-au uitat și pun intenția, și noi știm că sectorul nostru bancar nu este foarte liber, tot există concentrări de capital etc., deci sau cei care se uită o să se gîndească, măi, dar se mai poate de făcut chestiile astea din simplul motiv că băieții aceștia arată cu degetul unul la altul și își scriu note informative.

Domnul Mihai Balan:

Dacă să facem o generalizare, într-adevăr, apare întrebarea: toți știu, toți au știut, dar banii s-au furat. Cine este vinovatul?

Desigur că eu, de exemplu, consider că fiecare instituție trebuie să-și facă datoria. Dacă a primit o informație, de exemplu, Banca Națională, a primit o informație de la Serviciul de Informații și Securitate, care informează, că, uite,

avem informație că se preconizează sau se planifică un furt de la banca respectivă, în sumă de cutare și cutare, evident că Banca Națională trebuie să primească măsurile respective ca să contracareze acest fapt.

Dar dacă Banca Națională, de exemplu, nu-și face, mă scuzați, domnule Guvernator, că am dat exemplu, nu-și face datoria, meseria, evident că urmează al doilea pas. Ulterior urmează al treilea pas și astfel apare acel flagel monstruos despre care noi astăzi discutăm.

Adică eu nu cunosc că este un sistem clasic care ar putea să prevină asemenea fraude, dar este un sistem în cadrul Republicii Moldova, instituțiile statului să-și facă fiecare datoria ca să nu se repete aceea ce avem astăzi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Guvernator Drăguțanu,

Pe acest subiect cu sistemul de prevenire și planul de contingență.

Domnul Dorin Drăguțanu:

Se aude? Da, mersi.

Noi avem sistem, doar că el nu este suficient de eficace și nici o criză nu este la fel cu cea anterioară. Chiar și în criza din 2007 – 2008 din lume, inclusiv în țări cum este Marea Britanie s-au făcut eforturi pentru îmbunătățirea sistemului de gestiune a crizei.

Și noi, de fapt, acum sîntem în discuții și cu Fondul Monetar, și cu Banca Mondială că sistemul de prevenire existent, de prevenire și gestiune a crizelor trebuie să fie îmbunătățit.

În primul rînd, e cadrul general de gestiune a crizei. Este vorba despre instrumentele disponibile la Banca Națională. Este vorba de instrumente care să poată fi folosite de Banca Națională, fără a aștepta sau a fi nevoită să aștepte deciziile altor instituții.

Este vorba de funcționarea Comitetului Național de Stabilitate Financiară. Deci sistemul există, dar el în realitate, într-adevăr, trebuie să fie îmbunătățit și discuțiile cu Fondul Monetar și cu experții de la Banca Mondială au anumit acest scop.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Pistrinciuc,

Aveți a doua întrebare sau precizare?

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Precizare aș face. Deci eu consider că asta este chiar o întrebare strategică. Eu înțeleg tendința organică de a arăta cu degetul și de a găsi țapul ispășitor, dar timpul trece. Plus, încă o dată și inclusiv la ședința noastră de astăzi s-au uitat și specialiștii, și partenerii noștri externi, și eu nu cred că au făcut o concluzie bună în

momentul în care instituțiile responsabile, instituții cu statut foarte înalt în mare parte noi raportăm că s-au făcut informații la un comitet sau altul, la anumite... care, apropo, comitetul, din câte știm noi, este mai mult un organ consultativ, o platformă unde se discută. El nu poate să ia licența unei bănci sau să intervină.

De aceea, este o lecție pe care noi, zilele de astăzi... este, de fapt, că noi discutăm de multe ori pe alte teme sau încercăm să direcționăm eronat opinia publică, însă paharul deja este plin și noi trebuie să recunoaștem că acest sistem, din păcate, nu există sau nici nu funcționează. Și rezultatul acestei ședințe trebuie să rezide anume în acest lucru.

Republica Moldova trebuie să aibă un sistem pentru a preveni astfel de crize. Noi ne văicărăm când se începe ghețușul pe drumuri, dar la noi în țară cineva ușurel poate să facă orice cu sistemul bancar.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Dragi colegi,

Aici timpul dedicat și alocat sesiunii de întrebări-răspunsuri a luat sfârșit.

Vă rugăm frumos.

Vă mulțumim.

Dragi colegi,

Eu am să vă dau un raport în privința tuturor intervențiilor și să vedeți că fracțiunea cea mai mare a avut cele mai multe intervenții. (*Rumoare în sală.*)

Nu, dumneavoastră nu, fiindcă sînteți mai reținut în a apăsa butonul în fața altor colegi. (*Rumoare în sală.*) Țin să vă informez...

Dragi colegi,

Toți 101 deputați chiar nu avem cum. Dacă vreți mai stăm pînă mîine dimineață și continuăm al doilea episod sau a doua serie. Dar au fost 14 intervenții din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor, 13 intervenții din partea Frațiunii Partidului Comuniștilor, 13 intervenții din partea Frațiunii Partidului Liberal, 12 intervenții din partea Frațiunii Partidului Liberal Democrat, 8 intervenții din partea Frațiunii Partidului Democrat și 4 intervenții din partea neafiliaților.

Și în continuare sîntem la sfîrșitul ședinței. Mai sînt luări de cuvînt, declarații?

De procedură.

Domnul Batrîncea,

Vă rog frumos.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Vă mulțumesc frumos, domnule Președinte.

De procedură, pentru stenogramă și pentru claritate. Astăzi, în cadrul acestor audieri, am aflat că avem în Parlamentul Republicii Moldova 5 fracțiuni parlamentare în opoziție. Adică toți colegii din sală, practic, au criticat. Practic, au avut mesaje de opoziție și apare o întrebare foarte logică să ne luminați

dumneavoastră, domnule Președinte, dar unde-i acea guvernare care 6 ani de zile a furat?

Ce toți așa momentan au trecut în opoziție? Cine duce responsabilitate pentru acest haos și dezmăț?

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Nu. Concluziile, probabil, sînt altele și să vedem care sînt acestea. Îl rugăm frumos.

Domnule Reidman,

Aveți dreptul din partea fracțiunii 7 minute la dispoziție.

Domnul Oleg Reidman:

Уважаемый Парламент, уважаемые коллеги, мы можем сколько угодно сегодня посыпать голову пеплом, но мы обязаны признать, что в этой истории с банками, и в первую очередь с "Banca de Economii" мы имеем дело с функционированием организованной воровской группы, прикрытой самыми высокими бюрократическими должностями.

И что подтверждает этот вывод? Любая воровская группа – что? – прежде чем залезть куда-то в сейф, подбирает к этому делу отмычки. Какие отмычки мы видели здесь? Видели некоторые изменения в законодательстве, подготавливающие поле, так сказать, упрощенное для действия этой группы в виде административных всяких хитростей, в виде удержания нефункциональности совета для обеспечения своего, или вернее, исполнения указаний высших бюрократов президентом ВЕМ единолично.

Проводились и так называемые операции прикрытия в виде постановления Парламента № 227 от 3 октября 2013 года, где ясно... которое было принято большинством тогдашним, и где ясно было сказано, что, констатируя, что в рассматриваемых случаях из-за плохого взаимодействия и несогласованности действий публичных органов возникли разногласия, и т.д, и т.п., проводимое расследование в оптимальные сроки установит ответственность за ухудшение, не выявлено нарушение законодательных положений при отчуждении... при утрате государственного контроля над банком, и т. д. Вот, операция прикрытия в виде постановления Парламента № 227.

Хронология тревоги, начиная с лета 2012 года объявленной коммунистами, насчитывает десятки мер – вот они, здесь, все перечислены и хранятся у нас в наших материалах – десятки мер, предпринятых нашей фракцией для обращения внимания властей на ситуацию. И тогда, когда было украдено всего лишь 600 миллионов, и когда цифра достигла 1,3 миллиарда. И когда стала очевидна и подготовка к потере "Banca de Economii", и далее.

Было достаточно оснований, господа силовики, для включения всех контролеров и правоохранителей, не говоря, уже о тех, от кого зависело

надежное и качественное управление ВЕМ, а именно – Правительства и в особенности Минфина.

Меры, принятые Правительством, с нашей точки зрения – непрофессиональные, по крайней мере неоптимальные и уж точно – несамостоятельные, я имею в виду вмешательство Международного валютного фонда для решения по ликвидации банка и т.д. По нашему мнению, характер управления банком со стороны Минфина и Правительства был плохим, пренебрежительным к своим обязанностям.

Сегодня исследовать каждый кредит и каждое действие или бездействие лиц, безусловно, важно, но главный угол зрения, который должен быть, на мой взгляд, иным, это... я обращаюсь, так сказать, к господам из... представляющим следственные органы, – этапность подготовки. Я не зря задавал господину губернатору вопрос относительно... ну, относительно того, как аппетит приходит во время еды. Этапность и объединение в одну схему: сперва воровали прибыль и капитал банка, украли 1,3 миллиарда путем скупки плохих кредитов по всей системе за откаты, которые распределялись соответствующим образом, так сказать, от банка наверх.

Trafic de influență, это действовало постоянно, это когда указания высоких бюрократов: «дай ему столько-то под такой-то залог, он хороший парень, вернет, с оценщиками будет все в порядке, оценят как надо за мзду малую», – еще 4-5 миллиардов украдено.

И затем аппетит пришел к тому, чтобы украсть у государства, так как в банках столько нет: «создадим малыми суммами много малых долгов, которые потом с помощью переуступки будут консолидированы в несколько больших, и под помощь государства, под эти обязательства, эту помощь и украдем». Такова схема, действовавшая на протяжении с начала 2011 года, и которая действует, к сожалению, и по сей день.

Надо сказать, что многие были недовольны тем, что соответствующие комиссии, которые были назначены Парламентом по расследованию того, сего и в том числе и комиссия, которой мне довелось управлять, не назвали конкретных лиц, не обвинили их в воровстве каких-то сумм. Но должен вам сказать, что наш Парламент, руководимый на всем протяжении этого времени Альянсами – «1», «2», «3» и т.д., и т. п., не предпринял никаких мер для того, чтобы проконтролировать исполнение Постановления № 152, которое было принято по нашему рапорту.

А там было много из того, что сегодня исследуется в качестве преступлений. Много в рекомендации было: было написано, как поступать с оценщиками, что их надо нагрузить ответственностью за достоверную оценку; было написано, какие нужно принять немедленно законодательные изменения. Все это можно поднять, оно сегодня в открытом доступе есть.

Взяли одно лишь только требование комиссии – что для улучшения положения в банке нужно срочно его докапитализировать, и причем сделали это очень неуклюже, путем уступки контроля над банком, хотя стоимость спасения банка не больше, чем стоимость его ликвидации. Более того,

перспективы спасенного банка позволяли бы в какой-то определенный длительный...

Domnul Andrian Candu:

Încă un minut, vă rog frumos.

Domnul Oleg Reidman:

... 3 – 4 года после восстановления его деятельности за счет прибыли этот долг, который будет возложен на бюджет, этого долга избежать.

Уважаемые господа, сегодня нужно признать, что действовавшее в течение этого периода большинство не справилось не только с управлением в стране, мы видим, но и конкретно с этим делом.

Спасибо. (*Aplauze în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

În continuare – domnul Golovatiuc.

Vă rog frumos, din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Спасибо, господин председатель.

Уважаемые депутаты, мы уже не в первый раз слушаем господина Дрэгуцана, в частности, и ничего принципиально нового он не сказал. Да я, в принципе, и не ждал ничего нового.

И вообще, президент центрального банка государства должен меньше говорить. Он должен действовать, должен работать, исполнять закон и именно обеспечить ценовую стабильность, стабильность банковской системы и создавать соответствующие, то есть, монетарные условия для экономического роста.

А сейчас, после того, что произошло, он не должен ничего говорить. Говорить должны мы, Парламент страны, Парламент, который его избрал и наделил полномочиями для своевременного и в полном объеме исполнения закона, и определить его ответственность.

В рамках деятельности спецкомиссии по расследованию деятельности Нацбанка зимой я ставил перед собой задачу определить политическую, именно политическую ответственность институтов – прежде всего Национального банка Молдовы – за сложившуюся ситуацию на валютном рынке и в отношении трех известных банков.

После изучения документов в рамках спецкомиссии мое мнение не изменилось, ситуации можно было бы избежать. Это первое.

Второе. У Национального банка было достаточно инструментов для этого. Судите сами: в законе о финансовых учреждениях различным мерам и мероприятиям в отношении проблемных банков и банков с рисками таковыми стать уделяются около 20 статьей и порядка 100 литер, всего 15 страниц формата А4 – так сказать, на все случаи жизни.

Национальному банку этого было недостаточно. Не был использован и наиболее простой, а в нашем случае – наиболее эффективный инструмент – запрет. Банально, запрет на выдачу кредитов. Вы можете себе представить совершение сделок по выводу миллиарда без выдачи кредитов? Нет. Но и этого не было сделано.

В отношении того, что произошло в 2014-м году. На комиссии я предлагал – на спецкомиссии – расширить временные рамки и начать расследование хотя бы с 2012-го, 2013-го года. К сожалению, это предложение было отклонено. Сейчас говорят: посмотрите на 2005 год, 2006 год, но зачем? Всего четыре года назад (и коллега Рейдман частично говорил об этом)... четыре года назад капитал ВЕМ был 800 миллионов, и даже несколько выше. В 2012-м году банк зарегистрировал убытки на 300 миллионов, и капитал упал до 120 миллионов.

Я прекрасно помню 2010 год, 2011 год, как вчера: задержанный на 72 часа Гачикевич, ВЕМ буквально «с пылесосом» ходил по рынку и собирал проблемные кредиты. Я удивлялся – зачем он покупает кредиты третьей, четвертой категории риска? Это убытки! Они опускали банк, банально готовили для продажи.

В принципе, в 2013-м году, вначале 8 февраля, 27 марта и в конце июня я трижды выступал на «Публика ТВ» и говорил: не трогайте капитал, не решайте проблемы капитала банка через эмиссию – потеряете банк. Что же сделал Национальный банк? С точностью до наоборот!

Зимой-весной 2013-го года господин Дрэгуцан и некоторые высокопоставленные чиновники Правительства наперегонки заявляли, что единственная возможность исправления ситуации в ВЕМ это его приватизация. Что и было сделано в августе 2013-го года.

А теперь многие делают круглые глаза – «как такое могло произойти, что государство потеряло свой контроль над банком?» Очень просто – таково было решение правительственного агентства, а именно – не участвовать в выкупе дополнительных эмиссий. В результате банк был, по сути, выведен из-под государственного контроля, и началась настоящая чехарда: смена руководства, перепродажа пакетов акций, выдача изначально невозвратных кредитов, вначале в небольших размерах, так сказать, для пробы пера, но затем сыграли и по-крупному. Из банковской системы страны был выведен миллиард долларов США.

Конечно, это штрихи, это не вся картина, но мне и нашей фракции все понятно. Понятно и то, что это не случайность. Я не верю в случайность, я не верю в халатность руководства Национального банка Молдовы, я не верю, что они не ведали и не видели того, что происходит и не понимали, к чему это приведет, и я не верю, что они не могли изменить ситуацию и предотвратить эти хищения. Не в 2014 году, а раньше, в 2012-м, 2013-м году, это было реально.

Господин Дрэгуцан говорил: мне нужно, то есть не мне, необходимо 500–700 миллионов для исправления ситуации. Сегодня уже прямые потери страны, государства порядка, ну... 14,4 там, говорили, 14,8 миллиарда лей.

Все это было хорошо организовано, это была долгосрочная и хорошо продуманная схема, и она была реализована, к сожалению для страны и, думаю, сегодня – и для некоторых авторов.

Уважаемые коллеги, я уже говорил, что происшедшее в банковской системе не может быть случайностью, вообще в мире ничего не происходит случайно, особенно в экономике. Еще Энгельс писал: «То, что на поверхность явлений выступает как случайность, на самом деле является закономерностью».

Возникает вопрос: если происшедшее закономерно, то что же привело к этому? Ответ – для нас, во всяком случае – очевиден: это является прямым следствием той политики, которую проводили наши власти начиная с осени 2009 года. Заметьте, не только денежной политики Национального банка Молдовы, а политики в целом после 2009 года.

Ведь что происходило с самого начала? Тихо – хотя не всегда тихо – но методично, шаг за шагом, вначале сменили людей практически на всех ключевых должностях, затем меняли законы, политики, регламенты, о чем сегодня, кстати, уже говорили. Дошла очередь и до банковской системы, то есть до сектора, который всегда был островком стабильности молдавской экономики и в самые тяжелые времена не позволял экономике рухнуть. К нам всегда кризисы заходили извне. Сегодняшний наш кризис – изнутри и в значительной степени из-за того, что произошло в банковской системе.

Мы помним декабрь: 2009 года за четыре рабочих дня национальную валюту Национальный банк Молдовы опустил на 1 лей. Это трудно себе представить – чтобы центральный банк государства опускал свою валюту! Надо было убить у населения и у бизнеса веру в стабильность банковской системы, веру в стабильность национальной валюты. И это было сделано.

Domnul Andrian Candu:

Da, continuați. Încă un minut.

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

В 2012-м году, в 2013-м году, если до этого на графике были еще прямые линии, здесь же – просто чехарда и это стабильность? Цель банальна – обогащение и власть. И сливки сняли в конце 2014-го года и в 2015 году. Здесь и вывод денег из банков, и сверхдоходы от обвала лея в феврале текущего года, и многое другое. Но это уже история. Однако прав был Маркс, когда писал ... «Мертвый тянет живого». То есть вчерашний день определяет наш завтрашний день. Вывод миллиарда, махинации на валютном рынке не могли не нарушить макроэкономическую стабильность, то есть ценовую стабильность и стабильность национальной валюты. 18-го февраля был пик обесценивания лея к доллару США – 56 процентов. Индекс девальвации несколько снизился, но все равно остается крайне высоким – 34 процента.

Учитывая высокую долю импорта в нашей потребительской корзине, это не могло не сказаться на росте цен. Годовой уровень базовой инфляции в октябре превысил 14 процентов, превысил более чем в четыре раза уровень 2014-го года.

Годовая инфляция по всем группам товаров в октябре составила 13,2 процента, практически в три раза выше, чем год назад. По отдельным товарам и услугам – еще выше. Кстати, по овощам рост цен в октябре в четыре с половиной раза выше, чем прошлогодний рост на данную группу товаров. Я уже не говорю о тарифах.

Все это самым негативным образом влияет на уровень и качество жизни наших людей. Люди отказываются от самого необходимого, ожидая ухудшения ситуации завтра, в результате растет бедность.

Но это, уважаемые депутаты, еще не все. Национальный банк не только допустил галопирующую инфляцию и девальвацию – сейчас он борется с инфляцией за счет экономики, за счет экономики и бюджета. За девять месяцев он в восемь раз повысил свою базисную ставку, то есть в шесть раз, существенно, до 35 процентов, была повышена норма обязательного резервирования, что ввергло экономику в кризис ликвидности.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Dacă ați putea ultima propoziție de încheiere, ca să avem ... 10 secunde.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Вот цена той политики, за проведение которой мы никак не можем найти ответственных. (*Aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnule Cobzac, vă rog frumos, din partea Frațiunii Partidului Liberal Democrat.

Domnul Grigore Cobzac:

Da, este greu să vorbești după un asemenea discurs, pe care îl apreciez ca unul foarte profesionist.

Dar, domnule Președinte,

Stimați colegi,

Eu aș propune să lărgim un pic formatul discuției. „Investprivatbank”, vă aduceți aminte, cu aproximativ 7 ani în urmă aceasta a fost prima bancă care a falimentat în Moldova. Cauzele au fost similare cu cele ale BEM, furtul și creditele neperformante. Așa și nu au fost făcute publice mărimea delapidărilor. În cercuri mai înguste se vorbea de 600 de milioane de lei. Nu se poate compara cu cele actuale de la BEM, dar oricum pentru un cetățean simplu este o sumă fantastică. Și acum, după ce au trecut 7 ani, ne întrebăm: unde sînt banii? Au fost sau nu recuperați? Au fost sau nu pedepsiți făptașii?

Toată această istorie a căpătat un alt aspect cînd problemele au migrat din domeniul privat în cel public, grație faptului că BEM-ul a acordat un credit de 600 de milioane de lei pentru a acoperi parțial pierderile. Decizia a fost una politică, specialiștii au calificat operația ca ascunderea gunoiului sub preș. Dar s-a cîștigat timp, inclusiv pentru anchetă. Și dacă timp a fost suficient, unde sînt rezultatele? Ilegalitățile legate de așa-numite credite neperformante, iarăși, în viziunea specialiștilor, sînt posibil de descoperit. Cadrul normativ intern al băncilor comerciale, cel al Băncii Naționale, cît și cel național este unul foarte bun și select pentru toți participanții la procesul de acordare și rambursare a creditelor la toate etapele.

În pofida circumstanțelor prielnice anchetei, știți cît s-a recuperat din prejudiciu? Aproximativ 5%. Și acestea preponderent din vânzări de fonduri fixe de la bilanțul băncii, efectuat de către lichidator, restul – nimic. Sau opinia publică nu cunoaște, răufăcătorii au scăpat basma curată.

Cei mai cu stagiu în domeniu își aduc aminte că în scandalul „Investprivatbank”-ului se vehiculau nume sonore pe atunci, inclusiv ale politicianilor cu barbă și fără. Poate aici este secretul ce a adus, practic, la mușamalizarea cazului, să le spunem lucrurilor pe nume.

Iar principala concluzie care au făcut-o criminalii cu guler alb și cravată a fost că se poate, se poate în Moldova să furi o bancă și să rămîi nepedepsit. Și această concluzie, fiți siguri, au făcut-o nu numai cei care au participat la ruina Băncii „Investprivatbank”, au făcut-o și proprietarii altor bănci. Chiar dacă ești privat și îți furi propria bancă, statul îți va veni cu colacul de salvare sub formă de bani publici. Unica explicație care se impune, cum a fost posibil să se întîmple așa: și furtul, și nereturnarea banilor, și nepedepsirea făptașilor, este că politicul a avut imixtiune în justiție. Mai bine zis, au acționat la o mîină în detrimentul interesului public.

Stimați colegi,

În cazul „Investprivatbank”-ului a fost creat un precedent foarte periculos, urmînd logica sau zicala: „Azi fur un ou, dacă nu sînt pedepsit, mîine fur un bou”, am ajuns și la cazul BEM unde proporțiile ilegalităților sînt mult mai mari. Se admite sau nu o paralelă între aceste două cazuri, vă voi adresa eu o întrebare retorică. Fiecare dintre dumneavoastră, probabil, își are răspunsul sau, (*rumoare în sală*) își are răspunsul său, dar al meu este că da.

Iar un șir întreg de întrebări la care nu am răspuns ori care l-am auzit astăzi, dar nu m-au convins, mă face să zic în plenul Parlamentului: nu am încredere în dumneavoastră, domnule Gurin, și nici în dumneavoastră, domnule Chetaru. Nu cred că veți finaliza ancheta și veți întoarce banii, iar judecata îi va pedepsi pe cei vinovați. Ca și temei pentru asemenea declarație aduc parțial următoarele: dumneavoastră ați păstrat și dezvoltat practica prin care oponenții politici ai guvernării erau persecutați, iar libera exprimare este constrînsă prin intentarea dosarelor la comandă. Dacă anterior vorbeau că o făceați aceasta la indicația guvernării, astăzi o faceți la comanda unui partid politic.

Mulți procurori au culoare politică nedeclarată, dar bine pronunțată. Astfel membrii unui partid în fel și chip sînt absolviți de orice răspundere în fața legii, iar

pentru oponenți le este pregătită viceversa. Sînt păreri că prin aceasta le faceți partidelor un serviciu, le curățați rîndurile de cei care încalcă legea. Nu sînt integral adeptul acestor opinii, inclusiv din cauza că nimeresc sub acest tăvăluc și oameni nevinovați. Ori în Republica Moldova să-ți demonstrezi nevinovăția în fața justiției, trebuie să treci prin infern, iar CEDO este departe?

Vă veți detașa de această practică vicioasă în cazul BEM? Eu, personal, am dubii. Suplimentar, îmi alimentează scepticismul și neîncrederea în o anchetă imparțială și faptul că despre ilegalitățile respective s-a scris, s-a vorbit, s-a semnalizat, inclusiv către instituțiile conduse de dumneavoastră. De ce nu ați intervenit mai devreme să curmați ilegalitățile? Este un mare semn de întrebare. Ați așteptat autodenunțuri de la pățimași? Ori ei singuri, factorii de decizie din bănci, erau cei care organizau aceste credite despre care se știa din start că nu vor fi rambursate. Aceasta am înțeles eu din răspunsurile dumneavoastră. Nu este convingător.

De ce nu este izolat bănuitul Shor din dosar, care are la dispoziție averi fabuloase și ar putea să-și cumpere sau să influențeze orice martor sau ar putea distruge probele? Nu vi s-a părut straniu comportamentul judecătorilor care lasă la libertate un bănuیت ce a dat o dată mită de 250 de milioane de euro, în afirmația anchetei, pentru a obține unele facilități? El ce, nu poate oare da a doua oară mită pentru a scăpa de răspundere? Cu atît mai mult că din aceste 3 bănci a fost furat și a ars un întreg microbuz de documentație bancară.

Apropo, despre aceasta astăzi nu am auzit nimic. În acest sens, este evident un tratament diferențiat al bănuitelor din dosar. În rapoartele dumneavoastră nu a sunat astăzi nici o apreciere a conducerii Băncii Naționale care nu și-a exercitat atribuțiile legale și nu a curmat furturile. Practic toți specialiștii cu care am discutat s-au expus că situația putea să nu degenereze pînă la colaps, dacă se aplica o altă administrare de Banca Națională, evident, una mai calificată. Și acest fapt, de asemenea, este straniu. Apropo, astăzi noi am auzit că raportul „Kroll”, de la Guvernatorul Băncii Naționale, că raportul „Kroll” ar putea dura 2 ani de zile.

Domnul Andrian Candu:

Mai aveți un minut. Încheiați, vă rog frumos.

Domnul Grigore Cobzac:

Dacă noi vom aștepta rezultatele anchetei încă 2 ani de zile, atunci noi de-acum vom face paralele cu „Pădurea Domnească”. Eu nu cred că în acest caz, că ancheta, durînd 3 ani de zile, peste 3 ani de zile, pentru că au sunat aici, practic, afirmațiile la toți cei care au prezentat informații că raportul „Kroll” va fi parte în dosar penal și va servi ca și acuzație în judecată. Dacă noi așteptăm 3 ani de zile, apoi atunci... Acestea și alte întrebări îmi trezesc îndoieli și suspiciuni, după cum preferă să se exprime mulți din această sală.

Indiscutabil aveți și dumneavoastră gradul de responsabilitate, direct sau indirect, prin acțiune, prin inacțiune. Cu timpul, ele pot fi calificate ușor ca complicitate, dacă nu veți returna banii.

Fracțiunea PLDM își dorește o anchetă imparțială, în baza legii, banii furati să fie returnați și nici un făptaș, nici un făptaș să nu scape nepedepsit.

Făceți-o rapid aceasta, domnilor, și nu veți mai auzi asemenea discursuri din Parlament. (*Aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Carp.

Vă rugăm frumos, din partea Frajeciunii Partidului Liberal.

Domnul Lilian Carp:

Stimați cetățeni,

Audierile de astăzi au venit să confirme încă o dată că fraudă din sistemul bancar a fost făcută de către politicienii responsabili care au pus pe primul plan bunăstarea personală. Totodată, Banca de Economii a fost pușculița mai multor politicieni, începând de la guvernarea agrariană, guvernarea comunistă, prin delapidarea „Investprivatbank”, așa cum a enunțat colegul Cobzac, dar totodată, și prin modificarea Legii nr.258 în anul 2008 care a scos de sub răspundere penală atunci când nu enunțai gajul.

Totodată și unii politicieni actuali, sub paravanul integrării europene, au furat ca-n codru verde. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Partidul Liberal a vociferat de mai multe ori încă din anul 2010 despre faptul că Banca de Economii este jefuită în proporții deosebit de mari, iar ca răspuns ni se spunea că sîntem și la putere, dar și în opoziție. (*Rumoare în sală.*)

Era și normal să fim în opoziție față de hoție, deoarece noi ne-am angajat în reforme care ar duce Republica Moldova în Uniunea Europeană, dar nu aliat la corupție și hoție care sînt contrar valorilor europene. Când au văzut că Partidul Liberal se opune schemelor de fraudare a hoției de la Banca de Economii la 13 februarie 2013 a fost denunțat Acordul de Asociere, iar partidul a fost divizat, pentru a-și găsi complici la hoție, încropindu-se o alianță docilă și harnică la furtul din sistemul bancar.

Declarațiile Guvernatorului despre faptul că a informat liderii coaliției de atunci – PLDM, PD și PLR-ul încropit vine să confirme acest fapt. Totodată, conducătorii instituțiilor de securitate ne-au informat că au acționat în conformitate cu legea pentru a preveni această hoție. Atunci vă întreb: dacă ați acționat după lege, cum se face că au fost furati banii? De ce nu sînt trași la răspundere și alți actori implicați în hoție? De ce Shor se plimbă nestingherit prin Orhei când banii au fost furati cu mînuțele lui?

Iar în dosarul „Filat” este denunțat doar o parte din sumă care a fost delapidată din sistemul bancar, acele 250 de milioane care au fost date în calitate de mită, deci, nu sînt decît 5 miliarde de lei. Dar unde sînt celelalte 8 miliarde? Cine sînt actorii care au fost implicați în hoția celorlalte sume de bani? Când vom cunoaște ceilalți eroi ai neamului, numele unora regăsindu-se atît în raportul Kroll, cît și în raportul Chirinciuc.

La final, Partidul Liberal va opta și în continuare pentru tragerea la răspundere a tuturor care au fost implicați în jaful secolului, începând chiar și cu unii politicieni care au luat credite neperformante la Fabrica de la Cojușna, atunci când și astăzi se dau mari eroi sau Fabrica de Conserve care este de la Călărași și mulți alții, având secretare foarte bogate deci...

Totodată, vom opta și în continuare pentru tragerea la răspundere a tuturor care au fost implicați și vom cere organelor de drept să acționeze după lege, fără să existe o imixtiune din partea politicului.

Vă mulțumesc frumos. (*Aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Nu prea înțeleg ce fericire așa în sală, luînd în considerare cele discutate și auzite astăzi. Luările de cuvînt s-au încheiat.

În continuare, urmează să încheiem ședința de astăzi și mâine să ne revedem. Văd că deputații în continuare foarte harnici vor să invoce și chestiuni de procedură.

O rugăm mai întîi pe doamna Domentî.

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Doamna Oxana Domentî:

De procedură. Vreau să rog membrii Comisiei protecție socială, sănătate și familie să se rețină pe cîteva minute pentru...

Domnul Andrian Candu:

Da. Mai aveți și ședința comisiei, dacă n-ați știut.

Doamna Oxana Domentî:

... a petrece ședința comisiei.

Da. Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

În continuare, domnul Agache, Comisia juridică, numiri și imunități.
(*Rumoare în sală.*) Sau...

Domnul Angel Agache:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Vreau să vă aduc la cunoștință că săptămîna trecută doamna Liliana Palihovici și domnul Andrian Candu și-au sărbătorit zilele de naștere.

Să-i felicităm și să le dorim „La mulți ani!” (*Aplauze.*)

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Și din partea doamnei Palihovici, la fel, vă mulțumim, dragi colegi.

Doamna Bodnarenco,

Vă rog frumos. Comisia, acum?

Doamna Elena Bodnarenco:

Mulțumim.

Da. Stimăți colegi, membrii ai Comisiei administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice,

Reamintesc că ședința comisiei o să aibă loc mâine, la orele 9, în cabinetul domnului Vladimir Vitiuc, vicepreședintele Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Membrii comisiei, într-adevăr, mâine să se regăsească în ședințe.

Și domnul Dodon, Comisia economie, buget și finanțe, la fel.

Vă rog frumos.

Domnul Igor Dodon:

Domnule Candu,

În concluziile la 3 fracțiuni, cel puțin ce am auzit în luările de cuvânt, socialiștii, comuniștii, liberal democrații au spus că trebuie să fie trași la răspundere conducătorii instituțiilor care se fac responsabile de gestionarea acestei crize.

Noi am pregătit proiectele de hotărâri pentru demisia Procurorului General, șefului CNA, Guvernatorului Băncii Naționale și șefului SIS.

La începutul ședinței eu m-am apropiat și v-am spus: haideți să le punem la vot, pentru a fi incluse. Dumneavoastră ați spus că la sfârșitul audierilor. Astăzi, 9 ore și jumătate am audiat conducătorii acestor instituții și noi insistăm ca aceste proiecte să fie puse la vot, pentru a fi incluse pentru ziua de astăzi, la sfârșitul audierilor, în ordinea de zi.

Domnul Andrian Candu:

Stimate domnule Dodon,

Cu mare plăcere. Ar fi o încălcare a Regulamentului.

Mâine dimineață, înainte de ședința plenului, vă rog frumos, în mod regulamentar, articolul 46 din Regulamentul Parlamentului.

Vă rog frumos.

În continuare, o seară bună tuturor.

Vă mulțumesc pentru o ședință atât de lungă și productivă.

Mulțumim și cetățenilor care au urmărit această ședință și cine are ochi să vadă, cine are urechi să audă.

Mîine, la ora 10.00.
Declar ședința de astăzi închisă.
Vă mulțumesc.

Ședința s-a încheiat la ora 21.31.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Secția pentru lucrările plenului Parlamentului
din cadrul Direcției generale documentare
parlamentară a Secretariatului Parlamentului.*